

Redogörelse till riksdagen 2019/20:NR1

Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2019

Till riksdagen

Nordiska rådets svenska delegation överlämnar härmed årsberättelse om sin verksamhet under 2019. Berättelsen innehåller en redogörelse för rådets 71:a session den 29–31 oktober samt en översikt över rådets övriga verksamhet under året.

Stockholm den 12 mars 2020

Hans Wallmark
delegationsordförande

Lena Eklöf
delegationssekreterare

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Huvuddragen i verksamheten 2019 – det svenska ordförandeskapsprogrammet Norden var dag – demokrati och folklig förankring	5
3	Sveriges delegation	8
4	Nordiska rådets temasession i Köpenhamn den 8–9 april 2019	11
5	Nordiska rådets 71:a session i Stockholm den 29–31 oktober 2019	14
6	Presidiet	23
7	Utskotten och kontrollkommittén	29
	Utskottet för ett hållbart Norden	29
	Utskottet för kunskap och kultur i Norden	35
	Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden	41
	Utskottet för välfärd i Norden	47
	Kontrollkommittén	54
8	Riksdagens delegation till den parlamentariska Östersjökonferensens (BSPC) berättelse om verksamheten 2019	59
9	Riksdagens delegation till den arktiska parlamentarikerkonferensens (CPAR) berättelse om verksamheten 2019	63
10	Den parlamentariska Barentskonferensen	66
	<i>Bilaga 1</i>	
	Nordiska rådets svenska delegation 2019	70
	<i>Bilaga 2</i>	
	Rekommendationer	72
	<i>Bilaga 3</i>	
	Resolution antagen vid den 28:e parlamentariska Östersjökonferensen, Oslo den 25–27 augusti 2019	73
	<i>Bilaga 4</i>	
	Resolution antagen vid den 9:e parlamentariska Barentskonferensen, Haparanda den 17–18 september 2019	77
	<i>Bilaga 5</i>	
	Missivbrev till redogörelsen för den parlamentariska Östersjökonferensen	80
	<i>Bilaga 6</i>	
	Missivbrev till redogörelsen för den arktiska parlamentarikerkonferensen	81

1 Inledning

Inom ramen för Nordiska rådet samarbetar de nordiska ländernas samt de självstyrande områdena Färöarnas, Grönlands och Ålands parlament och regeringar. Samarbetet grundas på Helsingforsavtalet som undertecknades 1962 och har reviderats flera gånger sedan dess. Helsingforsavtalet anger att samarbetet omfattar sociala och rättsliga frågor, kultur, ekonomi och näringsliv, kommunikationer, miljö och säkerhet. Helsingforsavtalet utesluter inte samarbete även på andra områden. Nordiska rådet har under de senaste åren aktivt utvecklat formerna för att ge en parlamentarisk dimension till samarbetet mellan regeringarna på det utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska området.

Nordiska rådets roll är att ta initiativ där man ser problem som kan lösas på nordisk nivå eller där nya möjligheter kan tas till vara genom nordiskt samarbete. Vidare är Nordiska rådet rådgivande i frågor som rör två eller flera nordiska länder. Begreppet ”nordisk nytta” är grundläggande. Det innebär att de nordiska länderna samarbetar om sådant de kan göra bättre tillsammans än om de agerar var för sig. Det handlar om att förbättra medborgarnas vardag, erfarenhetsutbyte inför reformer på olika samhällsområden och att få genomslag för gemensamma nordiska värderingar i internationella sammanhang.

Nordiska rådet består av 87 valda medlemmar från de nordiska länderna samt Färöarna, Grönland och Åland. Verksamheten bedrivs inom presidiet och de fyra utskotten samt kontrollkommittén. Sessionen är rådets högsta beslutande organ och äger rum varje höst. Sedan 2012 arrangeras också en temasession varje år. Nordiska rådets slutsatser får oftast formen av en rekommendation som riktas till Nordiska ministerrådet eller en eller flera nordiska regeringar. Nordiska rådet följer upp och kontrollerar att rekommendationerna genomförs på bästa möjliga sätt. Den svenska delegationen bidrar till detta inom ramen för arbetet i Nordiska rådet men också genom förankring i riksdagens utskott och genom kontakter med regeringen samt med organisationer och enskilda medborgare.

Sverige har under 2019 innehaft ordförandeskapet för Nordiska rådet. Vid sessionen 2018 presenterade rådets tillträdande president Jessica Polfjärd (M) huvuddragen i det kommande programmet för det svenska ordförandeskapet. Svenska delegationens ordförandeskapsprogram för 2019 lyfter fram betydelsen av demokrati i Norden och det breda folkliga samarbetet genom att sätta fokus på dagsaktuella frågor där ländernas samarbete ger mer än om vi agerar varje land för sig, vilket ger nordisk nytta. Programmet betonar fyra områden: jämställdhet, digitalisering, gränshinder och klimat. För att uppnå kontinuitet och relevans i det nordiska samarbetet vill det svenska ordförandeskapet bygga vidare på tidigare ordförandeskapsprogram och fortsätta att diskutera de frågor som är dagsaktuella och som ryms inom presidiets och utskottens agendor. I arbetet med att leda rådet används i större utsträckning en Trojkamodell där

sittande, föregående och kommande ordförandeskap samråder i frågor som exempelvis internationella kontakter.

Avsikten med ordförandeprogram är att lyfta fram de områden där man vill ta nya initiativ eller göra särskilda insatser. Det finns däremot inte utrymme i ett kortfattat program att nämna allt det samarbete som pågår fortlöpande inom Norden eller inom Nordiska rådet. Således har såväl utskotten som presidiet fortsatt sitt arbete också på andra sakområden, även om de frågor och åtgärdsförslag som tas upp i programmet betonats särskilt i rådets arbete under 2019.

Det finns fortsatt en stark önskan från parlamentarikerhåll att öka aktualiteten i Nordiska rådets arbete, förbättra den nationella förankringen och arbeta med snabbare processer. Nordiska rådet har via sitt genomförda reformarbete eftersträvat mer politisk dialog och färre konsensuslösningar.

2 Huvuddragen i verksamheten 2019 – det svenska ordförandeskapsprogrammet Norden var dag – demokrati och folklig förankring

Nordiska rådets verksamhet bedrivs inom ramen för presidiet, de fyra utskotten och kontrollkommittén. Verksamheten inom dessa skildras i avsnitt 6–7. Nordiska rådet eftersträvar mer politisk dialog och vill att arbetet ska vara till nordisk nytta för medborgarna. Att Norden ska vara världens mest integrerade region är en gemensam målsättning med brett stöd. Rörlighet och samarbete över landgränserna är ett bärande element i det nordiska samarbetet.

Sverige var 2019 ordförandeland i Nordiska rådet och ordförandeskapsprogrammet gick under temat Norden var dag – demokrati och folklig förankring. Det nordiska samarbetet har ett starkt folkligt stöd och bedrivs på alla nivåer varje dag. Den svenska delegationen ville under sitt ordförandeskap i Nordiska rådet sätta fokus på demokratins betydelse för våra nordiska länders välbefinnande och delegationen ville även lyfta fram de nordiska ländernas unika samarbete och dess fundament – den breda folkliga förankringen. Den nordiska gemenskapen har sitt ursprung i ett nätverk av personliga kontakter över de nordiska gränserna. Den nordiska integrationen och det nordiska samarbetet har av tradition en bred förankring.

Den svenska delegationens ordförandeskapsprogram för 2019 lyfte fram betydelsen av demokrati i Norden och det breda folkliga samarbetet genom att sätta fokus på dagsaktuella frågor, såsom jämställdhet, digitalisering, gränshinder och klimat, där ländernas samarbete ger mer än om varje land agerar för sig, vilket ger nordisk nytta. Det handlar om att underlätta medborgarnas vardag, erfarenhetsutbyte inför reformer på olika samhällsområden och att få genomslag för gemensamma nordiska värderingar i internationella sammanhang.

För att uppnå kontinuitet och relevans i det nordiska samarbetet ville det svenska ordförandeskapet bygga vidare på tidigare ordförandeskapsprogram och fortsätta att diskutera de frågor som är dagsaktuella och som ryms inom presidiets och utskottens agendor.

Jämställdhet – en förutsättning för demokrati

En av demokratins grundläggande principer och centralt i det nordiska samarbetet är jämställdhet mellan könen. Jämställda samhällen är ett nordiskt flaggskepp och en förutsättning för att den nordiska modellen har blivit så framgångsrik, men diskriminering av kvinnor i Norden förekommer ännu. De nordiska länderna har haft ett gott samarbete om jämställdhetspolitik i över 40 år, och jämställdhet definierar vår region. Alla de nordiska länderna har liknande utmaningar vad gäller integration och inkludering. Att minska och motverka

utanförskap i samhället genom att arbeta för jämställdhet förutsätter långsiktiga insatser på flera områden och av många aktörer på såväl nationell som regional och lokal nivå. Arbetet med jämställdhet måste även involvera pojkar och män i strävan efter att förändra sociala normer och stereotyper.

Den svenska delegationen ville under 2019 sätta fokus på ett effektivare nationellt jämställdhetsarbete i de nordiska länderna, lära av varandra och arbeta vidare för att komma åt exempelvis löneskillnader, ojämlika maktförhållanden och utanförskap för att ge möjlighet till ökad inkludering och demokratisk delaktighet. Temat för vårens temasession i Köpenhamn var jämställdhet, och i samband med sessionen i Stockholm arrangerades ett sidoevenemang med en paneldiskussion om metoo i kultursektorn i Norden.

Digitalisering och digital kompetens – nya förutsättningar för demokratin

Digitaliseringen är den mest samhällsomvälvande processen sedan industrialiseringen. Utvecklingen innebär helt nya förutsättningar, behov och villkor för individen och samhället, för företag och den offentliga sektorn, för arbetsliv och utbildning och för civilsamhället. Det påverkar tillväxt och hållbarhet, välfärd och jämlikhet, trygghet och demokrati.

Den svenska delegationen ville under 2019 att Nordiska rådet fortsätter att arbeta för att den ökande digitaliseringen måste genomföras på ett användarvänligt sätt där medborgarna sätts i fokus och där hänsyn även tas till den del av befolkningen som inte kan hantera olika digitala system. Alla människor, kvinnor och män, flickor och pojkar, oavsett social bakgrund, funktionsförmåga och ålder, ska erbjudas förutsättningar att ta del av digital information och tjänster från det offentliga och delta på ett likvärdigt sätt i samhället. I samband med sessionen i Stockholm genomfördes ett sessionsevent med inbjudna ungdomar för att bland annat tala om digitaliseringsfrågor.

Gränshinder

Att förhindra och avskaffa gränshinder innebär att Nordiska rådet kan bidra till att förenkla människors vardag. Gränshinder handlar om praktiska och vardagliga problem. För att främja ett mer integrerat Norden måste de hinder och den brist på information som på olika sätt gör det svårare att flytta, pendla, studera eller bedriva näringsverksamhet över gränserna i Norden bli färre. Återkommande teman om gränshinder handlar bland annat om e-recept, vård på distans, möjligheten att pendla, att studera och att arbeta i gränsregionerna, förbättrade villkor i byggbranschen, ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer, likställda utbildningar och krav på yrkeskompetens samt att undanröja hinder för kulturarbetare.

Den svenska delegationen ville under 2019 fortsätta att prioritera gränshinderfrågor och motverka uppkomsten av nya gränshinder i samband med ny

nationell lagstiftning och införande av EU-direktiv. Det gör vi i Norden genom förebyggande lagstiftningssamarbete och genom att samordna införandet av EU-lagstiftning. De nordiska samarbetsministrarna beslutade i september 2016 att beställa en rapport som visar möjligheterna för framtidens nordiska lagstiftningssamarbete i syfte att förstärka Nordens integration. I slutrapporten lyfts bland annat fram att det är viktigt att lagstiftningssamarbetet är politiskt förankrat och prioriterat. Här kunde Nordiska rådet spela en roll genom att prioritera områden där man särskilt bör samarbeta.

Som ett resultat av översynen av Nordiska ministerrådets organisation för gränshinderarbetet ersattes Gränshinderforum den 1 januari 2014 med Gränshinderrådet. Gränshinderrådet har som uppgift att identifiera och föreslå åtgärder för att avskaffa gränshinder för medborgare och företag i Norden. Pyry Niemi (S) var under 2019 Nordiska rådets representant i Gränshinderrådet.

Inom Nordiska rådet har en gränshindergrupp med representation från presidiet och samtliga utskott bildats. Från den svenska delegationen har ett stort antal ledamöter deltagit i gruppens arbete. Gruppens uppgift är inte att utreda eller driva egna gränshinderfrågor utan att stödja ministerrådets gränshinderråd när det ger mening samt att meddela rådets representant i Gränshinderrådet vilka konkreta gränshinder man från rådets sida anser bör prioriteras. Samtliga utskott och presidiet diskuterar kontinuerligt gränshinderfrågor.

Klimatet – en förutsättning för demokrati och hållbar utveckling

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar och miljöfrågorna är till sin natur gränsöverskridande. Klimatet påverkar livsmedelstrygghet, rent vatten, hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystem, mänsklig säkerhet, jämställdhet, hälsa och ekonomisk tillväxt. Nordiska rådet har länge engagerat sig i miljö- och klimatfrågor och lägger stor vikt vid FN:s hållbarhetsmål och strävar efter att målen ska vara synliga i Nordiska rådets arbete.

Den svenska delegationen ville under 2019 sätta fokus på det nordiska genomförandet av Agenda 2030 och Parisavtalet. Vidare vill delegationen att Nordiska rådet fortsätter sitt arbete med vardagsnära miljö- och klimatfrågor, som reducering av plastavfall och mikroplast och att stärka den cirkulära ekonomin, frågor som är vardagsnära men även nationella, nordiska, regionala och globala. Under sessionen i Stockholm genomfördes på initiativ av den svenska delegationen en aktualitetsdebatt om klimatet. Inbjuden gästtalare var professor Michael Tjernström.

3 Sveriges delegation

I enlighet med Helsingforsavtalet består Nordiska rådets svenska delegation av 20 medlemmar och 20 suppleanter som riksdagen årligen väljer bland sina ledamöter. Delegationens sammansättning framgår av bilaga 1.

Vid delegationens konstituerande möte den 10 oktober 2018 valdes Jessica Polfjärd (M) till ordförande och Gunilla Carlsson (S) till vice ordförande. Med anledning av att Jessica Polfjärd sommaren 2019 blev invald som ledamot i Europaparlamentet utsåg delegationen vid sitt möte den 18 juni 2019 Hans Wallmark (M) till ny ordförande i delegationen.

Medlemmar i delegationens arbetsutskott var under 2019 Hans Wallmark (M), Gunilla Carlsson (S), Pyy Niemi (S), Maria Stockhaus (M), Lars Mejern Larsson (S) och Aron Emilsson (SD). Suppleanter i arbetsutskottet var Magnus Ek (C), Lorena Delgado Varas (V), Kjell-Arne Ottosson (KD), Arman Teimouri (L) och Rasmus Ling (MP).

Vid delegationens möte den 9 oktober 2019 ersattes Rasmus Ling av Janine Alm Ericson (MP).

Nordiska rådets svenska delegation och arbetsutskott höll under året sju respektive tre möten. Delegationens ordförande och vice ordförande deltog dessutom i möten mellan talmannen, utrikesutskottets presidium och delegationspresidierna. Nordiska rådets 71:a session hölls i riksdagen under den svenska delegationens värdskap.

Sverige hade 2019 ordförandeskapet i Nordiska rådet. Vid sessionen 2018 i Oslo valdes Jessica Polfjärd (M) till president och Gunilla Carlsson (S) till vice president i Nordiska rådet från den 1 januari 2019. Efter nominering i delegationen utsågs Hans Wallmark (M) vid presidiets möte den 26 juni 2019 formellt till ny president i Nordiska rådet. Den svenska delegationens ordförandeskapsprogram Norden var dag – demokrati och folklig förankring, med underrubrikerna jämställdhet, digitalisering, gränshinder och klimat, fokuserade på betydelsen av demokrati och det breda folkliga samarbete som bedrivs i de nordiska länderna.

Utrikesutskottets betänkande över den svenska delegationens redogörelse och regeringens skrivelse om det nordiska samarbetet debatterades den 4 juni i kammaren.

Uppföljning och förankring av Nordiska rådets rekommendationer

Medlemmarna av Nordiska rådets svenska delegation har liksom tidigare år följt upp Nordiska rådets rekommendationer och aktivt arbetat med att förankra dem och de nordiska frågorna i riksdagen. Delegationen har utsett särskilt ansvariga bland delegationens medlemmar till att följa upp behandlingen av rekommendationerna och har även översänt rekommendationerna till rele-

vanta riksdagsutskott. Vidare har delegationens medlemmar genom motioner, frågor och interpellationer aktualiserat rekommendationerna och andra frågor av nordiskt intresse i riksdagen. Medlemmar har också utnyttjat den möjlighet som Helsingforsavtalet medger att ställa skriftliga frågor till Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar.

Seminarier

Nordiska rådets svenska delegation arrangerade under året ett seminarium om en jämställd arbetsmarknad samt två lunchbriefingar om konsekvenserna av det finländska riksdagsvalet respektive det danska folketingsvalet.

Delegationen arrangerade den 13 mars seminariet En jämställd arbetsmarknad – hur når vi dit? Syftet var att få en lägesbild över de utmaningar som finns på den nordiska arbetsmarknaden när det gäller jämställdhet, löneskillnader och kompetensförsörjning i olika branscher. Vid seminariet, som ägde rum i riksdagens förstakammarsal, informerade arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S) om regeringens arbete på detta område, och representanter från näringslivet, fackförbund och kommuner gav en bild över den aktuella situationen ur olika aspekter. Panelen bestod av Nina Sandberg (A), stortingsledamot, Ulrika Vedin (LO), Emelie Nordström (Svenskt Näringsliv), Niclas Lindahl (SKR), Amanda Lundeteg (stiftelsen Allbright) samt Fredrik Bondestam från Nationella sekretariatet för genusforskning – Nordisk information för kunskap om kön (NIKK).

Med anledning av det finländska riksdagsvalet våren 2019 arrangerade den svenska delegationen den 15 maj en lunchbriefing i riksdagen om valresultatet och det efterföljande arbetet med regeringsbildningen. Finlands ambassadör i Stockholm Liisa Talonpoika och Hufvudstadsbladets Nordenkorrespondent Jan-Erik Andelin var inbjudna till briefing för att analysera valresultatet, ge en bild av finländsk politik samt en orientering kring framtida politiska utmaningar. Briefingen ägde rum i justitieutskottets sessionssal och samlade runt 40 deltagare.

Som en uppföljning av valet till Folketinget i Danmark den 5 juni anordnade den svenska delegationen en lunchbriefing i riksdagen den 9 oktober för en orientering kring valresultatet och dess konsekvenser. Till briefing var Danmarks tillträdande ambassadör Vibeke Rovsing Lauritzen och Sveriges Radios korrespondent David Rasmusson inbjudna för att analysera valresultatet och den nya regeringens framtida utmaningar samt även ge en mer övergripande bild av dansk inrikespolitik. Briefingen ägde rum i justitieutskottets sessionssal och samlade ett femtiotal deltagare.

Dialog med den nordiska samarbetsministern

Den svenska delegationen hade under året en dialog med den nordiska samarbetsministern Ann Linde (S) om aktuella nordiska frågor i Nordiska ministerrådet. Vid delegationsmötet i maj informerade ministern bland annat om arbe-

tet med samarbetsministrarnas nya vision om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region och ministern underströk att det nordiska samarbetet behövde bli både tydligare och mer fokuserat. Andra frågor som stod högt på ministerrådets agenda var en gemensam nordisk e-legitimation, ett tätare samarbete med de baltiska länderna samt en mer integrerad Öresundsregion.

Delegationens ordförande och vice ordförande Hans Wallmark (M) och Gunilla Carlsson (S) hade den 23 oktober ett första möte med den nyutnämnda nordiska samarbetsministern Anna Hallberg (S). Båda parter såg fram emot en konstruktiv dialog om det nordiska samarbetet och bestämde att ministern skulle bjudas in till möte med hela delegationen när det fungerade tidsmässigt.

Informationsverksamhet

Den svenska delegationen bjöd in Föreningen Norden, Nordiska ministerrådets informationskontor, informationstjänsten Info Norden samt representanter från Ungdomens Nordiska råd (UNR) till sina delegationsmöten för utbyte av information och gemensamma samarbetsprojekt. Delegationens medlemmar och suppleanter medverkade även under året vid olika arrangemang i Föreningen Nordens regi och under Nordens dag i Almedalen. Medlemmarna deltog även i olika arrangemang med anledning av det svenska ordförandeskapet.

Gränshinder

Delegationen följde genom Nordiska rådets gränshindergrupp arbetet med att både avskaffa de gränshinder som finns mellan de nordiska länderna och förebygga att nya uppstår. Gränshindergruppen består av parlamentariker från samtliga nordiska länder, utskott och partigrupper. Under 2019 var Pyry Niemi (S) Nordiska rådets representant i Nordiska ministerrådets gränshinderråd. Delegationen beslutade under året att under innevarande mandatperiod besöka olika gränsregioner i Norden för att bland annat diskutera gränshinder, arbetsmarknad och infrastrukturfrågor.

Övrigt

Delegationen bjöd vid sitt möte den 11 december Danmarks nyutträdde ambassadör Vibeke Rovsing Lauritzen för att ge en orientering om den aktuella politiska situationen i Danmark och relationerna med Sverige. Ambassadören konstaterade att intresset för svensk politik är stort i Danmark och att länderna kan lära mycket av varandra på många områden, både på kommunal och regional nivå. Hon framhöll Öresundsregionen som ett konkret exempel på det expansiva samarbetet och utbytet mellan ländernas invånare.

4 Nordiska rådets temasession i Köpenhamn den 8–9 april 2019

Nordiska rådet beslutade 2011 att, utöver den ordinarie sessionen om hösten, hålla en årlig temasession på våren. Årets temasession hölls den 8–9 april i Köpenhamn, Danmark.

Presidiet beslutade att temat för sessionen skulle vara Jämställdhet – en förutsättning för demokrati, med koppling till Sveriges ordförandeskapsprogram samt FN:s femte hållbarhetsmål. I samband med sessionen anordnades även två sidoevenemang med anledning av det kommande Europaparlamentsvalet. Under sessionens första dag samlades Nordiska rådets parlamentariker och nordiska kandidater till Europaparlamentet för att debattera Norden efter brexit, klimatpolitik samt försvars- och säkerhetspolitik. Den 9 april anordnades ett seminarium om nordiska freds- och konfliktlösningar i samband med offentliggörandet av en ny rapport om fredssamarbete. Rapporten utarbetades på uppdrag av Nordiska ministerrådet efter en rekommendation från Nordiska rådet.

Aktuell debatt om jämställdhet

Temasessionen inleddes med en aktuell debatt om jämställdhet. De nordiska samarbetsministrarna och jämställdhetsministrarna var inbjudna till debatten, som fokuserade på ämnen som fördelning av makt och inflytande samt löneskillnader mellan könen. Nordiska rådets president Jessica Polfjärd (M) inledde debatten med att redogöra för Nordiska rådets arbete med jämställdhet och gav sedan ordet till Gunilla Carlsson (S), presidiets talesperson, som talade om lika villkor på arbetsmarknaden.

Därefter följde inlägg från de olika utskotten och partigrupperna. Aron Emilsson (SD), talesperson för utskottet för kunskap och kultur, talade om metoo-rörelsens spridning och bristande strategier för att hantera sexuella trakasserier. Cecilie Tenfjord Toftby (M), talesperson för utskottet för ett hållbart Norden, lyfte bland annat fram att män och kvinnor prioriterar olika i klimatfrågan. Lorena Delgado Varas (V) talade för utskottet för tillväxt och utvecklings räkning om gränshinder och framhöll behovet av ökad rörlighet även inom våra nordiska samhällen. Frågan om hedersrelaterat förtryck togs upp vid ett flertal tillfällen, bland annat av Arman Teimouri (L), Mittengruppens talesperson, och Angelika Bengtsson (SD), talesperson för nordisk frihet. Socialdemokratiska gruppens talesperson Eva Lindh (S) talade om vikten av att alla ska känna sig trygga i samhället samt att barn i jämställda relationer lever ett bättre liv.

Danmarks jämställdhetsminister och nordiska samarbetsminister Eva Kjer Hansen (Venstre) gjorde ett inlägg om de nordiska regeringarnas syn på jäm-

ställdhet. Ministern talade bland annat om kvinnors sexuella hälsa, något som var centralt under konferensen om FN:s 63:e kvinnokonvention.

Slutligen talade UNR:s president Barbara Gaardlykke Apol om utbildning, uppföljning av metoo och sexuella trakasserier på arbetsplatser och i skolor.

Ministerrådsförslag

Vid temasessionen presenterade Islands hälsominister, Svandís Svavarsdóttir (Vänsterpartiet - de gröna), Nordiska ministerrådets redogörelse om antibiotikaresistens. Nordiska rådet tog 2017 fram en vitbok med tolv konkreta förslag till nordiska initiativ för att bekämpa antibiotikaresistens. Ministerrådet hade nu tillsatt två arbetsgrupper som tittade på frågan ur ett politiskt och yrkesmässigt perspektiv. Ministern betonade vikten av att koncentrera insatserna på utfall som gynnar den nordiska nyttan.

I den efterföljande debatten betonades Nordens internationella och globala ansvar i frågan. Det dryftades att ett flertal av förslagen i vitboken borde kunna genomföras utan ytterligare utredningar, och en nordisk handlingsplan efterfrågades. Linda Modig, tidigare Ylivainio (C) ställde en fråga till ministern om planeringen för genomförandet av informationskampanjer om antibiotikaresistens, i enlighet med punkt 7 i vitboken.

Därefter presenterade minister Eva Kjer Hansen Nordiska ministerrådets handlingsplan för mobilitet 2019–2021. Handlingsplanen tar avstamp bland annat i statsministrarnas vision om att Norden ska vara världens mest integrerade region och fokuserar på frågor om digitalisering, ömsesidigt erkännande av utbildningar och yrkeskvalifikationer samt samarbete kring genomförandet av EU-rättsakter.

Pyry Niemi (S), ordförande för utskottet för tillväxt och utveckling samt talesperson för Gränshindergruppen, tackade ministerrådet för initiativet och framförde att man ser fram emot transportministrarnas stundande möte där bland annat gränsöverskridande nordiska infrastruktursatsningar står på agendan.

Behandling av medlemsförslag

I sedvanlig ordning behandlades och debatterades ett antal medlemsförslag under temasessionen. Bland dessa fanns frågor om upprättandet av en nordisk filmkommission för att locka fler internationella filmproduktioner till Norden (rek. 1/2019) samt insatser för att stärka det nordiska musiklivet (rek. 2/2019). Den socialdemokratiska gruppen reserverade sig mot betänkandet över förslaget om en nordisk filmkommission, i vilket utskottet för tillväxt och utveckling i Norden fattat beslut om att inte arbeta vidare med förslaget. Reservationen fick stöd av rådet, som röstade för den socialdemokratiska gruppens förslag med 29 röster mot 28.

Inom välfärdsområdet debatterades ett medlemsförslag från Nordisk grön vänster om att inte deportera asylsökande till farliga länder (A 1787/välfärd).

Utskottet för välfärd i Norden konstaterade i sitt betänkande att tilltron till de nationella myndigheter som hanterar frågan generellt är stor och att man inte ser behov av ytterligare politisk involvering från Nordiska rådets sida. I behandlingen av förslaget presenterade Nordisk grön vänster ett nytt yrkande om att arbeta vidare med förslaget.

Utskottet för välfärd i Norden presenterade även ett betänkande över ett förslag om att tillåta sexuella minoriteter att donera blod (A 1788/välfärd). Nordisk grön vänster reserverade sig mot betänkandet och yrkade att rådet skulle gå vidare i ärendet.

Efter votering konstaterades att det fanns stöd för utskottets betänkanden i bägge ärenden och Nordiska rådet beslutade därmed att inte arbeta vidare med de två sistnämnda förslagen.

Nyväckta medlemsförslag

Temasessionen avslutades med att ett antal nyväckta medlemsförslag presenterades för en första diskussion i plenarförsamlingen. Bland förslagen fanns

- nordiskt samarbete mot hedersförtryck och åtgärder mot övergödningen av Östersjön (Mittengruppen)
- e-recept och regler om statligt stöd i Norden (den socialdemokratiska gruppen)
- tydliggörande av den nordiska nyttan i Nordiska rådets medlemsförslag (den konservativa gruppen)
- förslag om att stoppa adoptioner från diktaturer eller osäkra länder (Nordisk grön vänster)
- en gemensam nordisk auktorisationsordning för osteopater (Nordisk frihet).

5 Nordiska rådets 71:a session i Stockholm den 29–31 oktober 2019

Nordiska rådets session är årets största nordiska forum för dialog mellan parlamentariker, ministrar och oppositionsledare från hela Norden. Den 71:a sessionen anordnades i Sveriges riksdag i Stockholm den 29–31 oktober 2019. Viktiga teman från det svenska ordförandeskapsprogrammet lyftes fram under sessionen, såsom demokrati, jämställdhet, digitalisering, gränshinder samt hållbarhet och klimatet. Gästtalare vid en aktualitetsdebatt om klimat var professor och klimatforskaren Michael Tjernström.

En rad aktuella politiska frågor behandlas på sessionen; arbetet med rörlighet och gränshinder, nordiskt jämställdhetssamarbete, hållbar utveckling och cirkulär ekonomi. Aktuella internationella frågor och frågor kring försvars- och säkerhetspolitik togs upp då utrikesministrarna gav sina redogörelser till Nordiska rådets parlamentariker. Rådet behandlade och antog en ny strategi för samarbete om samhällssäkerhet i Norden. Strategidokumentet som ligger till grund för behandlingen innehåller en rad förslag på hur de nordiska länderna borde samarbeta om samhällssäkerhet. På programmet fanns även en aktualitetsdebatt om klimatet, presentation av nya medlemsförslag samt traditionenlig plenardebatt och votering om medlemsförslag.

Vid sessionen deltog gäster från bland annat Baltiska församlingen, den parlamentariska Östersjökonferensen, Benelux parlament, Brittisk-irländska parlamentarikerförsamlingen, Europaparlamentet, delstatsdepartementet Schleswig-Holsteins lantdag, Quebecs nationalförsamling, OSSE:s parlamentariska församling, Västnordiska rådet samt en delegation från den ryska federationen.

Även ett flertal av de nordiska talmännen fanns på plats med anledning av det nordiska talmansmötet som hölls i anslutning till sessionen i Stockholm.

Nordiskt toppmöte

Toppmötet är en unik debatt eftersom det är det enda helnordiska mötet där alla Nordens statsministrar och parlamentariker möts i samma sal och debatterar. Här kan de nordiska parlamentarikerna kräva statsministrarna på svar, både i klimatfrågor och andra ämnen. Temat för årets toppmöte med de nordiska statsministrarna var Hur kan den nordiska samhällsmodellen utveckla och bidra till hållbar omställning? Island var ordförandeland i Nordiska ministerrådet 2019 och Islands statsminister Katrín Jakobsdóttir (Vänsterpartiet – de gröna) inledde debatten. Linda Modig (C) frågade Islands statsminister vad Nordiska rådet och det nordiska samarbetet kan lära av det isländska exemplet när det kommer till demokrati och folkligt förtroende. Pyyry Niemi (S) frågade om de nordiska statsministrarna kommer att stötta de nordiska fot-

bollsförbundens ansökan om att fotbolls-VM för damer 2027 ska hållas i Norden, en ansökan som Nordiska rådet har ställt sig bakom.

Aron Emilsson (SD) frågade den finländske statsministern Antti Rinne (Socialdemokraterna) om hur Finland avser att sprida erfarenheter och kunskap om utvecklingen av ren energi och på vilket sätt Norden skulle kunna vara en förebild i den fortsatta utvecklingen. Magnus Ek (C) vände sig till de nordiska statsministrarna med en fråga om hur politiken kan skapa förutsättningar för innovationer och omställningar i riktning mot ett hållbart samhälle samt om vilka åtgärder som krävs för att de nordiska regeringarna ska agera för att lösa klimatkrisen.

Ministerrådsförslag och redogörelser

Vid sessionen presenterade Nordiska ministerrådet ett antal förslag och redogörelser. Samarbetsministrarna gav sin redogörelse för 2019, en redogörelse om mobilitet och gränshinder och en om integration. Pål Jonson (M) gick in i debatten om gränshinder och betonade vikten av infrastrukturens samarbete och främjandet av en grön infrastruktur. Linda Modig (C) ställde en fråga till Danmarks statsminister om vilka initiativ det kommande ordförandeskapet avser att ta för att de nordiska transportministrarna ska möta Nordiska rådet. Per-Arne Håkansson (S) uttryckte stöd för Nordiska ministerrådets satsning på integrationsarbetet och betonade vikten av att arbeta med mänskliga rättigheter nationellt, regionalt och globalt. I debatten med samarbetsministrarna lyftes även rådets önskan om att införa ett ministerråd för transportfrågor.

Samarbetsministrarna redogjorde även för Nordiska ministerrådets nya vision samt förslag till planer och budget för 2020. I debatten om vision 2030 riktades det från flera håll kritik, bland annat från Aron Emilsson (SD), mot att Nordiska rådet inte konsulterats i utarbetandet av visionen. Nordiska rådets president Hans Wallmark (M) betonade även vikten av parlamentariskt inflytande i Nordiska ministerrådets budgetplanering.

Därefter presenterade utrikesministrarna och försvarsministrarna sina respektive redogörelser. I den efterföljande debatten ställde Aron Emilsson (SD) en fråga om hur de nordiska utrikesministrarna ser på möjligheterna för samarbetsformer mellan Norden och Storbritannien efter Storbritanniens eventuella utträde ur EU. Lorena Delgado Varas (V) efterfrågade ett mer globalt perspektiv på debatten om klimat, demokrati och social trygghet. Hon frågade även om de nordiska staterna avser att respektera urfolkens rättigheter när de agerar utomlands. Daniel Riazat (V) frågade hur utrikesministrarna kommer att agera för att stoppa Turkiets invasion i Syrien.

I den försvarspolitiska debatten togs frågan om Natomedlemskap upp av Hans Wallmark (M), som argumenterade för att Sverige och Finland bör ansluta sig till Nato för att underlätta samverkan för att öka säkerheten i Östersjöområdet. Aron Emilsson (SD) ifrågasatte detta med hänvisning till Natomedlemsstaten Turkiets agerande i Syrien. Emilsson yrkade i stället att utvecklingen och förstärkningen av Nordefco borde bejakas och betonade vikten

av den nordiska värdegemenskapen. Magnus Ek (C) bemötte Aron Emilssons inlägg med att argumentera för att det går att kombinera olika typer av samarbeten samtidigt och att det nordiska samarbetet inte utgör ett hinder för Nato-medlemskap. I anslutning till debatten om utrikespolitik och försvarspolitik behandlades även presidieförslaget om Nordiska rådets strategi för samhällssäkerhet.

Andra ministerrådsredogörelser handlade om Nordiska ministerrådets arbete med barn och unga, samarbete om funktionshinder samt arbetet med forskningsprojektet Future of Work. I debatten om ministerrådets arbete med barn och unga efterfrågade Magnus Ek (C) en ökad finansiering av organisationer för att garantera ungas inkludering och demokratiska deltagande. Pyry Niemi (S) välkomnade forskningsprojektet om framtidens arbetsliv och tog upp utmaningen att skapa förutsättningar för livslångt lärande på en ständigt föränderlig arbetsmarknad. Kjell-Arne Ottoson (KD) bad ministrarna att redogöra för folkbildningens roll i målet om ett livslångt lärande.

Även redogörelser för digitaliseringssamarbetet, jämställdhet och kulturpolitik presenterades. Lorena Delgado Varas (V) gick in i debatten om digitalisering och pekade ut några risker med digitaliseringen och automatiseringen. Hon ställde även en fråga om hur skillnaderna i öppenhet kring nationella data i de nordiska länderna påverkar digitaliseringssamarbetet. Kjell-Arne Ottoson (KD) frågade hur de nordiska kulturministrarna ämnar följa upp slutsatserna från det kulturpolitiska toppmötet som hölls i maj 2018.

Under sessionen behandlades två ministerrådsförslag: ett förslag om samarbetsorganens nordiska finansiering och ett förslag om samarbetsprogram för utbildning och forskning 2019–2023.

Nordiska ministerrådets program 2020

Danmarks statsminister Mette Frederiksen (Socialdemokraterna) presenterade vid sessionen Danmarks ordförandeskap för Nordiska ministerrådet 2020. Danmark innehar ordförandeskapet tillsammans med de självstyrande områdena Grönland och Färöarna. Ordförandeskapsprogrammet går under rubriken Tillsammans om framtidens lösningar och kommer att prioritera tre områden. Det första området är Det gröna Norden, med målsättningen att fortsätta att vidareutveckla det nordiska samarbetet inom miljö, natur och klimat. Det andra området är Det konkurrenskraftiga Norden, med ambitionen att genom forskning, innovation, investeringar och digitalisering skapa optimala konkurrensvillkor för verksamheter och samtidigt bidra till en grön omställning och cirkulära, klimatvänliga lösningar till gagn för Norden och resten av världen. Det tredje och sista området, Det socialt hållbara Norden, sätter fokus på att bevara och stärka den nordiska gemenskapen, bland annat genom insatser på undervisnings- och kulturområdet.

Behandling av medlemsförslag

Under sessionen debatterades och fattades beslut om de medlemsförslag som rådets medlemmar behandlat under året i presidiet och utskotten. Under rubriken Kunskap och kultur debatterades betänkanden över ett medlemsförslag om en nordisk handlingsplan för friluftslivet och ett förslag om en gemensam nordisk auktorisationsordning för osteopater. Osteopatycket är redan legitimerat i Danmark, Finland och Island. Kjell-Arne Ottosson (KD), talesperson för utskottet för kunskap och kultur, dryftade att en legitimering av yrket i övriga nordiska länder skulle kunna innebära ökad patientsäkerhet, ökad tillgänglighet samt göra det lättare för den enskilda osteopaten att arbeta i ett annat nordiskt land.

På välfärdsområdet presenterade Maria Stockhaus (M), talesperson för utskottet för välfärd i Norden, betänkandet över ett förslag om nordiskt samarbete mot hedersförtryck. Per-Arne Håkansson (S) lyfte fram att frågan om hedersrelaterat förtryck är en fråga om rätten till frihet och jämlikhet. Paula Bieler (SD) riktade kritik mot att man i betänkandet valt att ändra formuleringen ”etniska miljöer” till ”olika miljöer”. Bieler menade att det är viktigt att skilja på hedersförtryck, som har en stark koppling till samfundet, och annat förtryck mot kvinnor och sexuella minoriteter.

Vidare diskuterades betänkandet över ett förslag om att stoppa adoptioner från diktaturer eller osäkra länder och ett förslag om e-recept inom Norden. Flera svenska ledamöter gick in i debatten om adoptionsprocesser. Nordisk grön vänster reserverade sig mot Nordiska rådets beslut att inte arbeta vidare med frågan. Arman Teimouri (L) dryftade att det inte finns något belägg för missförhållanden i adoptionsorganisationernas nuvarande rutiner och Linda Modig (C) menade att frågan hanteras bäst genom nationell lagstiftning. Lorena Delgado Varas (V), talesperson för Nordisk grön vänster, menade att situationen visserligen har förbättrats men att det fortfarande finns behov av att säkerställa rättssäkerheten i processerna. Delgado Varas lyfte också fram att de nordiska adoptionsorganisationerna samarbetar ute i världen och att det därmed finns ett behov av en gemensam nordisk syn på frågan. Paula Bieler (SD) betonade vikten av den nordiska nyttan och efterfrågade ordentliga underlagsanalyser innan man går vidare i frågan.

På hållbarhetsområdet presenterade Rebecca Le Moine (MP), talesperson för utskottet för ett hållbart Norden, betänkanden över två förslag, ett om klimatsmart byggande i Norden och ett om att förstärka de nordiska miljöfinansieringsinstrumenten. Vidare debatterades ett betänkande över förslaget om Norden som ledande inom hållbart havsbruk och havsekonomi. Åsa Karlsson (S) gick in i debatten om klimatsmart byggande och uttryckte stöd för förslaget från den socialdemokratiska gruppen. Karlsson dryftade även att en ökad användning av trä i byggnader är avgörande för att minska koldioxidutsläppen.

Inom området tillväxt och utveckling behandlades tre förslag, ett om den nordiska arbetsmarknaden, ett om upprättandet av ett arktiskt turistkluster och ett om ömsesidigt godkännande av utbildning och yrkesmässiga kvalifika-

tioner inom parallella arbetsområden. Lorena Delgado Varas (V) välkomnade förslaget om att hitta enklare valideringssystem för utbildningar och betonade vikten av att arbeta bort de hinder som försvårar för folk att flytta inom Norden.

Vidare diskuterades betänkandet över medlemsförslaget om att stärka kompetensen i nordiska bolagsstyrelser genom en säkrad mångfald. Arman Teimouri (L) ställde sig bakom förslaget och lyfte bland annat fram det problematiska i att styrelseledamöter ofta rekryteras inom ledamöternas befintliga nätverk. Delgado Varas (V) dryftade att patriarkala och rasistiska strukturer genomsvårar hela samhället och därmed även påverkar företag och organisationer.

Linda Modig (C), talesperson för utskottet för tillväxt och utveckling, presenterade betänkandet över ett medlemsförslag om sänkta utsläpp från flyget. Modig konstaterade att det var glädjande att se en gränsöverskridande enighet mellan partierna i klimatfrågan. Rebecka Le Moine (MP) betonade vikten av att de nordiska länderna drar ned på flygandet.

Vid sessionen fattades även beslut om att inte arbeta vidare med frågan om att introducera ett tv-pris bland Nordiska rådets priser. Mittengruppen reserverade sig mot förslaget.

I bilaga 2 finns en lista över vilka av rådets medlemsförslag som mynnade ut i rekommendationer till Nordiska ministerrådet och de nordiska regeringarna 2019.

Nya medlemsförslag

Vid sessionen presenterade representanter för de olika politiska grupperna nya medlemsförslag som ska behandlas av rådet via presidiet och utskotten under 2020.

Som talesperson för den socialdemokratiska gruppen presenterade Johan Andersson (S) ett medlemsförslag koldioxidreduktioner vid nybyggnation. Mittengruppens talesperson Janine Alm Ericson (MP) framförde att partigruppen ställde sig positiv till förslaget men att man gärna hade sett att frågan dryftats tidigare i samband med behandlingen av Mittengruppens likartade förslag om klimatsmart byggande i Norden.

Cecilie Tenfjord Toftby (M) presenterade, i egenskap av den konservativa gruppens talesperson, ett medlemsförslag om nordisk samordning i fråga om så kallad Magnitskijlagstiftning som fick stöd från Mittengruppen. Nordisk grön vänsters talesperson Daniel Riazat (V) betonade vikten av rättssäkerhet i processen och tog upp att kraven på bevisning i de existerande fallen har varit låga.

Talesperson för Nordisk grön vänster, Lorena Delgado Varas (V), presenterade ett medlemsförslag om nordiska insatser mot högerextremism. Aron Emilsson (SD) välkomnade förslaget å sin partigrupp Nordisk frihets vägnar men betonade vikten av att agera mot alla former av våldsbejakande antidemokratisk extremism, åt vilket håll den än riktas.

Andra nya medlemsförslag handlade om att avskaffa tidsomställningen i de nordiska länderna (Mittengruppen), om mikroplast i kroppen (den socialdemokratiska gruppen), en gemensam nordisk linje kopplat till säkerheten i femte generationens mobilnät (den konservativa gruppen) samt om nordiska satsningar på naturliga lösningar för att binda och lagra koldioxid (Nordisk grön vänster).

Aktualitetsdebatt om klimatet

Temat för årets aktualitetsdebatt var klimatet. Inbjuden att tala på det valda temat var Michael Tjernström, professor vid meteorologiska institutionen vid Stockholms universitet. I sitt anförande talade Tjernström om klimatforskning, om hur klimatet har förändrats de senaste decennierna och vilka effekter vi kan vänta oss framöver om det inte sker en förändring. Tjernström berörde även begrepp som klimatångest och flygskam och manade till politiskt ledarskap i en tid av populism och falska nyheter.

I den efterföljande debatten gjorde Pyy Niemi (S) ett inlägg om att minska utsläppen från transportsektorn och att hållbarhetscertifiera turistdestinationer. Angelika Bengtsson (SD) talade om att exportera nordisk innovationskraft och Magnus Ek (C) betonade vikten av nordisk samordning och nordiskt ledarskap i internationella klimatförhandlingar. Rebecca Le Moine (MP) manade till omställning i stället för grön tillväxt, något som hon menade varken är möjligt eller önskvärt.

Nordiska rådets program för 2020

Vid sessionens sista dag valdes Silja Dögg Gunnarsdóttir (Framstegspartiet) till president för Nordiska rådet för 2020. Oddný Harðardóttir (Samlingsfronten) valdes till vicepresident. Den blivande presidenten tackade det svenska ordförandeskapet för ett väl genomfört år och presenterade därefter det isländska ordförandeskapet som går under rubriken ”Slå vakt!” och sätter fokus på tre områden:

- att slå vakt om demokratin genom att bekämpa informationskaos och falska nyheter som undergräver den
- att slå vakt om den biologiska mångfalden som hotas av klimatförändringar, föroreningar och andra förhållanden som orsakas av mänsklig aktivitet
- att stärka banden mellan de nordiska länderna genom att stärka nordiska medborgares språkkunskaper i syfte att hjälpa dem att gemensamt ta itu med dessa viktiga uppgifter.

Nordiska rådets vicepresident Gunilla Carlsson (S) gratulerade Island till ordförandeskapet och tackade den kommande presidenten för samarbetet under året som gått.

För fullständigt protokoll från sessionen, se www.norden.org.

Demokratilunchen

År 2019 är det hundra år sedan demokratin fick sitt genombrott i Sverige och även Föreningen Norden firar sitt hundraårsjubileum. I samband med sessionen bjöd riksdagens talman och Nordiska rådets svenska delegation in till en sittande lunch för att fira och uppmärksamma demokratins betydelse för de nordiska välfärdsstaterna. Inbjudna till lunchen var Nordiska rådets medlemmar och närvarande suppleanter, talmän, nordiska ambassadörer, Föreningen Norden och Föreningen Nordens Ungdomsförbund med flera.

Under lunchen hölls ett antal tal. Riksdagens talman Andreas Norlén inledde lunchen med att tala om riksdagens demokratijubileum, följt av Nordiska rådets president Hans Wallmark (M) som talade om de nordiska ländernas samarbete och dess fundament. Rosaline Marbinah, regeringens demokratiambassadör och ordförande för LSU – Sveriges Ungdomsorganisationer, höll ett tal om framtiden för demokratin och den folkliga förankringen.

Iris Dager, ordförande för Föreningen Nordens Ungdomsförbund, bröt tafeln. Därefter bjöds gästerna till kaffe och dessert i trapphallen till tonerna av V-dala spelmanslag. Gästerna bjöds även att ta ett exemplar av antologin Demokratins framtid.

Frågestunden

För att ta fasta på rubriken för det svenska ordförandeskapsprogrammet och stärka den folkliga förankringen anordnades en frågestund i riksdagens förstakammarsal i anslutning till sessionen. Ett sjuttioal ungdomsorganisationer bjöds in och gavs möjlighet att ställa kortare frågor till paneler bestående av parlamentariker från Nordiska rådet och Ungdomens Nordiska råd. Bland de svenska ledamöterna i panelerna fanns Magnus Ek (C), Cecilie Tenfjord Toftby (M) och Lorena Delgado Varas (V). Mary Gestrin, kommunikationschef på Nordiska rådet, agerade moderator.

Nordiska rådets president Hans Wallmark (M) höll ett inledande anförande om medborgerligt inflytande och folkligt samarbete över de nordiska gränserna. I den första panelen, som hade rubriken Digitalisering och digital kompetens – nya förutsättningar för demokratin, diskuterades bland annat digitaliseringens utmaningar, falska nyheter, e-legitimation och sexuella trakasserier på nätet. Den andra panelen hade rubriken Demokrati och jämställdhet – ur ungas perspektiv. Här ställdes frågor om åtgärder för att förebygga mäns våld mot kvinnor, marginaliserade gruppers politiska representation och om könsidentitet.

Nordiska rådets vicepresident Gunilla Carlsson (S) avslutade frågestunden och tackade samtliga medverkande.

Panelsamtal om metoo i kultursektorn i Norden

En av underrubrikerna för det svenska ordförandeskapet 2019 var jämställdhet som en förutsättning för demokratin. Under sessionens sista dag anordnades ett panelsamtal för att följa upp Nordiska ministerrådets debattserie metoo i kultursektorn i Norden. Panelen bestod av Nordiska rådets vicepresident Gunilla Carlsson (S), Finlands minister för nordiskt samarbete och jämställdhet Thomas Blomqvist (Svenska folkpartiet), Mikael Brännvall, verkställande direktör för Svensk Scenkonst, Ida Måwe, frilansjournalist med expertis inom nordisk jämställdhetspolitisk, samt Dorte Rømer, skådespelare och en av frontfigurerna i det danska skådespelaruppropet. Modererade gjorde Anna Jungner-Nordgren, senior kommunikationsrådgivare på Nordiska ministerrådet.

Nordiska rådets president Hans Wallmark (M) hälsade alla välkomna, varpå två personliga vittnesmål från de nordiska kultursektorernas metoo-rörelser lästes upp. Utöver slutsatserna från Nordiska ministerrådets debattserie diskuterades vilka åtgärder som vidtagits sedan dess och vilken effekt dessa fått. Vidare berördes hur metoo hanterades i de olika nordiska länderna, situationen för unga och marginaliserade grupper samt tillvägagångssätt för att komma till rätta med den underliggande problematiken. Det gavs även möjlighet att ställa frågor till panelen.

Avslutningsvis tackade moderatorn för ett bra samtal och konstaterade att det finns anledning att återkomma till denna viktiga fråga som även i fortsättningen ska vara högt uppsatt på agendan.

Prisutdelning av Nordiska rådets priser

Det land som är ordförandeland i Nordiska rådet och anordnar session ansvarar för Nordiska rådets prisutdelning. Nordiska rådets svenska delegation var värd och delegationens sekretariat fick i uppgift att planera och genomföra prisutdelningen.

Prisutdelningens röda tråd bör överensstämma med grundsyftet med Nordiska rådets priser som är att öka intresset för det nordiska kultursamhället och miljösamarbetet, att bidra till enastående nordiska konstnärliga och miljömässiga insatser och att bidra till att visualisera och belysa det nordiska samarbetet. Prisutdelningens program bör ha en konstnärlig koppling till priserna och de nominerade.

Nordiska rådets presidium har beslutat att rådets prisutdelning ska hållas i anslutning till sessionen och att vinnarna ska offentliggöras under prisutdelningen till vilken samtliga nominerade bjuds in. Värderlandets parlament har möjlighet att sätta sin prägel på prisutdelningen så länge som presidietts beslut enligt ovan fullföljs.

På tisdagskvällen den 29 oktober hölls prisutdelningen i Konserthuset i Stockholm. Där delades Nordiska rådets fem priser ut för att uppmärksamma de nordiska ländernas litteratur, språk, musik och film samt nytänkande

insatser inom miljöområdet. Prisutdelningen sändes i Sveriges Television och leddes av programledaren Jessika Gedin. Vinnarna fick ta emot sina priser av Sveriges statsminister Stefan Löfven, miljöaktivisten Noura Berrouba, författaren Johannes Anyuru, skådespelaren Lene Cecilia Sparrok och dirigenten och tidigare prisvinnaren Susanna Mälkki. De fem vinnarna får ta emot pristatyetten Nordlys och 350 000 danska kronor.

Nordiska rådets priser

Nordiska rådets priser delas ut en gång om året i samband med sessionen i kategorierna litteratur, barn- och ungdomslitteratur, film, musik samt miljö. Av priserna är litteraturpriset, som instiftades 1962, det äldsta och barn- och ungdomslitteraturpriset, som instiftades 2013, det yngsta. Nomineringsproceduren och bedömningskommittéernas sammansättning skiljer sig åt för priserna. Följande personer mottog Nordiska rådets priser 2019:

- Nordiska rådets litteraturpris: den danska författaren Jonas Eika för novellsamlingen Efter solen
- Nordiska rådets barn- och ungdomslitteraturpris: den norska författaren Kristin Roskifte för bilderboken Alle sammen teller (Alla räknas)
- Nordiska rådets filmpris: den danska manusförfattaren och regissören May el-Toukhy, manusförfattaren Maren Louise Käehne och producenterna Caroline Blanco och René Ezra för filmen Dronningen (Hjärter dam)
- Nordiska rådets musikpris: den isländska performern och multi-instrumentalisten Gyða Valtýsdóttir
- Nordiska rådets miljöpris: den svenska klimataktivisten Greta Thunberg som valde att inte ta emot priset.

För mer information om priserna, se <https://www.norden.org/sv/nordiska-raadets-priser>.

6 Presidiet

Nordiska rådets presidium bereder övergripande politiska frågor och har ansvar för den allmänna inriktningen och utvecklingen av Nordiska rådets verksamhet samt för att denna samordnas med arbetet i de nationella parlamenten och med andra internationella organisationer. Vidare behandlar presidiet budgeten för det nordiska samarbetet samt utrikes- och säkerhetspolitiska frågor. Presidiet är rådets högsta beslutande organ när plenarförsamlingen inte är samlad och kan då fatta beslut i dess ställe. Nordiska rådets presidium består enligt arbetsordningen av en president, en vicepresident och högst 15 andra av Nordiska rådets valda medlemmar. Varje land och varje partigrupp ska vara representerade i presidiet. Presidiets medlemmar väljs av plenarförsamlingen.

Enligt den rotationsordning som tillämpas hade Sverige ordförandeskapet för Nordiska rådet 2019. Vid den 70:e sessionen i Oslo oktober 2018 valdes Jessica Polfjärd (M) till president och Gunilla Carlsson (S) till vicepresident för Nordiska rådet 2019. Svenska medlemmar av presidiet under 2019 var inledningsvis Jessica Polfjärd, Gunilla Carlsson och Magnus Ek (C). Efter valet till Europaparlamentet våren 2019 ersatte Hans Wallmark (M) Jessica Polfjärd som delegationsledare och vid presidiets sommarmöte i Helsingborg valdes Wallmark till ny president för rådet. I samband med sessionen i Stockholm i oktober fick Aron Emilsson (SD) en plats i presidiet och Linda Modig (C) ersatte Magnus Ek i samband med presidiets decemblemöte.

Samarbetet under 2019

Samarbetet med olika aktörer i Nordens närområden inleddes i mitten av 1990-talet och har hög prioritet. Samarbetet har vuxit på senare år, vad gäller både samarbetspartner och antal politiska sakområden som varit föremål för diskussioner. Det bedrivs nu både bilateralt med parlament i Nordens grannländer genom ömsesidiga inbjudningar till seminarier och sessioner samt i form av aktivt deltagande i de regionala parlamentariska samarbetsstrukturer som finns för Arktis-, Barents- och Östersjöområdena, vilka behandlas i avsnitt 8–10.

Nordiska rådets internationella strategi för 2018–2022 identifierar teman där Nordiska rådet kan bidra till att göra skillnad. Strategin innebär också en strängare prioritering av Nordiska rådets internationella arbete. För Nordiska rådet har framför allt kontakterna och samarbetet på parlamentarisk nivå med Estland, Lettland och Litauen och de tre baltiska parlamentens samarbetsorgan Baltiska församlingen varit av särskild vikt. Presidierna i de båda organisationerna träffas årligen för att diskutera arbetsplaner och samarbete det kommande året. Därutöver är det samarbetena med den arktiska parlamentarikerkonferensen, CPAR (Conference of Parliamentarians of the Arctic Region) och den parlamentariska Östersjökonferensen, BSPC (Baltic Sea Parliamen-

tary Conference) som betonas tillsammans med det fortsatta samarbetet med Europaparlamentet.

EU

EU är ett av tre prioriterade områden i Nordiska rådets internationella strategi 2018–2022. I strategin understryks särskilt kontakten med Europaparlamentarikerna. Det finns en strävan i Nordiska rådet att förtydliga kontakterna med Europaparlamentet och de nordiska Europaparlamentarikerna. När representanter för rådet besökt parlamentet har man bland annat diskuterat utrikes- och säkerhetsfrågor, energifrågor, Östersjöfrågor och antibiotikaresistens.

En delegation från Nordiska rådet besökte Europaparlamentet i Bryssel den 11–12 november. Avsikten med besöket var bland annat att upprätthålla och stärka de goda kontakterna och man diskuterade vikten av att slå vakt om gemensamma grundvärderingar, demokrati och jämställdhet. I delegationen ingick både den sittande presidenten Hans Wallmark (M) och vicepresident Gunilla Carlsson (S) och nästa års president, isländska Silja Dögg Gunnarsdóttir.

Nordiska rådet har sedan 2017 en medarbetare anställd som rådgivare i EU-frågor. Medarbetaren har till uppgift att skapa nätverk som är väsentliga för samarbetet mellan Nordiska rådet och Europaparlamentet. Tjänsten är en tidsbegränsad projektanställning på ett år med möjlighet till förlängning i ytterligare två år. År 2020 utlöper rådets ”Brysselkontors” mandat och presidiet ska därmed ta ställning till hur Nordiska rådet ska arbeta vidare med ärendet. Den externa utvärdering av utfallet som skulle ha gjorts sommaren 2019 sköts upp till våren 2020. Nordiska rådets kontor i Bryssel var fram till våren 2019 placerat i det danska kulturinstitutets kontor i närheten av Europaparlamentet. Kontoret stängde i samband med att rådgivaren lämnade sin tjänst i mars 2019 men återinrättades i augusti 2019 när tjänsten tillsattes på nytt.

På presidiets januarimöte i Reykjavik 2019 diskuterade och beslutade presidiet om det årliga upplägget för Nordiska rådets EU-arbete. Detta beslut inkluderade olika möteskonstellationer varav flertalet redan genomförts, såsom det traditionsenliga förmötet med nordiska Europaparlamentariker i samband med den parlamentariska Östersjökonferensens möte i Bryssel i februari. Man beslutade även att sträva efter att återinföra regelbundna nordiska möten med nordiska Europaparlamentariker. Presidiet framhöll också att Brysselkontorets roll var något oklar. Den socialdemokratiska gruppen väckte frågan om hur Brysselkontorets mandat var förankrat i de nordiska parlamenten och betonade vikten av samordning med de nationella EU-utskotten. I presidiet enades man om att hålla ett möte med de nordiska parlamentens EU-utskott. Detta möte hölls i Helsingfors i december i samband med Cosacmötet och det föreslogs att möteskonstellationen skulle träffas framöver för informationsutbyte, förslagsvis i samband med Cosac.

Ryssland

Presidiet upprätthåller kontakterna och samarbetet med Ryssland. Nordiska rådet kommer enligt antagna riktlinjer att fortsätta arbeta med ryska parlamentsledamöter, men på grund av utvecklingen i Ukraina under och efter 2014 begränsas antalet fasta årliga evenemang och man tittar i stället på andra alternativ för dialogmöten. Den övergripande situationen har försämrats men de nordiska länderna och Ryssland är fortfarande nära grannar, och relationer och kontakter bör till viss grad upprätthållas, särskilt på regional nivå. Under våren var den danska delegationen till Nordiska rådet värd för det årliga studiebesöket av ryska parlamentariker, och vid sessionen i Stockholm genomfördes det sedvanliga mötet med ryska parlamentariker.

Nordens grannländer i väst

Samarbetet med Västnorden och Nordens grannländer mot väst är också fortsatt prioriterat. Dessa områden har en unik natur samtidigt som de miljömässigt är ytterst sårbara i en tid av snabba klimatförändringar. Nordiska rådet har observatörsstatus i Västnordiska rådet (Island, Färöarna och Grönland). Presidiet beslutade att inom en snar framtid, som en följd av Storbritanniens eventuella utträde ur EU, besöka London och Edinburgh för att betona de nära historiska och kulturella banden och vikten av ett fortsatt samarbete.

Belarus

I maj stod Sveriges riksdag och Nordiska rådet värdar för ett samtal om demokrati och pressfrihet i Belarus. Inbjudna var ett antal belarusiska journalister och politiker samt representanter från Nordiska rådet och BSPC. I samtalet framgick att oppositionen i landet är frustrerad över bristen på demokratisk utveckling. Det går inte att se någon förbättring sedan det senaste rundabords-samtalet, snarare en försämring. Metoderna för förtryck av demokratiska rättigheter tycks ha ändrats något, men pressfriheten, yttrandefriheten och föreningsfriheten är alltjämt starkt begränsade. Överhängande hot om höga böter för produktion och distribution av viss media försvårar situationen ytterligare. Vissa av de belarusiska deltagarna ansåg att samarbetet med EU blir alltmer innehållslöst, men de välkomnade engagemanget från exempelvis Nordiska rådet och BSPC.

Ärenden under 2019

Presidiet tog under året utgångspunkt för sitt arbete i det svenska ordförandeskapsprogrammets prioriterade områden under rubriken Demokrati och folklig förankring – jämställdhet, klimat, gränshinder och digitalisering. De ärenden som upptog mest tid under arbetsåret var samhällssäkerhet och beredskap,

budget för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet samt utvärdering av Nordiska rådets priser och prisutdelning.

Presidiet har under året behandlat medlemsförslag om nordiskt energisamarbete, försörjningssäkerhet och krisberedskap. Presidiet konstaterade att flera ärenden hade likheter med tidigare behandlade ärenden om totalförsvaret och kris- och försörjningsplanering, vars rekommendation Nordiska ministerrådet svarat att man delvis uppfyllt. Därför beslutade presidiet att etablera en arbetsgrupp inom sig som får i uppgift att titta både på de nya förslagen och på ministerrådets svar på rekommendationen samt lämna förslag till presidiet inför beslut om betänkande. I gruppen satt en representant per partigrupp. Magnus Ek (C) deltog för Mittengruppen och Aron Emilson (SD) för Nordisk frihet. På sessionen i Stockholm hösten 2019 godkändes en ny strategi för fördjupat samarbete om samhällssäkerhet. De nordiska länderna står inför gemensamma utmaningar och hot inom en rad olika områden som påverkar samhällssäkerheten. Den nya strategin innefattar samarbeten på områden som exempelvis konfliktförebyggande, cybersäkerhet och polisverksamhet. Därutöver föreslås åtgärder och samarbete om skogsbränder, mat- och energiförsörjning, hälsofrågor, frågor som rör kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot samt de nordiska räddningstjänsterna.

Efter förslag från den konservativa gruppen har ärendet A1801/Presidiet, medlemsförslag om att tydliggöra den nordiska nyttan i Nordiska rådet, beretts under året och det finns nu ett förslag om att Nordiska rådet ska besluta att det i alla medlems- och utskottsförslag ska finnas en tydlig beskrivning om vilken gemensam nordisk nytta ett förslag är tänkt att åstadkomma. Presidiet definierar nordisk nytta som att påtagliga positiva effekter uppnås genom gemensamma nordiska lösningar jämfört med om samma verksamhet utförs i nationell regi, att manifesteras och utveckla nordisk samhörighet, att öka nordisk kompetens och konkurrenskraft, att öka rörligheten för medborgare och företag mellan de nordiska länderna och att stärka det nordiska inflytandet internationellt. Beslut i ärendet ska komma att fattas i samband med temasessionen i Helsingfors våren 2020.

Presidiet har under året diskuterat en uppföljning av utvärderingen av Nordiska rådets priser. Processen för nomineringar och offentliggörande samt formatet för prisutdelningen var fram till 2013 något nedtonad. Till följd av mångåriga diskussioner i både Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet, ett antal medlemsförslag samt efter en idé från den norska delegationen beslutade Nordiska rådets presidium 2012 att man vid den 65:e sessionen i Oslo 2013 skulle prova en ny modell för prisutdelningen. Samtliga nominerade skulle bjudas in och vinnarna avslöjas vid en tv-sänd prisutdelning. Det nya formatet har inneburit att arbetsmängden och kostnaderna har ökat betydligt, främst för de nationella parlamenten. Då alla fem länder anordnat prisutdelning i samband med sessionen skulle detta nya koncept utvärderas. Presidiet har under året diskuterat frågor om bland annat organisationen, finansieringen, arbetsmetoder, samarbete och kommunikation.

Den svenska delegationen skrev i en remiss att det inom delegationen inte finns någon konsensus i frågan om antal priser då man anser att detta främst är en partipolitisk fråga snarare än en nationell. Delegationen föreslår att man ser närmare på frågan om färre nominerade i varje kategori med fortsatt fokus på kvalitet och de nominerades verk med den överordnade målsättningen att erkänna enastående konstnärliga och miljömässiga insatser. Den svenska delegationen vill att prisutdelningen fortsatt ska genomföras i förbindelse med sessionen vecka 44. Man anser dock att det nuvarande formatet är alltför budgetmässigt och personalresursmässigt omfattande, med tanke på utfallet och i jämförelse med rådets övriga budgetposter och arbetsuppgifter. Att förlägga prisutdelningen till värdlandets parlament skulle innebära att den fortsätter att genomföras under festliga former men i något mindre format och med avsevärda ekonomiska besparingar och ett reellt förenklande för de nationella sekretariaten att planera och genomföra evenemanget. Detta innebär även att prisutdelningen får en närmare koppling till parlamenten och Nordiska rådet.

Den svenska delegationen anser att rådet behöver ta fram en gemensam vision (röd tråd) och gemensamma ramar för prisutdelningen som stämmer överens med grundsyftet med Nordiska rådets priser – att öka intresset för det nordiska kultursamhället och miljösamarbetet, att bidra till enastående nordiska konstnärliga och miljömässiga insatser och att bidra till att visualisera och belysa det nordiska samarbetet. Delegationen menar vidare att det land som är ordförandeland i Nordiska rådet och anordnar session ska ansvara för Nordiska rådets prisutdelning. Rådets sekretariat ansvarar för kommunikation och bjuder in de nominerade. För att undvika att hjulet uppfinns årligen bör man från NR-sekretariatets sida ansvara för att initialt överföra kunskap och erfarenheter och sedan efter behov stödja de nationella sekretariaten i förberedelserna för att säkerställa kvalitet, kompetens och effektivitet. Värdlandet har huvudansvar och sista ordet. Frågan ska slutbehandlas under 2020.

Nordisk utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik

Nordiska rådet bidrar med en parlamentarisk dimension i det utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet. Presidiet möter i samband med sessionerna de nordiska utrikesministrarna för en dialog om aktuella frågor. Försvarsfrågor stod även 2019 högt uppe på dagordningen i Nordiska rådet. Den spända situationen i Östersjön har bidragit till detta.

En första rundabordskonferens om det försvarspolitiska samarbetet i Nordiska rådets regi hölls i Helsingfors 2013. Erfarenheterna från rundabordskonferensen visade på att det var en lyckad form för att åstadkomma en levande och konstruktiv dialog om frågorna, och det beslutades bli årligt återkommande i landet som har ordförandeskapet i det nordiska försvarssamarbetet Nordefco. I den rådande europeiska säkerhetssituationen är nordiska försvarssamtal och konsultationer särskilt viktiga.

Eftersom Sverige hade ordförandeskapet 2019 arrangerade Nordiska rådet under svenskt värdskap den 27 juni ett rundabordsamtal. Det nordiska för-

svarssamarbetet firade tio år i sin nuvarande form och Jan-Olof Lind, statssekreterare hos försvarsminister Peter Hultqvist, gav en presentation av arbetet i Nordefco. På det följde diskussion på följande teman: Hur kan det nordiska försvarssamarbetet vara en plattform för att bygga regional säkerhet i bredare perspektiv? Hur kan samarbetet stärkas i fredstid och bli mer långtgående även i kriser och i händelser av konflikt?

Budget för det nordiska samarbetet 2019

Budgeten för det nordiska samarbetet inom ramen för Nordiska ministerrådet 2019 uppgick till 950 862 000 danska kronor. Ministerrådet beslutar om budgetramen och ska enligt Helsingforsavtalet genomföra de förslag till ändringar som Nordiska rådet rekommenderar om det inte finns synnerliga skäl att inte göra det. Budgeten för det nordiska samarbetet 2019 låg kvar på 2018 års nivå. Presidiet och partigruppernas budgetordförande har i förhandlingarna med Nordiska ministerrådet rekommenderat ändringar i budgetförslaget vilka till stor del har tillmötesgåtts.

Presidiet beslutade i december om Nordiska rådets inspel till handlingsplaner för de strategiska prioriteringarna i Nordiska ministerrådets vision, efter en remissrunda bland partigrupperna. De ämnen som lyftes fram var inrättandet av ett ministerråd för transport, etablerandet av ett permanent gränsregionalt statistiksamarbete, trygga, hållbara och demokratiska samhällen, desinformation och demokrati, jämställdhet, språkkunskaper och lagstiftningsarbete.

Nordiska rådets egen budget för 2019 uppgick till 36 360 000 danska kronor, och för 2020 uppgår den till 37 132 220 danska kronor. Sverige betalade 32,4 procent av kostnaden 2019. Rådsdirektören har på presidiets uppdrag skrivit brev till de nationella parlamentens talman och efterfrågat att budgeten från 2020 ska pris- och löneomräknas. Talmannen gav i slutet av året beskedet att under förutsättning att riksdagen godkänner budgetpropositionen för 2020 kan Nordiska rådets budget från 2020 och framåt pris- och lönekompenas med en årlig ökning med cirka 1,5 procent. Talmannen skrev vidare att det noterats att rådet framöver kommer att få ökade tolk- och översättningskostnader och med anledning av detta meddelades det i brevet att det inte finns stöd för ytterligare budgetökningar. Vid behov får i stället verksamheten omprioriteras med fokus på rådets kärnverksamhet. Alla länder har ställt sig bakom en pris- och löneomräkning. Det innebär att Nordiska rådet kompenseras för pris- och löneökningar 2020 med 504 210 danska kronor.

7 Utskotten och kontrollkommittén

Utskottet för ett hållbart Norden

Utskottet för ett hållbart Norden arbetar med frågor som rör miljö- och naturskydd, klimatet, hållbart användande av naturresurser, jord- och skogsbruk, fiskeriförvaltning och sjöfart. Även livsmedelsfrågor, konsumentskydd, atomsäkerhet och biologisk mångfald behandlas i utskottet.

Svenska ledamöter i utskottet var i början av året Emilia Töyrä (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Rasmus Ling (MP) och Angelika Bengtsson (SD). Rasmus Ling ersattes i oktober av Janine Alm Ericson (MP). I samband med sessionen ersattes Angelika Bengtsson av Paula Bieler (SD).

Utskottets verksamhet 2019

Utskottet har under året haft fem möten. Inför 2019 fastslogs att utskottet primärt skulle arbeta med frågor om hållbar konsumtion och produktion, klimatsmart byggande, en nordisk röst i förhållande till FN-avtalet om biologisk mångfald samt deltagandet i klimattoppmötet COP 25. Därtill har utskottet följt upp frågor om forskning om havsförsurning, plastpartiklar i dricksvattnet, etableringen av en nordisk databas för havsmiljödata samt återvinningsstrategin.

Under året har utskottet besökts av ett flertal externa gäster, sakkunniga och experter och därigenom fått information om olika områden. Utskottet har bland annat mött representanter från Miljömärkning Danmark, Naturresursinstitutet, Nordiska investeringsbanken (NIB), Climate-KIC Nordic och energiföretaget Fortum.

Årets sommarmöte hölls i Köpenhamn och fokuserade på frågor om biodiversitet och klimatsmart byggande i förhållande till cirkulär ekonomi. Under sommarmötet fick utskottet besök av representanter från Köpenhamns universitet och Roskilde universitet som höll presentationer om biodiversitet, business och utvecklingen av globala avtal. Utskottet tog även del av en rad presentationer om hållbart byggande och byggteknik i Norden.

Under Nordiska rådets 71:a session i Stockholm höll utskottet ett samrådsmöte med de nordiska miljö- och klimatministrarna. Även här stod biodiversitet och klimat på agendan, men också frågor om konsumenternas roll i kampen mot klimatförändringarna togs upp.

Hållbar konsumtion och produktion

Utskottet har under året följt upp rundabordskonferensen om hållbar konsumtion. I början av året beslutade utskottet att arbeta vidare med frågan genom att stärka det nordiska miljömärket Svanens kriterier. I samband med aprilmötet i Köpenhamn bjöds därmed Miljömärkning Danmarks kriteriechef Lisbeth Engel Hansen in för att hålla en presentation om ämnet. Utskottet konstaterade

att man var nöjd med Svanens befintliga kriterier för produkters livslängd och återvinningsmöjligheter, men att de tillämpas på relativt få produktgrupper. Därmed lade utskottet fram ett förslag om att Nordiska ministerrådet ska identifiera fler relevanta produktgrupper samt arbeta för att dessa ska omfattas av Svanens kriterier. Rekommendationen antogs av Nordiska rådet i samband med sessionen i Stockholm (rek. 19/2019/hållbart).

Klimatsmart byggande

Under året har utskottet arbetat med frågan om hållbart och klimatsmart byggande. Byggsektorn står för 5–7 procent av koldioxidutsläppen i Norden, något som bland annat beror på den utbredda användningen av betong och mursten. Därför har utskottet diskuterat hur byggbranschen kan minska sina utsläpp genom att ställa om till mer klimatvänliga material och metoder. Klimatsmart byggande var även ett tema för sommarmötet i Köpenhamn, där utskottet fick ta del av presentationer om bland annat cirkulärt byggande, hållbar byggteknik och byggstandarder i Norden.

I början av året behandlade utskottet ett medlemsförslag från Mittengruppen om klimatsmart byggande i Norden. Förslaget innehöll en rad åtgärder, såsom förbättrad kartläggning och uppföljning av byggnadsavfall, ökade incitament för tillverkning av resurseffektiva byggnader samt ett fördjupat nordiskt samarbete inom hållbarhetsdesign. I utskottets behandling av förslaget diskuterades möjligheten att utveckla digitala system till stöd för omställningen. Nordisk grön vänster uppmärksammade utskottet på att omställningen bör göras med hänsyn till de särskilda klimatförhållandena i det arktiska området. Förslaget skickades även på remiss till utskottet för välfärd och utveckling. I remissvaret framhölls vikten av att arbeta med anpassning av det befintliga byggnadsbeståndet och man ansåg att Nordiska rådet bör rekommendera ministerrådet att arrangera en konferens med deltagande från byggsektorn. Inspelen återspeglas i den rekommendation som antogs av Nordiska rådet vid sessionen i Stockholm (rek. 17/2019/hållbart).

På sessionen presenterade även den socialdemokratiska gruppen ett förslag om att Nordiska rådet ska rekommendera de nordiska regeringarna att fastställa gemensamma metoder, bindande krav och mål för koldioxidanvändningen i de nordiska länderna (A 1812/hållbart).

FN:s globala avtal om biodiversitet

Utskottet har under året följt upp frågan om en nordisk röst i utformningen av det globala FN-avtalet om biodiversitet. I samband med sommarmötet behandlades svar från de nordiska regeringarna på rekommendationen om genomförandet av aktiviteter i syfte att involvera unga i förhandlingarna. De nordiska regeringarna ställde sig positiva till initiativet och lät meddela att man ämnar uppmåna den nordiska arbetsgruppen för biologisk mångfald till att ingå i ett samarbete med utskottet för att genomföra aktiviteterna. Även Nordiska mi-

nisterrådet stöttade rekommendationen och lät meddela att man kommer att arbeta aktivt med att involvera de unga i utvecklingen av det globala avtalet.

På utskottsmötet i Helsingfors presenterades en så kallad verktygslåda med material och diskussionsupplägg, tänkt att fungera som underlag för ungdomsmötena. Underlaget är framtaget av Nordiska rådet i samråd med Nordiska ministerrådet och nordiska ungdomsrepresentanter. Utskottet beslutade under mötet att skicka brev till de nordiska regeringarna och parlamenten med en uppmaning om att hålla nationella ungdomsmöten med det framtagna underlaget. Utskottet beslutade även att föreslå för presidiet att Nordiska rådet medfinansierar ungdomsmöten och sidoevenemang på Biodiversitetskonventionens 15:e partskonferens. Frågan följs upp under 2020.

Utskottet planerade även under året Nordiska rådets deltagande i klimattoppmötet COP 25 i Madrid i december 2019. På agendan stod bland annat ett nordiskt möte med inbjudna från FN:s klimatpanel (IPCC) och den interparlamentariska unionen (IPU). Ett antal sidoevenemang om biodiversitet, politiskt ledarskap och cirkulär ekonomi genomfördes på nordiska paviljongen i Madrid.

Nordiska rådet hade även en heldag i den nordiska paviljongen i Norrskens House i Stockholm med fem olika sidoevenemang. Janine Alm Ericson (MP) deltog i en diskussion om cirkulär ekonomi och medverkade tillsammans med Staffan Eklöf (SD) i en paneldebatt om parlamentarikers roll i den gröna omställningen. Rebecca Le Moine (MP) och Angelika Bengtsson (SD) agerade så kallade keynote listeners under en ungdomsworkshop om biodiversitet. Workshopen utgjorde startskottet för de ungdomsmöten som ska genomföras i de nordiska länderna under 2020. I anslutning till workshopen genomfördes en briefing där ungdomarna på plats i Stockholm fick göra medskick till nordiska parlamentariker och ungdomsdelegater som fanns med på länk direkt från COP 25 i Madrid.

Hav och marina resurser

Utskottet för ett hållbart Norden har huvudansvar för hållbarhetsmålen 2, 6, 11 och 13–15. Vid sommarmötet 2017 beslutade utskottet att prioritera mål 14, Hav och marina resurser, under perioden 2018–2019. Utskottet beslutade att särskilt behandla sex aspekter av frågan: fiske och hållbart fiskbestånd, klimatförändringens effekt på havet, föroreningar från landbaserad verksamhet, beskydd av marina områden, internationellt samarbete för att främja hållbart användande av havsresurserna samt innovativa lösningar för att skydda det marina livet.

I början av året lade Mittengruppen fram ett förslag om att främja användningen av gipsspridning som en kortsiktig åtgärd mot övergödningen av Östersjön (A 1805/hållbart). Bakgrunden till förslaget var en pilotstudie av metoden som genomförts i Finland med goda resultat. Utskottet ställde sig positivt till förslaget och kommer att arbeta vidare med ärendet under 2020.

På januarimötet behandlade utskottet ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen om att etablera en gemensam nordisk databas för insam-

ling av havsmiljödata (A 1759/hållbart). Efter dialog med ett antal forskningsinstitutioner konstaterades dock att det av flera anledningar inte är genomförbart och att en sådan databas kan komma att komplicera ett redan komplext område. Utskottet beslutade därför att inte arbeta vidare med förslaget.

Utskottet har även under året följt upp frågan om forskning om försurning av haven efter ett förslag från den isländska delegationen (A 1763/hållbart). Mittengruppen reserverade sig mot förslaget men utskottet fann ändå att det fanns majoritet för att arbeta vidare med ett betänkande. Förslaget har skickats på remiss till utskottet för tillväxt och utveckling och följs upp kommande år.

Under sommar mötet hade utskottet besök av Norges havsforskningsinstitut som höll en presentation om forskning om havsförsurning och dess påverkan på människan och havets ekosystem. Utskottet tog även under Nordiska rådets session i Stockholm del av utdrag från Arktiska rådets rapport Arctic Ocean Acidification Assessment som bland annat redogör för forskning om havsförsurningens konsekvenser för fiskeindustrin i arktiska och subarktiska regioner.

Plastpartiklar i dricksvattnet

Utskottet behandlade i början av året Nordiska ministerrådets svar på en rekommendation gällande forskning om plastpartiklar i dricksvattnet, samt svar på en skriftlig fråga om varför detta ämne inte prioriterats i Nordiska ministerrådets budget för 2019. Ministerrådet lät meddela att man redan i nuläget finansierar ett flertal forskningsstudier om mikroplaster i dricksvatten som tyder på att detta inte är ett problem i de nordiska länderna. Utskottet konstaterade att man var nöjd med hur ministerrådet arbetar med frågan och ansåg därmed rekommendationen som färdigbehandlad. Den socialdemokratiska gruppen meddelade dock att de har arbetat med ett nytt förslag om hälsorisker kopplade till mikroplast. Medlemsförslaget, som rekommenderar att de nordiska regeringarna undersöker mängden mikroplast som kommer in i kroppen samt effekten av den, presenterades under Nordiska rådets session i Stockholm (A 1813/hållbart).

Avfallshantering och återvinningsstrategin

Avfallshantering har varit ett återkommande ämne under året. Utskottet har bland annat följt upp medlemsförslaget om en nordisk återvinningsstrategi för avfallsexport. I samband med utskottets möte i Reykjavik behandlades ett svar från de nordiska regeringarna, som lät meddela att avfallsexport regleras internationellt genom bland annat EU:s avfallstransportsförordning och att detta anses vara ett effektivt verktyg för att kontrollera strömningarna av farligt avfall. Den socialdemokratiska gruppen, som gett upphov till frågan, var nöjda med de nordiska regeringarnas svar och utskottet beslutade att arbeta vidare med frågan. På utskottsmötet i Helsingfors beslutade utskottet att justera medlemsförslaget till att fokusera på verksamheter i stället för länder, eftersom det är verksamheterna som kan garantera en ansvarsfull och miljömässig avfalls-

hantering. Utskottet arbetade även in UNR:s resolution om nolltolerans mot avfall (zero waste) i förslaget genom att rekommendera Nordiska ministerrådet att utveckla nya återvinningsmetoder och lösningar för miljömässig avfallshantering. Utskottet kommer att arbeta vidare med återvinningsstrategin under 2020.

I samband med utskottets möte i Köpenhamn i april behandlades ett svar från Nordiska ministerrådet om det nordiska arbetet med att reducera matsvinnet. Utskottet beslutade att arbeta vidare med frågan om matsvinn eftersom det konstaterades att de insatser som genomförts hittills haft begränsad effekt. Det ställdes också en ny fråga till ministerrådet och de nordiska regeringarna om standarder och konkreta målsättningar för att minska matsvinn. I Helsingfors gästades utskottet av en forskare från Naturresursinstitutet som höll en presentation om matsvinn i Norden. Presentationen påvisade att det finns en del osäkerhetsfaktorer kring vad som slängs och att det finns olika sätt att mäta matsvinn, bland annat genom att särskilja ätbart och oätbart matsvinn. I utskottet diskuterades en rad konkreta åtgärder för att reducera matsvinnet, såsom tillfälliga kampanjer, seminarium om matlagning och samverkan mellan olika sektorer. Utskottet beslutade att arbeta vidare med frågan och gav sekretariatet i uppgift att utarbeta en promemoria.

Klimatinvesteringar

Utskottet har under året arbetat med frågan om klimatinvesteringar efter ett medlemsförslag från Mittengruppen om att förstärka de nordiska miljöfinansieringsbolagen. Förslaget bottnar i Agenda 2030 och mål 17 om genomförande och globalt partnerskap. Utskottet ställde sig positivt till förslaget. Möjligheten att etablera en nordisk grön bank och att utarbeta mötesplatser för privata och offentliga klimatinvestorerare diskuterades på januarimötet i Reykjavik.

I samband med septembermötet i Helsingfors anordnades ett miniseminarium med representanter från Nordic Investment Bank (NIB), Nordic Environment Finance Corporation (Nefco), Nordic Development Fund (NDF) och Arbetsmarknedets Tillægspension (ATP) Danmark. Efter att ha lyssnat till institutionerna beslutade utskottet att medlemsförslaget skulle justeras till att reflektera behovet av att främja partnerskap och synliggöra investeringarnas effekter. Behandlingen av medlemsförslaget utmynnade i en rekommendation till ministerrådet som antogs av Nordiska rådet i samband med sessionen i Stockholm (rek. 18/2019/hållbart). Rekommendationen uppmanar till utredning av arkitekturen kring de nordiska miljöfinansieringsbolagen samt att Nordiska ministerrådet utarbetar mötesplatser för nordiska klimatinvestorerare.

Kollagring och utnyttjandet av kolsänkor

Under 2019 har utskottet behandlat ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen om att stärka det nordiska samarbetet om utnyttjandet av kolsänkor (A 1773/hållbart). Förslaget syftar till att förbättra effektiviteten av klimatarbetet och bottnar bland annat i Parisavtalet och EU:s 2030 mål för utsläppsminskningar. Konkret föreslår den socialdemokratiska gruppen att vikten av att öka kolsänkorna betonas i de nordiska ländernas klimatpolitiska riktlinjer samt att Nordiska ministerrådet arbetar för en gemensam ståndpunkt i Norden när det gäller utsläppskompensation i kolsänkor och kollager.

På septembermötet i Helsingfors gästades utskottet av en representant från Fortum som höll en presentation om geologisk lagring av koldioxid (carbon capture and storage, CCS) i Norge. I den efterföljande behandlingen av förslaget föreslog Mittengruppen och den konservativa gruppen att utskottet även rekommenderar Nordiska ministerrådet att utveckla affärsmodeller för att öka investeringarna i koldioxidlagring. Detta i syfte att bättre reflektera Nordiska ministerrådets deklaration om ett koldioxidneutralt Norden. Betänkandet godkändes på utskottets möte i samband med sessionen i Stockholm.

Under sessionen lade även Nordisk grön vänster fram ett nytt medlemsförslag om nordiska satsningar på naturliga lösningar för att binda och lagra koldioxid (A 1823/hållbart). Ett exempel på en sådan lösning är att genom minskad skogsavverkning och återställning av skogslandskap värna den biologiska mångfalden, och därigenom skydda den naturliga lagringen av koldioxid.

Budgetfrågor

Ministerrådets budget för 2020 behandlades vid utskottets sommarmöte i Köpenhamn. Utskottet beslutade att sända ett brev till Nordiska ministerrådet med en rekommendation om att öka budgeten för miljö och klimat för att avspegla ministerrådets ambition om att Norden ska bli världens mest hållbara region.

Utskottets verksamhet 2020

Utskottet kommer under 2020 att fortsätta att arbeta med frågor om cirkulär ekonomi, däribland hållbar konsumtion och produktion, klimatsmart byggande och återvinningsstrategin. Utskottet kommer även att lägga stort fokus på biologisk mångfald, som är ett av huvudtemana i det isländska ordförandeskapsprogrammet för 2020, i ljuset av ungas involvering i utformningen av FN:s globala avtal om biodiversitet. Därtill kommer utskottet att följa upp frågor om matsvinn, forskning om försurning av haven, insatser mot övergödning i Östersjön samt ett nordiskt samarbete om kollagring. Sommarmötet förläggs till Tammerfors, Finland. Bland utskottets internationella åtaganden finns FN:s klimattoppmöte COP 26, FN:s biodiversitetstoppmöte COP 15 samt eventuellt deltagande i Beneluxförsamlingen och BSPC.

Utskottet för kunskap och kultur i Norden

Utskottet för kunskap och kultur i Norden behandlar frågor om kultur, litteratur, film och medier samt forskning och utbildning. Utskottet arbetar också med frågor som rör barn- och ungdomskultur, språksamarbete, idrott, folkbildning, vuxenundervisning samt civilsamhället och frivilligsektorns roll i de nordiska länderna.

Svenska medlemmar i utskottet var 2019 Aron Emilsson (SD) vice ordförande, Lars Mejern Larsson (S), Kjell-Arne Ottosson (KD) och Daniel Riazat (V). Kjell-Arne Ottosson utsågs i juni till utskottets ordförande. Angelika Bengtsson (SD) ersatte efter Nordiska rådets session i oktober Aron Emilsson i utskottet och utsågs till vice ordförande.

Utskottets verksamhet 2019

Utskottet har under året haft fem möten och har bland annat arbetat med ärenden som rör forskning, kultur, förebyggande folkhälsoarbete för att minska skolavhopp samt rörlighet för folkhögskolestudenter. Övriga frågor som behandlats i utskottet har rört samarbete mellan folkhögskolor i Norden, digitalisering, litteratur, ömsesidigt erkännande av utbildning och yrkesmässiga kvalifikationer, friluftsliv samt gemensam nordisk auktorisationsordning för osteopater. Utskottet har även följt arbetet i EU med prioriterade områden, till exempel upphovsrätt och geoblockering, medier och språkfrågor. FN:s globala hållbarhetsmål har också behandlats i utskottet inom relevanta områden.

Liksom tidigare år har utskottet haft möten med ministrar, sakkunniga, experter, frivilligorganisationer och andra nordiska organisationer för att inhämta information och kunskap inom aktuella områden. Under året har utskottet bland annat träffat representanter från Nordens hus i Reykjavik, Föreningarna Nordens Förbund (FNF), Förbundet Nordisk Vuxenuppllysning (FNV), Färöarnas Filminstitut, Nordiska kulturfonden och Stiftelsen Jamtli.

Årets sommarmöte/studieresa förlades till Färöarna, och teman för mötet var forskning om kulturarv, kulturturism, utbildning och digitalisering, unga i arbete och skolavhopp. I samband med resan hade utskottet möten med Lagtinget (Färöarnas lagstiftande församling), Nordens hus i Torshavn, Visit Faroe Islands, Färöarnas universitet samt Arbetsförmedlingen. Utskottet fick bland annat information om hur man arbetar med att få unga att fullfölja sin utbildning, Färöarnas kulturarv, arbetet med digitalisering och utbildning samt arbetet med att få in unga människor på arbetsmarknaden.

Som brukligt hade utskottet en dialog med de nordiska kulturministrarna i samband med Nordiska rådets höstsession. Vid mötet diskuterades frågor som rörde avskaffande av geoblockering och nordisk tv över gränserna, samarbetet inom Nordvision och EU:s satellit- och kabeldirektiv. Andra frågor som dryftades var språkförståelsen i Norden, språksamarbetet mellan de nordiska länderna samt rollfördelningen inom utbildnings- och kultursektorerna i Nordiska ministerrådet.

Kultur

Utskottet behandlade i början av året ett medlemsförslag som den socialdemokratiska gruppen ställt om lansering av Spil Nordisk. Förslaget, som var inspirerat av den danska organisationen Spil Dansk, pekade på att det finns ett behov av ökat fokus på nordisk musik i de nordiska länderna. Utskottet såg positivt på förslagens intentioner och konstaterade att den nordiska musikbranschen är under stark press från den internationella marknaden. Utskottets behandling utmynnade i en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att genomföra en strategisk insats för att stärka det nordiska musiklivet inom alla musikgenrer inklusive att främja ett starkare fokus på nordisk musik i de nordiska public service-kanalerna (rek. 2/2019/kultur). Nordiska ministerrådet lämnade senare under året ett svar att man visserligen var enig med Nordiska rådet om behovet av bättre spridning och förmedling av nordisk musik men att public service-kanalerna måste stå fria när det gäller utbudets innehåll. Ministerrådet pekade även på de insatser som redan görs för att stärka nordiskt musikliv, såsom stöd till Nordisk musikexport (Nomex), Nordiska kulturfondens satsning Puls samt Nordiska rådets musikpris. Ministerrådet konstaterade också att intäkterna till nordiska upphovspersoner från nordisk public service är stabila eller ökande och att barn och unga i stor utsträckning tar del av musik på digitala plattformar. En majoritet av utskottet beslutade i sitt betänkande av meddelandet att rekommendationen därmed var slutbehandlad för rådets del. Den socialdemokratiska gruppen reserverade sig dock mot beslutet och ville avvakta politisk dialog med den ansvariga ministern.

Utskottet utarbetade 2018 ett utskottsförslag om en kulturpolitisk redogörelse. Anledningen var att Nordiska ministerrådets nuvarande strategi för det nordiska kultursamarbetet 2013–2020 snart löper ut och att en redogörelse därför kunde vara starten på en dialog mellan de nordiska kulturministrarna och utskottet om en framtida strategi. I förslaget identifierades ett antal områden som utskottet önskade få en beskrivning av, bland annat dialogen med kulturlivet, mediefrågor, det nordiska språksamarbetet samt de nordiska husen och instituten. Utskottsförslaget utmynnade i en rekommendation i vilken Nordiska ministerrådet uppmanades att lämna en kulturpolitisk redogörelse. Ministerrådet gav ett positivt svar på rekommendationen och en redogörelse lämnades vid Nordiska rådets session 2019 i Stockholm. I redogörelsen gjordes bland annat en genomgång av den nuvarande strategin och dess olika satsningar och projekt, till exempel kultur- och språkprogrammet för barn och unga – Volt, Inkluderande kulturliv i Norden, Världens bibliotek och Nordisk musikexport som alla har haft stor betydelse, både i och utanför Norden. Arbetet med att ta fram ett nytt fyraårigt samarbetsprogram hade satts igång och planerades vara färdigt hösten 2020.

Forskning och utbildning

Den konservativa gruppen presenterade vid Nordiska rådets session i Oslo 2018 ett medlemsförslag om en gemensam nordisk kommitté för etiskt god-

kännande av klinisk forskning. Utskottet diskuterade förslaget i början av 2019 och ställde sig bakom detsamma med motiveringen att en sådan gemensam kommitté kan specialisera sig på bedömningen av läkemedelsstudier och att bedömningen därmed blir lika i samtliga nordiska länder. Förslaget låg också i linje med FN:s globala mål 3 om att säkerställa god hälsa och främja välbefinnande för alla i alla åldrar. Utskottets behandling resulterade i två rekommendationer i vilka Nordiska rådet uppmanar dels Nordiska ministerrådet att vara en pådrivare för att få på plats en gemensam nordisk kommitté för etiskt godkännande av kliniska studier, dels de nordiska regeringarna att bidra till att en gemensam nordisk kommitté för etiskt godkännande av kliniska studier etableras (rek. 6 och 7/2019/kultur).

Nordiska rådet antog vid temasessionen 2018 en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att utreda om det norska Students at risk-programmet kan etableras i samtliga nordiska länder. Students at risk är ett program som syftar till att ge utländska studenter som arbetar för mänskliga rättigheter i länder med totalitära regimer möjlighet att fullfölja sina studier i Norge. En utvärdering som genomfördes 2017 visade att programmet fungerar väl, och den norska regeringen har därför beslutat om en förlängning. I Nordiska ministerrådets svar på rekommendationen konstaterades att denna fråga är av nationell karaktär och därför inte kan behandlas av ministerrådet. Utskottet för kunskap och kultur i Norden beslutade därför att sända en skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Islands och Sveriges regeringar om programmet har diskuterats nationellt och om det finns ett intresse att etablera ett liknande program i respektive land. Utskottet mottog 2019 svar från regeringarna där det framfördes att det i nuläget inte finns några konkreta planer på att etablera ett liknande program. Samtliga länder ansåg dock att initiativet är intressant och man följer utvecklingen och resultaten av programmet. I svaret framkom det även att det i Danmark och Sverige finns stipendieordningar för studenter från biståndsländer.

Utskottet hade under året möjlighet att lämna synpunkter på ett ministerrådsförslag om samarbetsorganens nordiska finansiering. I förslaget sägs att Nordiska ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U) bland annat vill att de nordiska budgetmedlen för de fyra institutionerna på utbildningsområdet förs över till Nordforsk under en övergångsperiod 2021–2023 och att Nordforsk får i uppdrag att utarbeta ramavtal med institutionernas värdunder universitet under övergångsperioden. Anledningen till denna förändring var att man ville se en ökad flexibilitet och samtidigt en större kompetens när det gäller att prioritera, bedöma, finansiera och utvärdera forskning. I sitt betänkande över förslaget uppmanade utskottet ministerrådet att beakta de kommentarer som kommit in från de berörda organen, bland annat vikten av samarbete med institutionerna om utformningen av det framtida finansieringsinstrumentet, utvärdering efter en viss tid, ett tydliggörande rörande underhåll av forskningsinfrastruktur samt betydelsen av att kunna behålla den nordiska nytta som institutionerna genererar. Mot den bakgrunden ställde sig Nordiska rådet bakom en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att genomföra förslaget men

med de hänsyn till utskottets kommentarer (rek. 9/2019/kultur). Den socialdemokratiska gruppen reserverade sig och ville i stället se en tydligare prioritering samt en genomgång av de nordiska institutioner som i dag får finansiellt stöd och se om stödet går till rätt institutioner i relation till kriteriet nordisk nytta.

Utskottet gavs i början av året tillfälle att inkomma med kommentarer och inspel rörande ett ministerrådsförslag om ett nytt samarbetsprogram för utbildning och forskning 2019–2023. Utskottet framförde i sitt betänkande över det utarbetade samarbetsprogrammet att dialogen med ministerrådet varit god, att utskottets synpunkter i hög grad hade hörsammats och att programmet låg väl i linje med aktuella prioriteringar och rekommendationer i Nordiska rådet. Bland de teman som lyftes fram i programmet fanns tidiga insatser i förskola och skola, ökad rörlighet bland studenter, ömsesidigt erkännande av examensbevis, digitalisering, forskningssamarbete och språksamarbete mellan de nordiska länderna. Utskottet beklagade dock att temat från det tidigare samarbetsprogrammet om att stimulera ett ökat samarbete mellan nordiska högre utbildningsinstitutioner, till exempel inom små akademiska områden inte var inkluderat i det nya programmet, och man saknade även en skrivning om folkbildningens betydelse. Utskottet såg fram emot ett fortsatt gott samarbete med ministerrådet för utbildning och forskning, och behandlingen av ärendet ledde fram till en rekommendation som antogs vid Nordiska rådets session i Stockholm (rek. 10/2019/kultur).

Partigruppen Nordisk frihet lade i början av året fram ett medlemsförslag om en gemensam nordisk auktorisationsordning för osteopater. Osteopati är en vetenskapsbaserad manuell vårddisciplin som betonar sambandet mellan kroppens struktur och funktion och är i dag ett legitimerat yrke och en integrerad del av hälso- och sjukvården i nio europeiska länder, inklusive Danmark, Island och Finland. Medlemmarna i utskottet för kunskap och kultur i Norden var positiva till förslaget intention att osteopatycket bör bli ett reglerat legitimationsyrke även i Norge och Sverige, eftersom det skulle innebära bättre förutsättningar för att bedriva forskning inom området. Det skulle även medföra en förbättrad patientsäkerhet och allmän tillgänglighet till osteopatisk vård, en mer rättvis arbetsmarknad samt ett tydligare ramverk att förhålla sig till för den enskilda osteopaten. Utskottets behandling av förslaget ledde till en rekommendation i vilken Nordiska rådet uppmanar regeringarna i Norge och Sverige att verka för att osteopatycket blir ett reglerat legitimationsyrke i Norge och Sverige (rek. 12/2019/kultur).

Utskottet lade under året fram ett utskottsförslag om förbättrade villkor för folkhögskolestudenters rörlighet och för samarbete mellan folkhögskolor i Norden. Utskottet framförde i sin behandling av förslaget att de nordiska folkhögskolorna har en viktig roll att spela när det gäller förståelsen av den gemensamma nordiska historien och kulturen, de nordiska språken och de demokratiska systemen. Folkhögskolorna ger de studerande unika möjligheter att både lära av och få en djupare inblick i andra nordiska länder. Nordiska ministerrådets handlingsplan för mobilitet 2019–2021 konstateras att rörlighet

och integration är bärande faktorer i det nordiska samarbetet. Med anledning av utskottets förslag antog Nordiska rådet två rekommendationer. Den ena riktade sig till Nordiska ministerrådet som bland annat uppmanades att möjliggöra för nordiska folkhögskolestuderande att individuellt söka bidrag från Nordplus Vuxen för de extra kostnader som är förenade med att studera en komplett kurs på en folkhögskola i ett annat nordiskt land och att inrätta ett stöd inom ramen för Nordplus som möjliggör för folkhögskolor att förstärka sin nordiska profil (rek. 13/2019/kultur). I den andra rekommendationen uppmanades Sveriges regering att bemyndiga Centrala studiestödsnämnden att ändra i regelverket så att det blir möjligt för svenska studenter att söka studiemedel för studier på folkhögskola i Norge och Danmark (rek. 14/2019/kultur).

Utskottet yttrade sig under året om ett medlemsförslag om ömsesidigt godkännande av utbildning och yrkesmässiga kvalifikationer inom parallella arbetsområden. I förslaget – som behandlades i utskottet för tillväxt och utveckling i Norden – framhölls fördelarna med att automatiskt erkänna varandras högre utbildningar i de nordiska länderna, på liknande sätt som man gjort mellan de baltiska länderna och i Beneluxregionen. Utskottet ställde sig positivt till förslaget men betonade att man behöver skilja mellan högre utbildningar och yrkesmässiga kvalifikationer. Utskottet framhöll också vikten av att tydliggöra vilka examensbevis som redan är automatiskt godkända och betydelsen av att involvera branscherna i de delar som rör branschreglerade yrken.

Idrott och friluftsliv

Den socialdemokratiska gruppen lade under året fram ett medlemsförslag om en nordisk handlingsplan för friluftslivet. I förslaget framhölls de positiva effekterna av att vistas i skog och mark, bland annat med hänvisning till forskning som visar att naturupplevelser bidrar till att minska stresshormonerna i kroppen. Förslagsställarna pekade samtidigt på att det ökande intresset för friluftsliv ställer krav på att både naturen och infrastrukturen värnas. I syfte att lyfta fram dessa båda aspekter av friluftslivet i Norden fanns det i förslaget listat ett antal områden som bör ingå i en nordisk handlingsplan: forskning, friluftslivets ideella organisationer, ökad turism, klimatet och växthuseffekten, integration, undervisning samt stadsplanering. Utskottet ställde sig i sitt betänkande bakom förslagets intentioner, samtidigt som man pekade på att det sedan tidigare finns viss forskning på området, bland annat finns rapporten Nordic Outdoor Life som togs fram efter en rekommendation i Nordiska rådet 2014. Utskottet konstaterade även att förslaget hade koppling till flera av utskottens och rådets aktuella teman, såsom hållbar utveckling, hållbar turism, barn och unga samt folkhälsa. Behandlingen av förslaget utmynnade i en rekommendation i vilken ministerrådet – förutom framtagandet av en handlingsplan – uppmanas att ta fram forskning om dels hur man kan uppmuntra fler att delta i friluftaktiviteter, dels undersöka varför en del människor väljer bort friluftaktiviteter. Ministerrådet uppmanas även att överväga att genomföra ett gemensamt nordiskt friluftsår under de närmaste åren (rek. 11/2019/kultur).

I samband med Nordiska rådets session i Stockholm träffade rådets fyra fackutskott, däribland utskottet för kunskap och kultur i Norden, ordförandena i de nationella fotbollsförbunden i Danmark, Finland, Norge och Sverige. Bakgrunden till mötet var att de nordiska fotbollsförbunden genom att tillsammans arrangera fotbolls-VM för damer 2027 vill placera Norden på den internationella fotbollskartan, lyfta fram gemensamma nordiska värderingar och visa på goda exempel på hållbara lösningar. De fyra rådsutskotten beslutade att stödja de nordiska fotbollsförbundens avsikt att skicka in en ansökan om att få arrangera evenemanget och utskotten uppmanade de nordiska samarbetsministrarna att både i ord och handling stödja en sådan ambition och ansökan.

Budgetfrågor

Utskottet diskuterade vid sitt möte i september olika förslag på långsiktiga budgetprioriteringar för Nordiska ministerrådets budget 2021 och framöver. Mot bakgrund av ministerrådets vision 2030 om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region beslutade utskottet att ge förslag till insatser på utbildningsområdet, om nordisk språkförståelse och om kultur och hållbar utveckling. Utskottet var också enigt i att framföra behovet av en nordisk jämförande undersökning om konstnärers villkor, insatser för att stärka kulturens roll för ett hållbart samhälle, de nationella minoritetsspråkens ställning, behovet av kompetenta lärare, livslångt lärande sett i ljuset av yrkeslivets förändring samt avskaffande av geoblockering.

Gränshinder

Utskottet fortsatte 2019 sitt arbete mot gränshinder på kultur- och utbildningsområdet. Utskottet utsåg i början av året Kjell-Arne Ottosson (KD) och Lars Mejern Larsson (S) till medlemmar i Nordiska rådets gränshindergrupp. Nordiska ministerrådets organ Gränshinderrådet, som har till uppgift att befrämja den fria rörligheten inom Norden genom att avskaffa gränshinder, översände under året en aktuell lista till utskottet över konkreta hinder som man arbetade med. Många frågor i listan hade tidigare uppmärksammats av utskottet och tagits upp i Nordiska rådets gränshindergrupp, bland annat lärlingsplatser i Danmark och Sverige, erkännande av färöiska körkort, erkännande av yrkeskvalifikationer samt bättre digitala verktyg för att kommunicera med det offentliga över de nordiska gränserna.

Utskottets verksamhet 2020

Utskottet för kunskap och kultur i Norden avser att under 2020 bland annat följa upp ett antal aktuella rekommendationer och fortsätta att arbeta med frågor som rör utbildning och forskning, kultur, idrott, friluftsliv samt relevanta EU-frågor. Prioriterade frågor för utskottet kommer att vara nordisk språkförståelse, desinformation och falska nyheter, livslångt lärande, kulturarbetares

villkor samt FN:s globala mål för hållbar utveckling. Utskottet fortsätter även arbetet med att avskaffa gränshinder på relevanta områden.

Utskottet beslutade vid sitt möte i september att sommarmötet 2020 förläggs till Reykjavik med omnejd. Teman för sommarmötet kommer att vara utskottets prioriterade områden; språkförståelse, kultur och hållbar utveckling, forskning och livslångt lärande. Utskottet planerar att besöka bland annat Nordens Hus i Reykjavik, det nordiska institutet Nordvulk, Islands konsthögskola, Thingvellir, Reykholt och Borgarnes – center för vuxnas lärande. I samband med sommarmötet arrangeras även ett språkseminarium om hur man kan främja den internordiska kommunikationen och vilka tekniska möjligheter som finns på detta område.

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden arbetar med ämnen och frågor som handlar om arbetsmarknad och arbetsmiljö, näringsliv, handel och industri, energi, bekämpandet av gränshinder samt transport och transportsäkerhet. Därtill behandlar utskottet frågor inom finanspolitik och ekonomisk politik – härunder ramvillkoren för forskning, produktion och handel. Regional- och strukturpolitik, kommunikation och it hör också till arbetsområdena. Dessutom har utskottet numera det samlade operativa ansvaret för arbetet med gränshinder även om övriga utskott också kommer att arbeta med gränshinder inom sina respektive politikområden.

Svenska medlemmar i utskottet har under året varit Pyy Niemi (S), Lorena Delgado Varas (V) och Arman Teimouri (L). Under hösten var även Linda Modig (C) medlem i utskottet. Pyy Niemi har varit utskottets ordförande och Lorena Delgado Varas har varit vice ordförande. Under året har Lorena Delgado Varas varit rapportör för finans- och skattefrågor, Arman Teimouri har varit rapportör för energifrågor och Pyy Niemi har fortsatt att vara Nordiska rådets representant i Gränshinderrådet.

Utskottets verksamhet 2019

Utskottet för tillväxt och utveckling har under året i likhet med tidigare år hållit fem möten. Det traditionsenligt förlängda sommarmötet hölls detta år i Göteborg med temana sjöfart, transportfrågor, byggstandarder och turism. Inför 2019 hade utskottet valt att primärt prioritera turism, byggstandarder, skatteflykt, FN:s hållbarhetsmål och transportfrågor. Utskottet hade även planerat att hålla ett energievent i Bryssel. I samband med januarimötet 2019 gjordes följande tillägg till utskottets prioriterade frågor: digitalisering och ett besök till Beneluxunionen. Gränshinder är som tidigare en prioriterad fråga inom utskottet.

Ett stort antal externa gäster, sakkunniga och experter har inbjudits att delta vid utskottets möten för att ge information och föra dialog om särskilda saksfrågor. Under året har utskottet bland annat träffat ministerrådets sekretariat

för arbetsmarknadssektorn, Sveriges byggindustrier, representanter för det nordisk-baltiska e-id projektet (Nobid), det svenska Fotbollförbundet, Vätgas Sverige och Pan Baltic Scope.

I samband med januarimötet i Reykjavik hölls en politisk dialog med Islands minister för turism, industri och innovation Þórdís Kolbrún Gylfadóttir med anledning av den utfärdade rekommendationen om nationell koordinering för fler besökare till Norden. Vid mötet diskuterades det isländska ordförandeskapets prioriteringar inom turismområdet i stort snarare än rekommendationen. Ministern informerade bland annat om att en nordisk turismkonferens med fokus på säkerhetsplaner för researrangörer skulle hållas under det isländska ordförandeskapet.

Den 14 mars deltog utskottets ordförande Pyyri Niemi (S) vid ett möte i Reykjavik med de nordisk-baltiska digitaliseringsministrarna för en politisk dialog. Mötet upplevdes negativt eftersom ministrarna inte verkade ha uppfattat att det skulle hållas en politisk dialog.

Den 6 september höll ordförande Pyyri Niemi en politisk dialog med Islands utbildningsminister om rådets rekommendation om livslångt lärande. Utskottet beslutade därefter att bjuda in Danmarks utbildningsminister till utskottsmötet i januari för att följa upp frågan.

Årets sommarmöte hölls i Göteborg. Inledningsvis diskuterades sjöfart, transportfrågor och digitalisering. Utskottet gjorde bland annat studiebesök till Göteborgs hamn, Västra Götalandsregionen och Lindholmen Science Park och studerade elektrifiering av hamnar och transporter. Utskottet besökte även Film i Väst för att diskutera utskottets medlemsförslag om en nordisk filmkommission. Vid ett möte med Sveriges Byggindustrier diskuterades framtidens byggsektor, byggstandarder, energianvändning och klimatpåverkan. Utskottet fick även möjlighet att diskutera turismfrågor vid ett besök på mässan Göteborg & Co.

I samband med Nordiska rådets session i Stockholm hölls ett möte med representanter från Sveriges, Danmarks, Finlands och Norges fotbollsförbund för att höra deras tankar om en gemensam nordisk ansökan om att anordna fotbolls-VM för damer 2027. Utskottet beslutade att tillsammans med tre övriga utskott som deltog i mötet anta ett uttalande till stöd för förbundens ansökan.

Transport

Transportfrågan har varit en återkommande fråga i utskottet under året. I januari lämnade Mittengruppen ett medlemsförslag om att minska utsläppen från flygsektorn mot bakgrund av att klimatpåverkan från internationella flygresor ökar. Förslaget behandlades i utskottet vid mötena i april, juni och september. I november antogs medlemsförslaget med en rekommendation om att utarbeta en gemensam strategi för att minska utsläppen från flygsektorn (rek. 25/2019/tillväxt).

Vid sommarmötet fick utskottet en föredragning av Johan Röstin från företaget For Sea som driver eldriven färjetrafik mellan Helsingborg och Helsingör om företagets verksamhet och potentialen med eldrivna färjor. For Sea ger ungefär 2 000 jobb i regionen. Det konstaterades att det är en utmaning i många hamnar att få tillräckligt med ström för att kunna bedriva batteridrivna färjetrafik. Utskottet har även behandlat ett medlemsförslag om elektrifiering av sjöfart och terminaler (A 1771/tillväxt) som bereds fortfarande.

Den 8–10 oktober anordnades Nordic Future Transport Summit i Jönköping och utskottet stod värd för flera seminarier. Ordförande Pyry Niemi (S) deltog vid dessa som representant för utskottet. Utskottet hade försökt få till politisk dialog med transportministrarna, men har inte fått gehör för sina önskemål. Vid utskottets möte i samband med sessionen i Stockholm i oktober beslutade utskottet att skriva ett brev till transportministrarna för att på så vis framföra sina åsikter om transportfrågor.

Skatteflykt

Under 2016 lämnade Nordisk grön vänster ett medlemsförslag om att bekämpa skattefusk. Medlemsförslaget aktualiserades återigen under hösten 2018 då beslut fattades om att hålla ett miniseminarium om skatteflykt under det kommande året. Seminariet hölls i samband med utskottets sommarmöte i Göteborg. I seminariet deltog forskaren Linn Cecilie Anker-Jørgensen från Oslo universitet som höll en presentation om koncerners användning av holdingbolag samt brister i regelverket för informationsutlämnande som försvårar myndigheternas arbete med att följa skattefusk inom delar av näringslivet. Vidare nämndes ett antal konkreta åtgärder som skulle kunna vidtas för att bekämpa skattefusk, däribland lagstiftning som innebär en plikt att informera om deltagande i olika så kallade intressegemenskaper. Utskottet följde upp frågan om skattefusk vid septembermötet och beslutade då att ställa en skriftlig fråga till de nordiska ländernas skattemyndigheter för att undersöka hur man arbetar med informationsinhämtning.

Energifrågor

Under våren behandlade utskottet ett medlemsförslag om att elektrifiera Norden. Medlemsförslaget hade kommit från den socialdemokratiska gruppen. Genom att främja elektrifiering av vägtransport vill man minska koldioxidutsläppen inom transportbranschen. Utskottet menade även att Norden har goda förutsättningar att ta rollen som pådrivande i utvecklandet av ett elvägsnätverk i Europa. Beredning av ärendet fortsätter under 2020.

Lorena Delgado Varas (V) representerade Nordiska rådet vid Baltiska församlingens utskottsmöte i Riga den 14–15 februari. Hon höll två anförande, ett om en gemensam baltisk energimarknad och ett om en gemensam elmarknad. Den 24–25 oktober höll Nordiska ministerrådet en energikonferens i Tallinn vid vilken Arman Teimouri (L) och Lorena Delgado Varas (V) represe-

rade utskottet. Arman Teimouri deltog även i Eufores parlamentariska möte om förnybar energi Helsingfors, den 22–23 november som rådets representant.

Den 20 mars stod utskottet, tillsammans med utskottet för ett hållbart Norden, värd för ett energiseminarium i Bryssel. Seminariet syftade till att påverka EU:s framtida energipolitik och representanter från Europaparlamentet, Europeiska kommissionen, Beneluxparlamentet, Baltiska församlingen samt energiindustrins gemensamma organ Nordenergi var på plats. Arman Teimouri (L) höll, i egenskap av rapportör för energifrågor, ett anförande på temat hur Nordiska rådet arbetar med EU-relaterade frågor om energi. Även Lorena Delgado Varas (V) deltog vid seminariet.

Miljömärkning för nordisk möbelindustri

Vid Nordiska rådets session i Oslo 2018 fick utskottet besök från representanter från möbelindustrin för att diskutera ett medlemsförslag om miljömärkesordning (A 1768/tillväxt). Som uppföljning på detta bjöd utskottet in Halldór Halldórsson från Ríkiskaup till januarimötet för en presentation om offentlig upphandling på Island och de grundläggande principerna för miljömärkning och upphandling. Då offentlig upphandling är hårt reglerad inom EU kan icke-diskrimineringsregler ibland försvåra möjligheten att välja en närproducerad lösning. Vid utskottets möte i april var Rikke Dreyer som är ansvarig för samarbete och dialog mellan offentliga inköpare och nordisk miljömärkning (Svanen) i Danmark samt Tormod Lien från Miljömärkning Norge inbjudna för att diskutera frågan ytterligare. Efter presentationerna beslutade utskottet att inte arbeta vidare med medlemsförslaget då man ansåg att det gällande regelverket inte snedvrider konkurrensen om det förstås och används på rätt sätt.

Digital bipacksedel

Mittengruppen lämnade under 2017 ett medlemsförslag om digital bipacksedel till läkemedel. Utskottet beslutade vid januarimötet att formulera en skriftlig fråga till de nordiska hälsoministrarna om medlemsförslaget om digital bipacksedel till läkemedel (A 1741/tillväxt). Vid sommarmötet beslutade utskottet att även begära in svar på den skriftliga frågan från den nya finska respektive danska regeringen så att utskottet har en enhetlig bild när förslaget ska färdigbehandlas. Förslaget bereds vidare under 2020.

Arbetsmarknadsfrågor

Vid januarimötet behandlades det brevsvaret som kommit in från den svenska utbildningsministern gällande medlemsförslaget om ömsesidigt godkännande av utbildning och yrkesmässiga kvalifikationer inom parallella arbetsområden (A 1742/tillväxt). I samband med utskottets möte i april så konstaterade utskottet att det i Nordiska ministerrådets handlingsplan för ökad mobilitet 2019–2021 ingår att man ska arbeta med frågan. Dessutom har Beneluxunio-

nen såväl som de baltiska staterna under 2018 ingått avtal om automatiskt erkännande av högre utbildningar. Utskottet ställde sig bakom medlemsförslaget men valde att skicka det på remiss till utskottet för kunskap och kultur. I november rekommenderade Nordiska rådet ministerrådet att arbeta för ett ömsesidigt godkännande av utbildning och yrkesmässiga kvalifikationer inom parallella arbetsområden (rek. 21/2019/tillväxt).

Mittengruppen hade inför utskottets möte i april lämnat ett nytt medlemsförslag om stärkt styrelsekompetens genom mångfald i näringslivets styrelser. Utskottet ställde sig positivt till förslaget. Medlemsförslaget innebar bland annat en kartläggning av situationen i respektive nordiskt land vad gäller konkurrenskraft och tillväxt kopplat till mångfalden i styrelser och att synliggöra nyttan med mångfald i styrelser i förhållande till företags lönsamhet (rek. 24/2019/tillväxt).

Turism

Vid januarimötet behandlades ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen om att inrätta ett arktiskt turismsamarbete. Med utgångspunkt i sårbarheten i den arktiska turismen och de begränsningar som finns godkände utskottet förslaget till betänkande. I november rekommenderade Nordiska rådet ministerrådet att initiera upprättandet av ett särskilt nordiskt arktiskt turismsamarbete, att understödja utbytet av kunskap om hållbar turism i Arktis och att initiera utredningar om bästa praxis för arktisk turism (rek. 23/2019/tillväxt). Utskottet diskuterade även turismsamarbete i samband med sitt besök på Göteborg & Co under sommarmötet.

Digitalisering

Mittengruppen hade ett förslag om roaming i hela Norden, som även skulle omfatta Färöarna och Grönland. Vid januarimötet behandlades medlemsförslaget och utskottet ställde sig bakom förslaget med tillägget att försöka finna en lösning inom ramen för gällande EU-direktiv. Vid aprilmötet ställde sig utskottet bakom ett förslag till betänkande där Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att etablera ett nordiskt roamingsamarbete där alla nordiska invånare fritt kan använda mobilen inom de nordiska länderna och självstyrande områdena. Beslut fattas om förslaget under 2020.

Pyry Niemi (S) deltog i Beneluxparlamentets session i Luxemburg den 6 december som hade temat digitalisering och artificiell intelligens.

Havsekonomi och hållbart havsbruk

Vid januarimötet behandlades ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen om havsekonomi. Utskottet var positivt till förslaget och beslutade att i samband med sommarmötet inbjuda Stefan Husa, projektkoordinator för Pan Baltic Scope på Ålands landskapsregering, för en presentation om havsbruks-

planeringen mellan Sverige, Åland och Finland. Husa lyfte särskilt fram bris-terna i ländernas samordning men även i strukturella olikheter mellan länder-nas regelverk. Östersjöns resurser behöver förvaltas på ett bättre sätt och Sve-rige, Åland och Finland behöver anta gemensamma målsättningar. Utskottet valde att arbeta vidare med medlemsförslaget där grunden är att olika intressen behöver samordnas och gemensamma standarder och strategier behöver arbe-tas fram. I november fattades beslut om medlemsförslaget om hållbart havs-bruk och havsekonomi (rek. 20/2019/tillväxt).

Nordisk filmkommission

I april antogs ett medlemsförslag som behandlats i utskottet under 2018 (rek. 1/2019/tillväxt) om finansiering till en nordisk filmkommission. I rekomen-dationen uppmanar Nordiska rådet ministerrådet att överväga hur man, på rätt-visa villkor och i samarbete med branschen, kan locka fler internationella film-produktioner till Norden, exempelvis genom att upprätta en nordisk filmkom-mission. Vid utskottets septembermöte konstaterades det att Nordiska mi-nisterrådet svarat positivt på rekommendationen med motiveringen att man ser värdet av ett sådant samarbete, inte minst för att attrahera fler turister till Nor-den. Ministerrådet avser att skicka frågan på remiss till de nationella och regio-nala filmkommissionerna i Norden. I samband med utskottets sommarmöte i Göteborg gjordes ett besök till Film i Väst där även frågan om en nordisk film-kommission togs upp.

Gränshinder

Utskottet har det formella ansvaret för gränshinderfrågor, men många frågor bereds i den informella tvärpolitiska Gränshindergruppen. Gruppen har under året haft två korta möten samt ett längre arbetsmöte den 10 april och har i första hand bevakat och följt de frågor som Gränshinderrådet arbetar med. Gränshin-dergruppen har behandlat frågor som Nordiska ministerrådets handlingsplan för mobilitet, det nordiska dubbelbeskattningsavtalet, digitalisering och e-id, byggstandarder, kartläggning av gränshinder för kulturarbetare, geoblockering och ömsesidigt erkännande av utbildningar och yrkeskvalifikationer.

I samband med höstsessionen i Stockholm träffades Nordiska rådets gräns-hindergrupp och Nordiska ministerrådets gränshinderråd för att diskutera hur man kan arbeta tillsammans för att harmonisera byggstandarder och byggreg-ler i Norden.

Utskottet har under året tagit fram ett utskottsförslag om en barometer för Nordens integration. Barometern har under en längre tid diskuterats i Gräns-hindergruppen med inspiration från ett index över integrationen i Öresunds-regionen. I november rekommenderade Nordiska rådet ministerrådet att, som en del i sin strävan om att Norden ska bli världens mest integrerade region, överväga att upprätta en barometer som ska kunna ge en bild av huruvida Nor-

den utvecklas i en mer integrerande eller en mer disintegrerande riktning (rek. 22/2019/tillväxt).

Nordiska rådet hade under 2018 skickat en rekommendation till regeringarna om nationella rådgivningskommittéer för gränshinderfrågor i de nordiska länderna och om hur man inom ramen för sina respektive nationella förvaltningar arbetar med gränshinderfrågor. Vid utskottets möte i april konstaterades att ingen av regeringarna hade svarat på rekommendationen. Utskottet beslutade att begära politisk dialog i frågan, vilket är planerat att äga rum i januari 2020.

Nordiska ministerrådets vision 2030

Nordiska ministerrådet undertecknade den 20 augusti en ny vision – Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region till 2030. Visionen har tre underliggande handlingsplaner. Utskottet beslutade att göra följande inspel till handlingsplanerna: att prioritera miljöindex för hamnar, cirkulär ekonomi, återanvändning av energi, laddningsinfrastruktur, befrämjande av byggnationer i trä, ekonomisk hållbarhet, gemensam nordisk statistik, social hållbarhet, utbildning och jobb, stöd till små och mellanstora företag.

Budgetfrågor

Vid sommarmötet konstaterades att flera av utskottets prioriteringar fanns med i förslaget till budget för Nordiska ministerrådet 2020, bland annat digitalisering och insatser som främjar rörlighet. Under mötet lyftes det fram att det kunde vara relevant att peka på en utökad satsning på vätgas som energiform samt byggsektorn.

Utskottet beslutade att föreslå presidiet att särskilt prioritera följande områden i budgetförhandlingarna med ministerrådet inför 2021: upprättandet av ett tillfälligt ministerråd för transport, nordisk gränsstatistik och harmonisering av byggregler.

Utskottets verksamhet 2020

Vid utskottets möte i Stockholm i oktober diskuterade utskottet vilka fokusområden som utskottet borde prioritera under 2020. Utskottet enades då om att inte ha några särskilda prioriterade områden utan att följa de medlemsförslag och de initiativ som redan är igång. Utskottet beslutade även att hålla sommarmötet 2020 i Danmark. Möjliga frågor att studera är klimat och energi.

Utskottet för välfärd i Norden

Utskottet för välfärd i Norden behandlar frågor som rör den nordiska välfärdsmodellen, barn och unga, vård och omsorg, civilrätt, funktionsvariationer samt frågor kring alkohol, narkotika och missbruk. Inom utskottets ansvarsområde

ryms även demokrati frågor, arbetsmarknadsfrågor, jämställdhet, urfolk, mänskliga rättigheter och bekämpande av kriminalitet. Migrations- och integrationspolitik samt flyktingfrågor hör också till utskottets fokusområden.

Svenska medlemmar i utskottet var fram till sessionen i Stockholm Paula Bieler (SD), Per-Arne Håkansson (S), Pål Jonson (M), Eva Lindh (S), Maria Stockhaus (M). Linda Modig (C) var medlem i utskottet fram till sommaren 2019. Efter sessionen i Stockholm var Per-Arne Håkansson, Eva Lindh och Maria Stockhaus svenska medlemmar i utskottet.

Utskottets verksamhet 2019

Utskottet har under året haft fem möten och huvudtemat har varit Nordiska välfärdslösningar för minskad ojämlikhet med inriktning på två konkreta prioriteringar; likalön och uppföljning av metoo. Utöver huvudtemat har utskottet arbetat med frågor som jämställdhet på arbetsmarknaden, e-recept inom Norden, digitalisering, civilrätt, gemensamt nordiskt likalönscertifikat, nordiskt samarbete mot hedersförtryck, suicidprevention samt ökat samarbete mellan de nordiska sjukvårdssystemen. Utskottet har under året ingått i en arbetsgrupp inom den parlamentariska Östersjökonferensen om migration och integration. Eva Lindh (S) utsågs till utskottets rapportör i Nordiska rådets gränshindergrupp.

Utskottet har under 2019 haft möten med ministrar, sakkunniga, experter och organisationer för att inhämta kunskap och information inom aktuella och relevanta områden. Utskottet träffade under året bland annat Islands social- och barnminister Ásmundur Einar Daðason, representanter från Nordiska ministerrådet, Samiskt parlamentariskt råd och före detta ministern Árni Páll Árnason som presenterade en strategisk genomlysning av socialområdet i Norden. Utskottet hade även möten med den finländska jämställdhetsministern Thomas Blomqvist, Nordiska rådets EU-rådgivare Nikolaj Bock och Christina Viskum Lytken Larsen vid Center for Folkesundhet på Grönland.

Årets sommarmöte förlades till Åbo och Åland med syftet att få en inblick i hur man i dessa regioner arbetar med frågor som rör social- och hälsovård, barn- och familjepolitik, integration på arbetsmarknaden, invandring och motverkande av segregation. I Åbo mötte utskottet bland annat stadsdirektör Minna Arve som redogjorde för arbetet med social- och hälsovårdsreformen i Finland, arbetet som bedrivs för att öka jämställdheten i arbetslivet samt åtgärderna som görs för att förbättra villkoren för utsatta barn och unga i kommunen. Utskottet besökte även Syvälahti allaktivitetshus som bedriver barn- och ungdomsverksamhet finansierad av Åbo kommun och Kompetenscenter för invandrare som arbetar med stödformer för att främja integrationen på arbetsmarknaden. I Brändö kommun, som är belägen i Ålands skärgård, träffade utskottet kommundirektör John Wrede som redogjorde för hur man i en liten skärgårdskommun arbetar med områden som rör sjukvård, skola, polis och integration. Utskottet avslutade resan i Mariehamn där man fick information om olika ungdomsprojekt som bedrivs på Åland, däribland ungdomshuset Boost

som arbetar med att ge ungdomar mellan 16 och 29 år bättre förutsättningar att klara sina studier och komma ut på arbetsmarknaden samt Skärgårdsungdomarnas intresseorganisation som tillvaratar ungdomars intressen genom att anordna olika aktiviteter, workshoppar och läger i den åländska skärgården.

Hälsofrågor och sociala frågor

Utskottet fortsatte under året arbetet med ett medlemsförslag om att göra Norden till en föregångsregion för att motverka utanförskap som presenterades av den socialdemokratiska gruppen vid Nordiska rådets session i Oslo 2018. Förslaget hade som utgångspunkt att utanförskap leder till allvarliga ekonomiska och sociala problem, både för samhället och den enskilda individen, och att det är ett strukturellt problem som inte minst drabbar barn och unga. I förslaget framhölls vikten av såväl tidiga sociala insatser som långsiktiga lösningar för att bryta utvecklingen med en växande marginalisering i de nordiska länderna. Utskottet ställde sig bakom förslaget och konstaterade att detta är ett område som även lyftes fram i den strategiska genomlysningen av nordiskt samarbete på det sociala området som lades fram 2018. Utskottet betonade behovet av förebyggande insatser och att arbeta med strukturer som främjar detta. Behandlingen resulterade i en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att sätta fokus på utanförskap och att Norden ska vara en föregångsregion för systematiskt motverkande av utanförskap genom att titta på olika modeller för att främja social investering och förebyggande insatser (rek. 5/2019/välfärd).

Den socialdemokratiska gruppen lade i början av året fram ett medlemsförslag om suicidprevention i Norden. I förslaget stod det att 3 500 personer varje år begår självmord i Norden och att många åtgärder behöver vidtas inom detta område, bland annat förebyggande arbete, psykosociala och medicinska insatser och ett utökat kunskapsutbyte och samarbete i de nordiska länderna. Utskottet var enigt i att det är viktigt att sätta fokus på denna problematik och beslutade att sända ut förslaget på remiss till relevanta myndigheter och organisationer. Remissinstanserna var till största delen positiva till förslagets intentioner och i svaren fanns även en rad konkreta åtgärder, såsom mötesforum för utbyte av idéer mellan de nordiska länderna, nationella och nordiska handlingsprogram, ett sektorsövergripande nordiskt organ, rundabordssamtal om förebyggande av självmord i Norden samt ytterligare forskning. Utskottet ansåg att frågan behövde belysas ytterligare innan en rekommendation kunde antas av Nordiska rådet och beslutade därför att arbeta vidare med förslaget under 2020, bland annat genom att bjuda in ansvariga ministrar till kommande utskottsmöten.

Nordiska rådet antog 2018 en rekommendation till Nordiska ministerrådet om ökat samarbete mellan de nordiska sjukvårdssystemen. Ministerrådet lämnade 2019 ett meddelande till utskottet i vilket man bland annat redogjorde för de många insatser som satts igång på området de senaste fem åren som en uppföljning av Könberg rapporten Det framtida nordiska hälsosamarbetet som presenterades 2014. Utskottet välkomnade i sitt betänkande de samlingspro-

jekt som pågår inom många olika områden – såsom digitalt hälsosamarbete, e-hälsa, välfärdsteknologi, forskning, sällsynta sjukdomar och högspecialiserad behandling – och kunde konstatera att det nordiska samarbetet mellan de nordiska sjukvårdssystemen fortsätter att utvecklas och förfinas. Utskottet beslutade mot den bakgrunden att rekommendationen var färdigbehandlad, samtidigt som man avsåg att även i fortsättningen följa utvecklingen inom detta område.

Ett medlemsförslag om att minska barns och ungas tillgång till porr i samhället presenterades i början av året av den socialdemokratiska gruppen. Förslaget hänvisade till en forskningsrapport framtagen av Nordiska ministerrådet där det framkom att många barn och unga i Norden mer eller mindre regelbundet tittar på porr på nätet. Förslagsställarna menade att man genom samarbete och kunskapsutbyte i de nordiska länderna kunde finna konkreta åtgärder och lösningar för att minska ungdomars möjlighet att konsumera porr, till exempel genom åldersverifiering och olika tekniska lösningar. Vid utskottets initiala behandling uttrycktes att det är viktigt att frågan lyfts fram, men den konservativa gruppen ansåg att förslaget behövde modifieras och konkretiseras och delges utskottet på nytt. Ärendet togs därefter upp igen vid utskottets möte i samband med sessionen i Stockholm, och efter omröstning beslutade man att arbeta vidare med det reviderade förslaget. Den konservativa gruppen reserverade sig dock mot beslutet.

Utskottet hade 2019 ett möte med den tidigare isländske socialministern Árni Páll Árnason för att följa upp arbetet med den strategiska genomlysning av den nordiska välfärdsmodellen på det sociala området som presenterades 2018. Syftet med genomlysningen, som innehöll 14 konkreta förslag, var att få fram kunskap om hur man genom nordiskt samarbete och goda exempel kan bibehålla en hög standard på detta område. Vid mötet kom det fram att samtliga ansvariga ministrar var positiva till genomlysningen och att utsatta unga, förebyggande arbete och sociala investeringar är viktiga områden som ska uppmärksammas och få ett starkare fokus. Det betonades även att man i större utsträckning behöver engagera frivilligorganisationer, att det är viktigt att utbyta erfarenheter inom socialområdet och att en alltmer åldrande befolkning ställer stora krav på våra nordiska samhällen.

Med anledning av en befolkningsundersökning på Grönland, utförd av Statens Institut for Folkesundhed i Danmark och Syddansk Universitet, beslutade utskottet att sända en skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om hur man konkret ämnar följa upp de allvarliga sociala problem som framkom i undersökningen. Det rörde sig bland annat om våld i hemmet, alkoholkonsumtion, sexuella övergrepp och självmord (suicidproblematik). Social- och inrikesdepartementet i Danmark pekade på vissa positiva tecken samtidigt som situationen fortfarande är allvarlig på många områden. Det framhölls även att Danmark och Grönland har ett tätt samarbete, både på ministernivå och mellan olika myndigheter och att det görs ekonomiska satsningar för att stötta det grönländska självstyrets arbete med barn och ungdomar. Utskottet hade även

ett möte med en representant från Syddansk Universitet där frågor ställdes om olika aspekter av undersökningen.

Civilrätt och lagstiftning

Utskottet behandlade i början av året ett medlemsförslag om förstärkt nordiskt civilrättsligt samarbete, väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet. Förslaget hänvisade till de nordiska statsministrarnas deklaration från 2016 att Norden ska vara världens mest integrerade region och till Nordiska ministerrådets rapport från 2018 om ett stärkt nordiskt lagsamarbete. I förslaget betonades vikten av det civilrättsliga lagstiftningsarbetet och att lagarna i de nordiska länderna utarbetas i samarbete, med gemensam lagtext och förarbeten. Utskottet framhöll i sitt betänkande över förslaget att de nordiska ländernas lagstiftning dessvärre utvecklas åt olika håll, vilket medför nya gränshinder för medborgare som arbetar och studerar i ett annat nordiskt land och att det därför är angeläget att genom konkreta åtgärder stärka samarbetet på detta område. Utskottets behandling ledde fram till två rekommendationer i vilka Nordiska rådet uppmanar dels de nordiska regeringarna att starta en gemensam nordisk rättsdatabas, att återupprätta det nordiska civilrättsliga lagstiftningsarbetet och att garantera tillräckliga resurser för att lagsamarbetet länderna emellan säkerställs på ministernivå (rek. 3/2019/välfärd), dels Nordiska ministerrådet att införa de civilrättsliga förslagen från Inge Lorange Backers rapport Styrket nordisk lovsamarbeid – Muligheter og utfordringer i det nordiska samarbetet (rek. 4/2019/välfärd).

Mittengruppen presenterade under året ett medlemsförslag om nordiskt samarbete mot hedersförtryck. I förslaget betonades att alla, oavsett kön, sexualitet eller familjebakgrund, ska ha rätt att bestämma över sin egen framtid, få tillgång till all undervisning i skolan och själv bestämma vem man vill leva med. Förslaget hänvisade också till FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling där mål 5 handlar om att skapa ett jämställt samhälle där alla människor ska ha samma förutsättningar och möjligheter. Förslaget framhöll att civilsamhället har en central roll i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer och att erfarenheter av samverkan mellan det offentliga och civila måste tas till vara och stärkas. I utskottet fanns en bred enighet om förslagets intentioner. Behandlingen utmynnade i en rekommendation (rek. 15/2019/välfärd) till de nordiska regeringarna om att bland annat fördjupa det nordiska samarbetet inom forskningen, rättsväsendet och myndigheter som arbetar preventivt med hedersrelaterade frågor, att identifiera hur de nordiska länderna har arbetat specifikt mot barnäktenskap och könsstympning av flickor och kvinnor och att identifiera hur de nordiska länderna arbetar med sexuella minoriteter i olika miljöer där hedersrelaterade normer dikterar och utmanar enskilda människors möjligheter att välja partner.

Nordiska rådet antog 2018 en rekommendation till de nordiska regeringarna om att harmonisera sin lagstiftning gällande hbtqi-personers rättigheter, att samkönade pars relationer och familjebildning erkänns i alla nordiska län-

der och att korrigerings av kön ska baseras på självidentifikation. Utskottet behandlade i början av 2019 ett utförligt svar från de nordiska regeringarna där de redogjorde för situationen i respektive land samt för de översyner och genomgångar av existerande lagstiftning som pågår. Mot bakgrund av svaret och kommande lagförslag ansåg regeringarna att rekommendationen var delvis uppfylld. Utskottet beslutade med anledning av de pågående översynerna i länderna att upprätthålla rekommendationen och avvakta politisk dialog med ansvariga ministrar.

Jämställdhetsfrågor

Utskottet bjöd i början av året in Islands social- och jämställdhetsminister Ásmundur Einar Daðason för att få information om det isländska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2019. Ett av fokusområdena i ordförandeskapsprogrammet rörde unga i Norden och ett projekt om psykisk hälsa hos barn och unga skulle sättas igång och löpa fram till 2021. Även jämställdhetsfrågor aktualiserades i programmet och en konferens planerades i vilken metoo skulle uppmärksammas och diskuteras. Ministern betonade att jämställdhet är ett prioriterat område i det nordiska regeringssamarbetet och att den isländska lagstiftningen om likalön är ett exempel på initiativ som främjar jämställdhetsarbetet och som löpande följs upp av det isländska jämställdhetscentret.

Nordiska rådet antog 2018 en rekommendation om jämställdhet på arbetsmarknaden och gemensamt nordiskt likalönscertifikat. Nordiska ministerrådet lämnade 2019 ett svar till utskottet i vilket man redogjorde för de olika satsningar och projekt som pågår på jämställdhetsområdet. Utskottet menade att de pågående insatserna var viktiga och relevanta och såg fram emot resultaten av dessa åtgärder, men ansåg samtidigt att ministerrådet kunde vara mer offensivt när det gällde införandet av ett frivilligt nordiskt likalönscertifikat i samarbete med arbetsmarknadens parter. Utskottet beslutade därför att behålla att-satsen om likalönscertifiering och avvakta politisk dialog med ansvarig minister.

Den 5 juni arrangerade Nordiska rådets norska delegation och utskottet för välfärd i Norden ett rundabordssamtal i Stortinget om jämställdhet. Rundabordssamtalet var inspirerat av ett liknande initiativ 2017 av den svenska riksdagens arbetsgrupp för jämställdhet och avsikten var att belysa aktuella problemställningar knutna till jämställdhet i parlamenten, erfarenhetsutbyte och fortsatt samarbete. Från Nordiska rådets svenska delegation deltog Eva Lindh (S).

Utskottet följde under året upp hur Nordiska ministerrådet arbetat med metoo, dels genom inspel till den årliga jämställdhetsredogörelsen, dels genom att delta i en nordisk-baltisk konferens om uppföljning av metoo som arrangerades av det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet och Nordisk information och kunskap om kön (NIKK). Utskottet hade även i samband med sessionen i Stockholm ett möte med den finländske jämställdhetsministern

Thomas Blomqvist där man bland annat diskuterade män och maskulinitetsnormer i jämställdhetsarbetet, jämställdhet på arbetsmarknaden och metoo.

Digitalisering

Under året behandlade utskottet ett medlemsförslag om e-recept inom Norden, framlagt av den socialdemokratiska gruppen. I förslaget beskrevs svårigheten med att kunna hämta ut ett svenskt e-recept i Norge om man saknar ett pappersrecept och att detta är ett gränshinder som behöver avskaffas. I förbindelse med behandlingen av förslaget bjöds projektledaren Niclas Forsling från Glesbygdsmedicinskt centrum in till ett möte för att informera om projektet Lösningar för vård och omsorg på distans, inklusive e-recept, i vilket man utbyter erfarenheter med verksamheter över landgränserna som har erfarenhet av e-säkerhet. Man arbetar också med en gemensam struktur i kommunerna för att se till att nationell lagstiftning ingår i projektet. Arbetet med förslaget ledde fram till en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att nordiska medborgare ska kunna hämta ut e-recept i hela Norden och att nordiska e-recept ska kunna hämtas ut inom EU (rek. 16/2019/välfärd).

Gränshinder

Gränshinder inom olika områden mellan de nordiska länderna är ett ständigt prioriterat område för Nordiska rådet. Utskottet följde under året arbetet, dels genom rådets gränshindergrupp, dels genom regelbunden dialog med Nordiska ministerrådets gränshinderråd. Eva Lindh (S) representerade under året utskottet i Gränshindergruppen. Bland de prioriterade gränshindren under 2019, med relevans för utskottet, fanns erkännande av föräldraskap för familjer med samkönade föräldrar, utbetalningar av sociala förmåner, personlig assistent vid flytt, färdtjänst för personer med funktionsnedsättning samt digitala verktyg för att kommunicera med det offentliga över de nordiska gränserna.

Budgetfrågor

Inför budgetförhandlingarna om Nordiska ministerrådets budget för 2020 beslutade utskottet vid sitt sommarmöte att till Nordiska rådets presidium framföra ett antal prioriterade områden, såsom antibiotikaresistens, likalönscertifikat, e-hälsa samt en uppföljning av förslagen i Inge Lorange Backers rapport Styrket nordisk lovsamarbeid – Muligheter og utfordringer. Utskottet noterade att budgeten i framtiden ska bli mer långsiktig och mer konkret med strategiska satsningar, i linje med samarbetsministrarnas nya Vision 2030.

Utskottet gavs under hösten även möjlighet att lämna förslag till mer långsiktiga och överordnade prioriteringar för Nordiska ministerrådets budget för 2021. Utskottet beslutade att till budgetprocessen för 2021 föreslå fortsatt fokus på antibiotikaresistens, fortsatta prioriteringar inom jämställdhetsområdet och avsättning av medel till en konferens om suicidprevention. Utskottet me-

nade också att orsaken till skillnaderna när det gäller hälsotillståndet hos medborgare i glesbygden kontra städer i Norden kunde vara motiverat att ha fokus på.

Utskottets verksamhet 2020

Fokusområden för utskottet för välfärd i Norden kommer 2020 att vara jämställdhetsfrågor ur olika aspekter, såsom jämställdhet på arbetsmarknaden och inom hälsoområdet. Utskottet arbetar också vidare med antibiotikaresistens, folkhälsa och suicidprevention och fortsätter att följa frågan om ökat samarbete mellan de nordiska sjukvårdssystemen. Utskottet kommer även att arbeta med frågor som rör barn och unga, EU-frågor, mänskliga rättigheter och demokrati. Utskottet fortsätter 2020 även att följa upp FN:s globala hållbarhetsmål 3 God hälsa och välbefinnande och mål 10 Minskad ojämlikhet. Ett seminarium om antibiotikaresistens planeras i Bryssel våren 2020 där ledamöter från både Europaparlamentet och Nordiska rådet deltar.

Sommarmötet 2020 förläggs till Reykjavik, med suicidprevention och jämställdhet på arbetsmarknaden som huvudteman.

Kontrollkommittén

Kontrollkommittén utövar den parlamentariska kontrollen över den verksamhet som finansieras med gemensamma nordiska medel, inklusive de nordiska institutionerna, samt genomför annan granskning av det nordiska samarbetet som plenarförsamlingen beslutar om. Det gör kommittén enligt Nordiska rådets arbetsordning § 6. Kontrollkommittén kan därutöver lämna utlåtanden till Nordiska rådets presidium i frågor som rör Helsingforsavtalet, andra avtal om nordiskt samarbete, rådets arbetsordning och andra interna bestämmelser.

Kontrollkommittén består av en ordförande, en vice ordförande samt fem medlemmar som var och en har en personlig suppleant. Svenska medlemmar var under 2019 Paula Bieler (SD), Maria Stockhaus (M) och Linda Modig (C). Maria Stockhaus var vice ordförande i kommittén.

Kontrollkommitténs verksamhet 2019

Kontrollkommittén har varje år vissa återkommande uppgifter, såsom att granska den danska Rigsrevisionens berättelser över Nordiska ministerrådets, Nordiska rådets och Nordiska kulturfondens räkenskaper. Därutöver genomför kontrollkommittén varje år, efter önskemål av övriga rådsorgan eller på eget initiativ, en eller flera utredningar på ett visst tema eller en institutions verksamhet som finansieras med nordiska medel. Kommittén gör årligen ett antal kontrollbesök på de nordiska institutioner som får finansiellt stöd från Nordiska ministerrådet.

Under 2019 höll kontrollkommittén fyra möten och genomförde en studiereisa. Kommittén besökte Föreningarna Nordens Förbund (FNF), Nordisk

institution för vidareutbildning inom arbetsmiljöområdet (Niva) och Nordisk Kulturkontakt (NKK). Kommittén gjorde även ett besök på Nordiska rådets gemensamma sekretariat i Köpenhamn för att få en närmare inblick i budgetprocessen, det nya ekonomisystemet och verksamheten generellt.

Liksom tidigare år gick kontrollkommittén igenom årsrapporterna från de tolv institutioner som är knutna till Nordiska ministerrådet. Kommitténs intryck var att verksamheterna totalt sett fungerar väl och att institutionerna uppnådde de mål som är angivna i Nordiska ministerrådets resultatkontrakt. Kommittén konstaterade dock att målen genomgående är mycket omfattande och att en större handlingsfrihet för institutionerna möjligen kunde övervägas.

Vid kontrollkommitténs möte i samband med Nordiska rådets session i Stockholm var Nordforsks direktör Arne Flåøyen och kommunikationschef Mia Smeds inbjudna för att bland annat informera kommittén om en nyligen genomförd uppdragsanalys och arbetet med den beslutade strategin för Nordforsk för perioden 2019–2022. Syftet med verksamheten är att främja ett effektivt nordiskt samarbete inom forskning och fungera som ett samarbetsorgan mellan nationella forskningsfinansierade organ.

I samband med Nordiska rådets temasession 2019 i Köpenhamn besökte kontrollkommittén Nordiska rådets gemensamma sekretariat och FNF. Vid besöket på rådssekretariatet fick kommittén en genomgång av verksamheten generellt samt information om budgetprocessen och arbetet med att införa ett nytt, mer transparent, ekonomisystem. Vid mötet diskuterades även de så kallade fria medlen i budgeten, de ökade kostnaderna för tolkning och översättning av dokument samt det pågående arbetet i Nordiska rådet med att bli mer koldioxidneutrala.

FNF grundades 1965 och fungerar som kansli till Föreningarna Norden. FNF finansieras huvudsakligen genom verksamhetsbidrag av Nordiska ministerrådet. FNF har ett väl fungerande samarbete med de nordiska institutionerna och civilsamhället och har en konstruktiv dialog med delegationerna till Nordiska rådet och de nationella parlamenten. Kontrollkommittén fick vid sitt besök information om den löpande verksamheten samt en fördjupad presentation av Nordjobb, ett nordiskt arbetsmarknadsprogram som erbjuder ungdoms-sommarjobb och kulturaktiviteter i andra nordiska länder. Övriga projekt som lyftes fram vid besöket var Nordisk litteraturvecka, Norden i skolan och Nordisk Språkkoordination.

Genomlysning av nordiska institutioner och samarbetsorgan

Sedan ett antal år tillbaka gör kontrollkommittén genom regelbundna besök en systematisk genomlysning av verksamheten vid Nordiska ministerrådets tolv samnordiska institutioner.

Syftet med besöken är att kommittén ska få en djupare inblick i institutionernas organisation och verksamhet och därigenom få belyst vilken nordisk nytta de skapar. Efter varje institutionsbesök upprättas en rapport med kontrollkommitténs intryck av verksamheten. Rapporten lyfter i vissa fall även

fram synpunkter och observationer som kan leda till uppföljande frågor och en grundligare genomlysning av institutionen. Den skickas sedan till den besökta institutionen, Nordiska ministerrådet, Nordiska rådets presidium samt till berört rådsutskott.

Kontrollkommittén har funnit att besöken är både informativa och konstruktiva och har kunnat konstatera att även institutionerna ser positivt på det parlamentariska intresset för de olika verksamheterna. Besöken bidrar därigenom till en bra dialog och till att tydliggöra institutionernas olika uppdrag och förutsättningar.

Kontrollkommittén besökte 2019 Nordisk institution för vidareutbildning inom arbetsmiljöområdet (Niva). Niva grundades 1982 och har som främsta uppgift att vara ett forum för kunskapsspridning inom arbetshälsa och arbetsmiljö. Institutionen, som har fyra anställda och är belägen i Helsingfors, anordnar årligen runt 15 kurser och seminarier på hög akademisk nivå. Man riktar sig till bland annat experter, forskare, ingenjörer och praktiker som i sina respektive professioner behöver vara uppdaterade inom dessa områden. Niva fokuserar även på framtidens arbetsmarknad som är ett stort och aktuellt område och som omfattar bland annat teknologi och digitalisering. Man har även ett samarbete med departementen i de nordiska länderna inom relevanta områden. Kontrollkommittén konstaterade i sin utvärdering att Niva genom sin verksamhet skapar ett nordiskt mervärde på ett område där de enskilda länderna inte har motsvarande förutsättningar. Kommittén ansåg därmed att NIVA uppfyller kriteriet för nordisk nytta och att institutionen spelar en viktig roll som förmedlare av avancerad kunskap på arbetsmiljöområdet.

Under året besökte kontrollkommittén även Nordisk kulturkontakt (NKK) vars primära uppgift är att främja och vidareföra det nordiska kultursamarbetet och att bidra till att uppnå de fyra målen i den nordiska kulturstrategin som antagits av Nordiska ministerrådet för kultur. NKK:s vision är att alla ska kunna ta del av kultur- och samhällsliv på lika villkor och man arrangerar varje år ett stort antal kulturella aktiviteter, såsom filmvisningar, konserter, författarsamtal och teaterföreställningar. Institutionen administrerar också ett antal stödprogram på konst- och kulturområdet, bland annat Nordbuk och Volt som är inriktade på barn och unga i Norden. NKK arbetar aktivt med att nå ut med information om hur man kan ansöka om medel till olika projekt och man samarbetar bland annat med de nordiska husen och Nordiska ministerrådets informationskontor i Baltikum. Kontrollkommitténs intryck var att institutionens verksamhet i hög grad bidrar till att synliggöra den kulturella mångfalden, både i Norden och de baltiska länderna och att man skapat en väl fungerande arena för olika typer av aktiviteter på kulturområdet.

Utredning av beslutsprocess och kostnader i samband med Nordiska rådets möten

Kontrollkommittén beslutade 2018 att genomlysna de ekonomiska konsekvenserna av att temasessionen och septembermötet samma år hölls i Akureyri,

Island, respektive Nuuk, Grönland. Kommittén beslutade att be presidiets sekretariat inkomma med dels en genomgång av principerna för hur mötesplatser bestäms, dels en beskrivning av den process som ledde fram till beslutet att placera möten i Akureyri och Nuuk. Kommittén bad även de nationella delegationerna, partigrupperna och Nordiska rådets sekretariat att sammanställa kostnaderna i samband med dessa två möten. Genomgången visade att kostnaderna 2018, både för resor och antalet hotellnätter, varit markant högre än brukligt. Resultatet av presidiets utredning diskuterades vid ett gemensamt möte i början av 2019. När det gällde temasessionen i Akureyri var detta ett önskemål från den isländska delegationen och som meddelades per e-post till de övriga delegationerna och partigrupperna hösten 2017. Rörande septembermötet i Nuuk var motiveringen till beslutet att det var den enda nordiska huvudstaden som dittills inte hade arrangerat Nordiska rådets samlade utskottsmöten.

Beviljningsbrev och utvärderingar av projekt

Nordiska ministerrådet utarbetar sedan 2015 årliga beviljningsbrev som innehåller uppdragsmålen till de nordiska institutionerna, i syfte att få en bättre överblick över verksamheten och därmed ökade möjligheter att utöva parlamentarisk kontroll. Kontrollkommittén, som får sig tillsänt samtliga beviljningsbrev, har meddelat ministerrådet att man även i fortsättningen gärna tar del av breven som ett led i sitt granskningsarbete. Ministerrådet har meddelat att man avser att inarbeta en text i beviljningsbreven som ska säkra en meningsfull avrapportering om institutionernas nordiska nytta, i syfte att ge kommittén ett bättre underlag för utvärderingen av institutionerna. Kontrollkommittén konstaterade vid årets genomgång av breven att de kvantitativa målen är omfattande och att institutionerna i flera fall efterfrågat färre mål till förmån för kvalitativa mål.

Årliga uppgifter

Till kontrollkommitténs årliga uppgifter hör att granska den danska Rigsrevisionens redogörelser över Nordiska ministerrådets, Nordiska rådets och Nordiska kulturfondens verksamhet och räkenskaper för föregående år. Kommittén redogör även för behandlingen av räkenskaperna vid Nordiska rådets session. I fråga om redovisningen för Nordiska ministerrådet fann Rigsrevisionen att räkenskaperna för 2018 inte gav skäl till några väsentliga anmärkningar. Det fanns dock i redovisningen ett mindre antal anmärkningar av administrativ karaktär som enligt kontrollkommittén borde följas upp. Rörande Nordiska rådets och Nordiska kulturfondens räkenskaper för 2018 konstaterades att tillgångar, skulder och finansiell ställning var tillfredsställande, en bedömning som delades av kontrollkommittén. Kommittén uppmanade dock samtliga tre verksamheter att följa upp Rigsrevisionens anmärkningar om administrativa brister i ekonomisystemen.

Kontrollkommitténs verksamhet 2020

Förutom de årligt återkommande uppgifterna kommer kontrollkommittén att arbeta vidare med genomlysningen av de nordiska institutionernas olika verksamheter. Bland annat planeras besök på de nordiska institutionerna Nordgen och Nias. Kommittén avser att följa upp Nordiska ministerrådets åtgärder mot bakgrund av de synpunkter den danska Rigsrevisionen har haft på ett antal nordiska institutioners administrativa arbete. Kommittén har även för avsikt att genomlysna bakgrunden och villkoren för Nordiska rådets EU-medarbetare, som har till uppgift att fungera som en länk mellan rådet och EU.

Kontrollkommittén har, som brukligt, bjudit in Nordiska rådets presidium, utskott, partigrupper och nationella delegationer att föreslå särskilda granskningsuppgifter för 2020. Kommittén avser att diskutera förslag som kommit in vid sitt första möte i januari 2020.

8 Den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)

Östersjösamarbetet på parlamentarisk nivå äger rum inom ramen för den parlamentariska Östersjökonferensen (Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC). Konferensen hålls varje år och samlar parlamentariker från elva nationella parlament, elva regionala parlament, Europaparlamentet, interparlamentariska organisationer samt observatörer. Den första parlamentariska Östersjökonferensen arrangerades 1991 på initiativ av Nordiska rådet.

Syftet med samarbetet är att främja den parlamentariska dialogen i Östersjöregionen, på såväl nationell som regional nivå, och att påverka utvecklingen av det samarbete som bedrivs av regeringarna genom Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States, CBSS). Målet är att främja en miljömässig och socialt hållbar utveckling i regionen. Samarbetet tjänar också som ett viktigt forum för kontakter mellan Ryssland och EU:s medlemsstater i regionen och bidrar till ett ökat informationsutbyte och nätverksbyggande mellan parlamentariker från samtliga Östersjöländer.

Vid den årliga konferensen redogörs för regeringssamarbete som rör regionen, det vill säga CBSS, den nordliga dimensionen samt EU:s Östersjöstrategi. Vidare behandlas situationen i regionen vad gäller samarbetet generellt och därtill specifikt på vissa valda politikområden. På senare år har främst miljö, energi, turism, arbetsmarknad och utbildning behandlats vid konferenserna. På flera av dessa områden har den parlamentariska Östersjökonferensen tillsatt arbetsgrupper med uppgift att utarbeta rapporter med politiska rekommendationer. Vid konferensen antas en resolution som riktar sig till medlemsländernas regeringar, Östersjöstaternas råd (CBSS) och EU.

Sedan valet 2018 har riksdagen en fast delegation till den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC). Den partipolitiska fördelningen under innevarande mandatperiod är 1 (S), 1 (M), 1 (MP), 1 (M), 1 (SD). Delegationen utses av talmannen efter samråd med gruppledarna.

Den 28:e parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)

Den 28:e parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) ägde rum den 25–27 augusti 2019 i Stortinget under norskt ordförandeskap. Det norska ordförandeskapet hade under sin ordförandeskapsperiod prioriterat följande teman; migration och integration, fredliga och nära grannlandsrelationer, framtidens arbetsliv samt Östersjöregionen som en förebild för att nå FN:s hållbarhetsmål. Konferensen som gick under rubriken Rena hav och framtidens arbetsliv behandlade ordförandeskapets teman vid olika tematiska sessioner. Vid konferensen deltog ett stort antal parlamentariker, regeringsföreträdare, tjänstemän och experter, totalt cirka 160 personer. Som avslutning på konferensen godkändes en resolution med politiska rekommendationer på de olika tematiska

områdena. I samband med att sessionen avslutades övertog Litauen ordförandeskapet för den parlamentariska Östersjökonferensen, vilket innebär att Litauen står värd för den 29:e parlamentariska Östersjökonferensen 2020.

Den permanenta kommittén

Den parlamentariska Östersjökonferensens permanenta kommitté (Standing Committee of the Baltic Sea Parliamentary Conference) är konferensens fasta politiska organ. Kommittén har som främsta uppgift att i samarbete med värdlandet förbereda den årliga konferensen och att förbereda och följa upp den parlamentariska Östersjökonferensens resolutioner. Den permanenta kommittén samarbetar med CBSS, regeringarnas organ för samarbetet mellan Östersjöländerna, och har även kontakter med andra relevanta organisationer som är verksamma i regionen. Vidare svarar kommittén för konferensens finansiering och administration.

Kommittén består sedan 2012 av representanter för samtliga nationella och regionala parlament som deltar i samarbetet och därutöver av en representant vardera för Nordiska rådet, Europaparlamentet och Baltiska församlingen.

Den permanenta kommittén har hållit fyra möten under året. Vid mötena ges möjlighet att bjuda in gästtalare för dialog eller fördjupad kunskapsinhämtning inom prioriterade områden, utöver de interna frågor som behandlas av kommittén. Årets första möte hölls i Bryssel den 21 februari och gästades av representanter för EU-kommissionen som presenterade EU:s arbete med bevarandet och en hållbar användning av haven samt en statusrapport för EU:s nya sammanhållningspolitik. Därtill presenterade Lettland sitt ordförandeskapsprogram för CBSS. Andra mötet hölls i Hamburg den 20 maj och gästades av en expert från Institutet för fredsforskning och säkerhetspolicy vid Hamburgs universitet som talade på temat Säkerhet och fred i Östersjöregionen. Årets tredje möte hölls i Oslo den 25 augusti och därmed i direkt anslutning till konferensen. Det mötet fokuserade därför uteslutande på den förestående konferensen. Årets sista möte hölls i Berlin den 11 november och gästades av det tyska it-företaget Egeos GmbH som presenterade upptäckten av dumpad ammunition i Östersjön samt en representant från Tysklands finans- och energidepartement som informerade om projektet för att rensa haven från ammunition.

Östersjökonferensens arbetsgrupper och rapportörer

Arbetsgrupper

Sedan 2009 har den parlamentariska Östersjökonferensen tillsatt arbetsgrupper vars uppgift är att utarbeta rapporter med rekommendationer på valda områden av särskilt stor betydelse, där samarbete kan vara särskilt gynnsamt. Endast en arbetsgrupp är verksam åt gången. Arbetsgruppernas mandat löper

vanligen på två år, räknat från den konferens där beslutet om att tillsätta arbetsgruppen fattades.

Arbetsgruppen för migration och integration

Den 26:e parlamentariska Östersjökonferensen i Hamburg 2016 beslutade att tillsätta en arbetsgrupp för att behandla frågan om migration och integration. Arbetsgruppens mandat förlängdes 2019 varför gruppen kommer att lämna sin slutrapport efter tre års arbete, det vill säga 2020. Av arbetsgruppens mandat framgår att fokus för arbetet är att insamla kunskap och få en överblick över situationen i regionen, att utbyta erfarenheter och jämföra bästa praxis för att på det sättet kunna identifiera integrationsfrämjande åtgärder. Arbetsgruppen har hållit tre möten under året: den 28–29 mars i Kaliningrad, den 28–28 maj i Schwerin och den 23–25 oktober i Hamburg.

Rapportörskap

Den permanenta kommittén har vid flera tillfällen ansett att den parlamentariska Östersjökonferensen bör fortsätta följa utvecklingen på det aktuella sakområdet även efter att en arbetsgrupp avslutat sitt arbete. I de fallen har en medlem av arbetsgruppen utsetts till rapportör för att kunna fortsätta bevaka frågan och rapportera till konferensen.

Rapportörer kan även utses utan att BSPC haft någon arbetsgrupp på det aktuella sakområdet. Exempelvis har två medlemmar av den permanenta kommittén till uppgift att särskilt bevaka arbetet inom Helcom om Östersjöns miljö.

Generellt sett är rapportörernas uppgift att följa utvecklingen i Östersjöregionen på det aktuella sakområdet och att rapportera till den årliga Östersjökonferensen eller till den permanenta kommittén. Rapportörerna kan vidare representera BSPC på möten och konferenser.

Sveriges delegation till den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)

Den 24 oktober 2018 valdes Pyry Niemi (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Elisabet Falkhaven (MP), Hans Wallmark (M) och Aron Emilsson (SD) till medlemmar av den svenska delegationen till BSPC. Elisabet Falkhaven (MP) avsåg sig uppdraget den 18 september 2019 och Pernilla Stålhammar (MP) valdes in som ny medlem den 24 september 2019.

Vid delegationens konstituerande möte den 4 december 2018 valdes Pyry Niemi (S) till ordförande och Cecilie Tenfjord Toftby (M) till vice ordförande för delegationen, tillika svensk medlem och svensk suppleant i den permanenta kommittén.

Sverige innehar sedan 2017, genom Hans Wallmark (M), ordförandeskapet för konferensens arbetsgrupp för migration och integration. Pyry Niemi (S) är ersättare på denna post.

Pyry Niemi (S) är sedan 2018 konferensens rapportör för arbetsmarknad och social välfärd.

Delegationsmöten

Delegationen har hållit fyra möten under året. Vid mötet den 5 mars deltog Bernd Hemingway, biträdande chef vid sekretariatet för Östersjöstaternas råd (CBSS) i Stockholm. Hemingway redogjorde för innevarande ordförandeskapsprioriteringar liksom organisationens verksamhet och utmaningar. Vid mötet fattades även beslut om att erbjuda svenskt ordförandeskap för konferensen den 2020–2021, vilket innebär värdskap för konferensen 2021. Vid mötet den 7 maj deltog generalsekreteraren för den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC), Bodo Bahr, för att träffa delegationen och informera om Östersjökonferensens arbete. Vid mötet den 18 juni deltog ämnesrådet med ansvar för CBSS, Eva Ekmehag, från Utrikesdepartementet. Ekmehag redogjorde för de svenska prioriteringarna inom samarbetet. Vid delegationens sista möte för året deltog Eva Ekmehag igen för ömsesidigt informationsutbyte om årets parlamentariska Östersjökonferens och det kommande svenska ordförandeskapet för konferensen.

Övriga möten

Pyry Niemi (S) och Cecilie Tenfjord Toftby (M) deltog i möte mellan Östersjökonferensens permanenta kommitté och Organisationen för ekonomiskt samarbete i Svartahavsområdets parlamentariska församlings (Parliamentary Assembly of the Organization of the Black Sea Economic Cooperation, Pabsec) permanenta kommitté i Istanbul den 1–2 april. Pyry Niemi (S) deltog även vid Pabsecs årliga generalförsamling i Baku den 20–21 juni samt vid Samväldet av oberoende stater interparlamentariska församling (IPA CIS) i Sankt Petersburg den 22 november. Pyry Niemi (S) samt Pernilla Stålhammar (MP) deltog vid Baltiska församlingens session i Riga den 28–29 april.

Ytterligare information om den parlamentariska Östersjökonferensen finns på www.bspc.net.

9 Den arktiska parlamentarikerkonferensen

Det arktiska parlamentarikersamarbetet äger rum inom ramen för den arktiska parlamentarikerkonferensen (Conference of Parliamentarians of the Arctic Region, CPAR). Konferensen äger rum vartannat år och samlar parlamentariker från de åtta arktiska staterna, Europaparlamentet samt urfolksrepresentanter och observatörer. Den första parlamentarikerkonferensen arrangerades i Reykjavik 1993.

Syftet med det parlamentariska samarbetet är att ta initiativ till ett vidare samarbete om arktiska frågor, att fungera som ett forum för debatt och informationsutbyte samt att utgöra den parlamentariska dimensionen till Arktiska rådet. Förutsättningarna för att möta utmaningarna och ta vara på möjligheterna i ett förändrat Arktis står i fokus för samarbetet. Särskild vikt läggs vid klimatförändringarna och konsekvenserna för den känsliga arktiska miljön, den ekonomiska utvecklingen i regionen och ett hållbart utnyttjande av naturresurserna, befolkningens levnadsvillkor samt den civila säkerheten i regionen. Forsknings- och utbildningsfrågor är centrala frågor för samarbetet. Den arktiska regionens ökade geopolitiska betydelse återspeglas i samarbetet och det ökade intresset från observatörerna. Säkerhetspolitiska frågor behandlas inte inom ramen för samarbetet.

Den arktiska parlamentarikerkonferensen arrangeras vartannat år i ett av medlemsländerna och samlar parlamentariker från Danmark/Grönland/Färöarna, Finland, Island, Kanada, Norge, Ryssland, Sverige och USA samt Europaparlamentet. Representanter för ursprungsbefolkningar i regionen deltar i konferensen med en särskild status som permanenta deltagare. I samarbetet deltar observatörer från andra nationella parlament och parlamentariska organisationer. Ett ökande intresse från framför allt Kina och Singapore avspeglar sig i konferensdeltagandet. Vidare deltar representanter för forskningsmiljöer, näringsliv och andra med intresse för utvecklingen i Arktis. Vid konferensen antas en resolution som riktar sig till de arktiska ländernas regeringar, Arktiska rådet och EU:s institutioner i de delar som är tillämpliga.

Den 14:e arktiska parlamentarikerkonferensen arrangeras i Tromsø i september på inbjudan av Stortinget och kommer att ha klimatförändringarna som övergripande tema.

Sedan valet 2018 har riksdagen en fast delegation till den arktiska parlamentarikerkonferensen (CPAR). Den partipolitiska fördelningen under innevarande mandatperiod är 1 (S), 2 (M), 1 (V), 1 (SD). Delegationen utses av talmannen efter samråd med gruppledarna.

Den permanenta arktiska parlamentarikerkommittén

Den permanenta arktiska parlamentarikerkommittén, (Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region, SCPAR) bildades 1994. En av huvud-

frågorna när kommittén bildades var etablerandet av ett samarbete på regeringssidan, Arktiska rådet inrättades 1996. Den permanenta kommittén stöder aktivt Arktiska rådets arbete och deltar i rådets möten i egenskap av observatör.

Den permanenta kommittén upprätthåller arbetet, verkställer besluten mellan de arktiska parlamentarikerkonferenserna och förbereder nästkommande konferens. Kommitteer verkar också för att främja det arktiska samarbetet på både nationell och internationell nivå. I kommitténs möten deltar representanter för ursprungsbefolkningar samt observatörer, varav Nordiska rådet och Västnordiska rådet har en särskilt aktiv roll.

Vid kommitténs möten förs en dialog om aktuella frågor för regionen, utmaningarna och möjligheterna. Kommittén har nära följt arbetet inom Arktiska rådet under det finska ordförandeskapet 2017–2019 och det isländska ordförandeskapet 2019–2021. Som ett led i förberedelserna för nästkommande konferens har kommittén ofta utsett rapportörer som förbereder de teman som ska behandlas. Varken konferensen eller den permanenta kommittén har någon gemensam budget, utan deltagandet finansieras helt av de deltagande nationella parlamenten.

Den permanenta kommittén har hållit tre möten under året. Vid mötena ges värdlandet möjlighet att lyfta fram prioriterade frågor, utöver de interna frågor som behandlas av kommittén.

Vid mötet i Murmansk den 27–28 mars lämnades en redogörelse för rysk Arktispolitik, infrastrukturen i regionen med särskilt fokus på norra sjörutten samt samarbetet inom Barentsregionen. Vid mötet översände kommittén resolutionen från den 13:e konferensen i Inari/Enare i september 2018. Särskilt underströks punkterna om att arrangera ett möte inom Arktiska rådet med deltagande av ministrar med ansvar för den digitala infrastrukturen, att intensifiera arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser och kortlivade föroreningar, att i samarbete med det arktiska ekonomiska rådet ta initiativ om företagens sociala ansvar (corporate social responsibility, CSR) samt att stödja ett starkt deltagande av ursprungsbefolkningen i Arktiska rådet arbete. Från svenska delegationen deltog Mattias Karlsson (M) i mötet.

Vid mötet i Ottawa den 23–24 maj lämnades en redogörelse för Arktiska rådets möte i Rovaniemi den 6–7 maj. Kommittén beklagades att någon deklaration inte kunde antas vid rådets möte. Vidare lämnades en redogörelse för arbetet inom det arktiska ekonomiska rådet, användningen av tungolja inom marina transporter, arbetet inom FN:s havsrättskonvention (United Nations Convention on the Law of the Sea, Unclos) avseende anspråken på utvidgat territorium i Norra ishavet samt arbetet inom University of the Arctic och AMAP (Arctic Monitoring and Assessment Programme). Från den svenska delegationen deltog Mattias Karlsson (M).

Vid kommitténs möte i Bodø den 18 november presenterades ”Business index North”, forskning om motståndskraftiga samhällen i ljuset av klimatförändringen, territoriella konflikter till havs samt samarbetet mellan kustbevakningarna. Vidare inledde kommittén diskussionen om teman vid den 14:e

konferensen i Bodø i september 2020. I mötet deltog Elin Segerlind (V). I förlängningen av kommittémötet arrangerade Stortinget det 6:e parlamentariska forumet för den nordliga dimensionen den 18–20 november i Bodø. Elin Segerlind deltog även i detta.

Sveriges delegation till den arktiska parlamentarikerkonferensen (CPAR)

Den 24 oktober 2018 valdes Emilia Töyrä (S), Mattias Karlsson i Luleå (M), Elin Segerlind (V), Maria Stockhaus (M) och Cassandra Sundin (SD) till medlemmar av den svenska delegationen. Vid det konstituerande mötet den 14 november 2018 valdes Mattias Karlsson (M) till ordförande och Emilia Töyrä (S) till vice ordförande för delegationen, tillika svensk medlem och svensk suppleant i den permanenta kommittén.

Delegationsmöten

Delegationen har under året hållit fem möten. Vid mötet den 30 januari lämnades en redogörelse för resultaten från förhandlingarna vid COP 25 i Paris samt mötet mellan de nordiska stats- och klimatministrarna i Helsingfors den 25 januari där en deklaration om ett koldioxidneutralt Norden undertecknades. Vid delegationens möte den 13 november deltog Islands ambassadör Estrid Brekkan för en dialog om möjligheten att arrangera ett seminarium i riksdagen om det isländska ordförandeskapet för Arktiska rådet 2019–2021.

Övriga möten

Elin Segerlind (V) deltog i Arctic Frontiers i Tromsø den 20–22 januari. Delegationen har under året diskuterat möjligheterna att arrangera ett möte med deltagande av de nordiska delegationerna till den arktiska parlamentarikerkonferensen och beslutat att bjuda in till ett sådant den 2–3 mars 2020. Möten inom den nordiska kretsen har arrangerats tre gånger tidigare. Mötena är inte formaliserade utan arrangeras på initiativ av någon av delegationerna.

Ytterligare information om det arktiska parlamentarikersamarbetet finns på www.arcticparl.org.

10 Den parlamentariska Barentskonferensen

Sedan 1993 bedrivs ett multilateralt samarbete i Barentsregionen baserat på den deklaration som samma år antogs vid en utrikesministerkonferens i Kirkenes. Den så kallade Kirkenesdeklarationen undertecknades av Danmark, Finland, Island, Norge, Ryska federationen, Sverige och EU-kommissionen. Undertecknandet ledde till bildandet av Barentsrådet (Barents Euro-Arctic Council, Beac) som utgör regeringssidans samarbetsorgan. Samtidigt undertecknade landshövdingar, guvernörer och representanter för urfolk i regionen ett protokoll som etablerade Barents regionråd. Sammanlagt ingår 13 fylken, län och provinser i regionrådet. För Sveriges del ingår Norrbottens och Västerbottens län. Ordförandeskapet i Barentsrådet roterar vartannat år mellan Finland, Norge, Ryssland och Sverige.

Det parlamentariska Barentssamarbetet har karaktären av ett nätverk och har därför inga stadgar och ingen styrelse eller andra permanenta organ. Barentsnätverket består av aktiva politiker i regionen som möts informellt för att diskutera aktuella samarbetsfrågor i Barentsområdet.

De parlamentariska Barentskonferenserna

År 1999 arrangerade det norska Stortinget i samarbete med Nordiska rådet en första parlamentarikerkonferens i anslutning till Barentssamarbetet. Under 2000-talet har en praxis vuxit fram som innebär att parlamentet i det land som innehar ordförandeskapet för Barentsrådet arrangerar en parlamentarisk Barentskonferens mot slutet av landets ordförandeskapsperiod. Detta innebär att en parlamentarisk Barentskonferens hålls vartannat år. Eftersom det inte finns någon formell struktur för det parlamentariska Barentssamarbetet mellan själva konferenserna faller förberedelsearbetet för dessa konferenser på värdlandets parlament, för de nordiska ländernas del i praktiken på dess delegation till Nordiska rådet.

Den 9:e parlamentariska Barentskonferensen 2019

Ordförandeskapet i Barentsrådet har under perioden 2017–2019 innehaft av Sverige. Ordförandeskapet har prioriterat frågor gällande hållbar utveckling, respekten för mänskliga rättigheter samt jämställdhet. På vart och ett av områdena har tonvikten legat på att förbättra kontakter mellan människor, särskilt för den yngre generationen. Agenda 2030 har legat till grund för arbetet.

Under samma period har Finnmark innehaft ordförandeskapet i Barents regionråd. Finnmarks prioriterade områden har varit kontinuitet genom institutionell utveckling, ekonomisk utveckling och miljöskydd, transport och infrastruktur, kontakter mellan människor samt information och främjande. Västerbotten tar över ordförandeskapet efter Finnmark.

Mot bakgrund av det svenska ordförandeskapet i Barentsrådet arrangerade Sveriges riksdag den 9:e parlamentariska Barentskonferensen. Konferensen arrangerades i Haparanda den 16–18 september 2019. Deltog gjorde representanter från de nationella parlamenten i Finland, Norge, Ryssland, Sverige, representanter från de regionala parlamentariska församlingarna i Archangelsk oblast, Murmansk oblast, Nentsien (autonomt distrikt), Karelska republiken, Nordiska rådet, den parlamentariska Östersjökonferensen, Nordvästra Rysslands parlamentariska församling och Samiska parlamentariska rådet. Därtill deltog gäster, experter och sakkunniga. Konferensen hade 93 deltagare.

Den svenska delegationen bestod av ordförande Mattias Karlsson (M), vice ordförande Pyry Niemi (S), Birger Lahti (V), Ann-Britt Åsebol (M) och Thomas Morell (SD). Cassandra Sundin (SD) deltog vid två av delegationens möten under våren men ersattes sedan av Thomas Morell (SD). Delegationen har under året haft fyra delegationsmöten för att planera, förbereda och följa upp konferensen.

Delegationen fattade under våren beslut om att fokusera på hållbara transporter och infrastruktur under konferensen, och rubriken för konferensen var därmed Connecting the Barents Region – Infrastructure for a Sustainable Future. Konferensen öppnades av riksdagens talman Andreas Norlén som höll ett anförande om vikten av gränsöverskridande samarbete och demokrati. Vid öppnandet höll även Norrbottens landshövding Björn O Nilsson samt Tarjei Jensen Beck som representerade Finnmarks ordförandeskap i Barents regionråd anföranden. Konferensen bestod därefter av fem seminarier som behandlade frågan om hållbara transporter och infrastruktur ur olika perspektiv.

Konferensens första seminarium hade temat Barents gemensamma transportplan – gränsöverskridande samarbete och koordinering. Vid seminariet höll Mattias Landgren, statssekreterare till infrastrukturministern, ett huvudanförande. Landgren poängterade Agenda 2030, en fossilfri transportsektor samt transportsystem och infrastruktur som tillgodoser både mäns och kvinnors behov. Vid det första seminariet hölls även anförande av Jussi Houtari som representerade Barents regionala transportgrupp, Olga Epifanova, vice talman i den ryska duman samt Oddgeir Danielsen från Northern Dimension Partnership Transport and Logistics. Den svenska delegationen deltog aktivt i seminariet. Vice ordförande Pyry Niemi (S) satt som ordförande och Birger Lahti (V) frågade statssekreteraren om det fanns planer på att inkludera transportförbindelser mellan Svappavaara i Sverige och finska Kolari i den gemensamma transportplanen.

Vid det andra seminariet behandlades frågorna transport, handel och ekonomisk utveckling. Linda Nilsson från Norrbottens Handelskammare höll en presentation om handelskammarens arbete och aktuella projekt i regionen. Thomas Morell (SD) satt som vice ordförande under seminariet. Ann-Britt Åsebol (M) bad Linda Nilsson berätta mer om handelskammarens samarbete med sina motsvarigheter i Barentsregionen varpå Linda Nilsson förklarade att samarbetet med Finland och Norge var starkt och att kontakt förekom på daglig basis.

Konferensen tredje seminarium fokuserade på gröna transporter och hållbara lösningar för framtiden. Ordföranden för Samiskt parlamentariskt råd Per-Olof Nutti höll ett av huvudanförandena och Jaakko Ylinampa från finska Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral höll det andra. Den efterföljande diskussionen fokuserade på samernas levnadsförhållanden, rättigheter till exempelvis naturområden och fisket samt gränsöverskridande samarbete mellan samerna i Barentsregionen. Pyry Niemi (S) och Birger Lahti (V) tog del i diskussionerna och Linda Modig (C) var vice ordförande under seminariet.

Temat för det fjärde seminariet var Kollektivtrafik, rörlighet och mellanfolkliga kontakter i Barentsregionen. Joakim Berg från Norrtåg höll en presentation om samarbetet Botniska korridoren och den passagerartrafik som ska starta mellan Sverige och Finland via Haparanda. Tim Andersson från Barents ungdomsråd höll ett anförande där han belyste problematiken med bristande kommunikationer och infrastruktur ur ett ungdomsperspektiv och menade att detta kan ligga grund för att många unga flyttar till kuster eller söderut. Ann-Britt Åsebol (M) instämde i den beskrivna problembilden och Linda Modig (C) frågade Joakim Berg om gemensamma transportsystem i regionen.

Vid det femte seminariet behandlades frågor om digital rörlighet och behovet av intelligenta transportsystem och automatisering. Vid seminariet höll Karl Andersson från Luleå tekniska universitet (LTU) en presentation där han bland annat belyste olika projekt som LTU var involverade i, till exempel smarta vägar och motverkandet av viltolyckor i regionen. Ann-Britt Åsebol (M) och Birger Lahti (V) var ordförande respektive vice ordförande under seminariet. Därefter höll Matt-Åke Belin, trafiksäkerhetsexpert och föreståndare för Vision Zero Academy på Trafikverket, en presentation på temat trafiksäkerhet.

I samband med konferensen arrangerades ett studiebesök till Ikea i Haparanda. Eftersom Ikea ligger nära gränsen mellan Finland och Sverige attraheras kunder från ett stort område. Ikea Haparanda öppnade 2007 och redan året därpå behövde det byggas ut. Nu för tiden besöker årligen en miljon människor Ikea i Haparanda. Det arrangerades även ett studiebesök till Haparanda järnvägsstation där kommunalrådet Sven Tornberg berättade om Haparandas historia, betydelsen av järnvägsstationen och problematiken med gränsöverskridande transporter, till exempel ländernas olika spårvidd. Järnvägsbron är en teknisk lösning på detta problem, men ingen persontrafik har trafikerat bron sedan 1992. Tornberg pekade även på vikten av elektrifiering av järnvägen, ökade samordning mellan Sverige och Finland samt upprustning av järnvägsstationen för att kunna återuppta en välfungerande gränsöverskridande trafik. I anslutning till ett besök och en middag på hotellet Kukkolaforsen hölls en presentation om infrastruktur och hållbar turism av Camilla Bondareva från Swedish Lapland Visitors Board.

Konferensen avslutades med att en resolution godkändes och att det tillträdande norska ordförandeskapet välkomnades. Vice ordförande Pyry Niemi (S) höll ett avslutningsanförande där han tackade alla som deltagit vid konferensen, konstaterade att diskussionerna varit engagerande och givande samt

poängterade vikten av fortsatt samarbete mellan parlamentariker, civilsamhället och näringslivet.

Konferensens resolution

Den svenska delegationen hade under våren förberett ett utkast till resolution som utgick från de teman som behandlades under konferensen: gränsöverskridande samarbete och koordinering inom transportsektorn, transport, handel och ekonomisk utveckling, gröna transporter och hållbara lösningar, kollektivtrafik, rörlighet och mellanfolkliga kontakter, digital rörlighet och behovet av intelligenta transportsystem och automatisering samt trafiksäkerhet och nollvisionen.

Delegationens ordförande Mattias Karlsson (M) var ordförande för den kommitté som förberedde resolutionen under konferensen. Pyry Niemi (S) deltog som representant för den svenska delegationen. I resolutionen poängterades även vikten av jämställdhet, demokrati, ungdomsfrågor, gröna lösningar och hållbarhet inom transportområdet.

Innevarande ordförandeskap 2019–2021

Norge innehar ordförandeskapet för Barentsrådet 2019–2021. Ordförandeskapet för regionrådet innehas under samma tidsperiod av Västerbotten i Sverige.

Det norska ordförandeskapet kommer att prioritera hälsofrågor, mellanfolkliga kontakter och ungdomsfrågor samt kunskap, innovation, utbildning och forskning. Ordförandeskapet kommer även att följa upp rapporten Barents 2050 som beskriver hur Barentsregionen kan ställa om till ett klimatneutralt samhälle.

Västerbotten kommer i sin tur att prioritera miljö och klimat, ungdomsfrågor, jämställdhet, urfolksfrågor och kommunikation.

BILAGA 1

Nordiska rådets svenska delegation 2019

Nordiska rådets svenska delegation 2019 fram till den 2 oktober

Medlemmar

Gunilla Carlsson (S)
Hans Wallmark (M)
Pyy Niemi (S)
Maria Stockhaus (M)
Aron Emilsson (SD)
Emilia Töyrä (S)
Magnus Ek (C)
Lorena Delgado Varas (V)
Cecilie Tenfjord Toftby (M)
Angelika Bengtsson (SD)
Lars Mejern Larsson (S)
Kjell-Arne Ottosson (KD)
Eva Lindh (S)
Arman Teimouri (L)
Paula Bieler (SD)
Per-Arne Håkansson (S)
Pål Jonson (M)
Rasmus Ling (MP)
Linda Modig (C)
Daniel Riazat (V)

Suppleanter

Paula Holmqvist (S)
Ann-Sofie Alm (M)
Johan Andersson (S)
Edward Riedl (M)
Cassandra Sundin (SD)
Aylin Fazelian (S)
Daniel Bäckström (C)
Lotta Johnsson Fornarve (V)
Lars Püss (M)
Lars Andersson (SD)
Patrik Björck (S)
Magnus Jacobsson (KD)
Åsa Karlsson (S)
Maria Nilsson (L)
Charlotte Quensel (SD)
Annelie Karlsson (S)
Mattias Karlsson i Luleå (M)
Janine Alm Ericson (MP)
Ola Johansson (C)
Jonas Sjöstedt (V)

Nordiska rådets svenska delegation vald den 2 oktober

Medlemmar

Gunilla Carlsson (S)
Hans Wallmark (M)
Pyyry Niemi (S)
Maria Stockhaus (M)
Aron Emilsson (SD)
Emilia Töyrä (S)
Magnus Ek (C)
Lorena Delgado Varas (V)
Cecilie Tenfjord Toftby (M)
Angelika Bengtsson (SD)
Lars Mejern Larsson (S)
Kjell-Arne Ottosson (KD)
Eva Lindh (S)
Arman Teimouri (L)
Paula Bieler (SD)
Per-Arne Håkansson (S)
Pål Jonson (M)
Janine Alm Ericson (MP)
Linda Modig (C)
Daniel Riazat (V)

Suppleanter

Anna Vikström (S)
Ann-Sofie Alm (M)
Johan Andersson (S)
Sofia Westergren (M)
Cassandra Sundin (SD)
Aylin Fazelian (S)
Daniel Bäckström (C)
Lotta Johnsson Fornarve (V)
Lars Püss (M)
Lars Andersson (SD)
Patrik Björck (S)
Magnus Jacobsson (KD)
Åsa Karlsson (S)
Maria Nilsson (L)
Staffan Eklöf (SD)
Annelie Karlsson (S)
Mattias Karlsson i Luleå (M)
Rebecka Le Moine (MP)
Ola Johansson (C)
Jonas Sjöstedt (V)

BILAGA 2

Rekommendationer

Rek. 1/2019/tillväxt	Finansiering till en Nordisk Filmkommission	A 1751
Rek. 2/2019/kultur	Lancering af Spil Nordisk	A 1777
Rek. 3/2019/välfärd	Förstärkt civilrättsligt samarbete	A 1790
Rek. 4/2019/välfärd	Fortsatt nordiskt lagstiftningssamarbete	A 1790
Rek. 5/2019/velferd	Norden som foregangsregion for å motvirke utenforskap	A 1774
Rek. 6/2019/kultur	Felles nordisk komité for etisk godkjenning av klinisk forskning	A 1791
Rek. 7/2019/kultur	Felles nordisk komité for etisk godkjenning av klinisk forskning	A 1791
Rek. 8/2019/presidiet	Nordisk Ministerråds samlede budget for 2020	B 328
Rek. 9/2019/kultur	Samarbejdsorganernes nordiske finansiering	B 327
Rek. 10/2019/kultur	Samarbetsprogram för utbildning och forskning forskning	B 329
Rek. 11/2019/kultur	Nordisk handlingsplan för friluftlivet	A 1795
Rek. 12/2019/kultur	Fælles nordisk autorisationsordning for osteopater	A 1808
Rek. 13/2019/kultur	föbättrade villkor för mobilitet för folkhögskolestudenter och för samarbete mellan folkhögskolor i Norden	A 1809
Rek. 14/2019/kultur	Ändret regelverk för studiemedel	A 1809
Rek. 15/2019/välfärd	Nordiskt samarbete mot hedersförtryck	A 1803
Rek. 16/2019/välfärd	E-recept inom Norden	A 1798
Rek. 17/2019/hållbart	Klimatsmart byggande i Norden	A 1781
Rek. 18/2019/hållbart	Förstärkning av de nordiska miljöfinansieringsinstrumenten	A 1783
Rek. 19/2019/holdbart	Bæredygtig forbrug og produktion	A 1794
Rek. 20/2019/vekst	Norden som ledende innen bærekraftig havbruk og havøkonomi	A 1772
Rek. 21/2019/tillväxt	Ömsesidigt godkännande av utbildning och yrkesmässiga kvalifikationer inom parallella arbetsområden	A 1742
Rek. 22/2019/tillväxt	Årlig barometer kring nordisk integration	A 1754
Rek. 23/2019/vækst	Arktisk turismesamarbejde	A 1778
Rek. 24/2019/tillväxt	Stärkt styrelsekompetens genom en säkrad mångfald	A 1804
Rek. 25/2019/tillväxt	Sänkta utsläpp från flyget	A 1802

BILAGA 3

Resolution antagen vid den 28:e parlamentariska Östersjökonferensen, Oslo den 25–27 augusti 2019

Conference Resolution

Adopted by the 28th Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC) in Oslo on 27 August 2019

The participants, elected representatives from the Baltic Sea Region States,
assembling in Oslo, Norway, 25-27 August 2019,

- stressing the importance of continued and sustainable political dialogue in the Baltic Sea region pursued through the Council of the Baltic Sea States (CBSS), which serves as an overall regional forum to focus on needs for cooperation and coordination among the Baltic Sea States,
- underlining the need for peaceful and close cooperation and neighbourliness based on democratic values, the rule of law, human rights as well as equal opportunities for all and urging the regular continuation of the CBSS Foreign Ministers meetings also under the Danish Presidency, furthermore calling again for a resumption of the Baltic Sea States Summits of the heads of governments if possible and closer cooperation at the level of other ministers, too;
- noting with appreciation achievements in developing practical cooperation in the Baltic Sea region within the framework of the Council of the Baltic Sea States, the Northern Dimension, cross-border cooperation programmes between the EU member states and Russia as well as the Interreg Baltic Sea Region programme;
- welcoming the efforts of the Latvian CBSS Presidency to improve coherence in Baltic Sea regional cooperation and acknowledging the progress of the CBSS – based on the priorities of Integrity and Social Security, Dialogue and Responsibility;
- highlighting the successful operation of the CBSS Project Support Facility as an efficient tool to support and encourage project – based cooperation in the Baltic Sea Region;
- approving of the detailed statements of the governments of the Baltic Sea countries on the 27th resolution of the BSPC and the intensive support of the calls for action;
- discussing Cooperation, Clean Oceans and the Future of Working Life as well as Migration and Integration;

**Call on the governments in the Baltic Sea Region, the CBSS and the EU,
Regarding Cooperation in the Region, to**

1. strengthen trust among all Member States of the Council of Baltic Sea States (CBSS) through further concrete efforts and measures;
2. intensify the early involvement of the next generation and respect the next generation's concerns more intensively in policy and decision-making processes via concrete measures of the governments to reinforce the foundations of trust and security in the Baltic Sea Region as an element of foreign policy;
3. continue cooperation within the framework of the Northern Dimension, cross-border cooperation programmes between EU member states and Russia as well as Interreg Baltic Sea Region programme, and actively engage in developing new generations of these programmes for the future,
4. conclude the current CBSS reform process and increase the focus on synergies between cooperation formats in the Baltic Sea Region, and
5. examine the possibilities to establish fruitful professional cooperation on the basis of international law – such as has existed very successfully for decades through institutions such as HELCOM in the field of environmental policy – in a comparable way in other policy areas as well,
6. further strengthen measures to combat terrorism and violent extremism in line with human rights obligations and the rule of law – recognising that the effective fight against terrorism and violent extremism is an important pillar for the preservation of democracy, the spread of disinformation being one key element. Parliaments have a key role to play in this context, as well as in the awareness of all the measures taken to combat terrorism at the international level;

Regarding the Future of Working Life, to

7. implement and exchange of ideas on the ministerial level as early as possible, involving the social partners' current considerations and strategic approaches to meeting the considerable challenges with regard to ageing populations and thus pressures on pension systems, the new requirements of the labour market on skills and qualifications as well as digitalisation and further technological developments, the need for better synergies between educational systems as well as labour markets' demands and increasing labour mobility regarding their impacts on economic growth, for example countries suffering from highly skilled and competent individuals leaving the country due to better opportunities abroad (brain drain), social cohesion (between social groups) and social sustainability (between generations);
8. use the early exchange of current considerations and strategic approaches to meeting these challenges in the individual countries of the Baltic Sea region, the elaboration of common interfaces, but also the visualization of existing differences in the individual approaches as a decisive contribution to the joint further development of the entire region;

9. consider long-term labour market forecasts, including scenarios for digitising the world of work, the development through qualifications, occupations, sectors and regions and to exchange continuous and long-term research results on the development of employment and the labour market in the countries of the Baltic Sea Region. On this basis, a better possibility is to be opened up for measures to meet the challenges posed to the labour market by demographic, technical and qualification-specific structural change, which will take account of developments throughout the Baltic Sea region;
10. jointly discuss the enormous transformation of the world of work that can be expected from further digitisation in a forward-looking and early manner and to explore ways in which these can be better countered by comparable procedures;
11. agree on fair framework conditions with regard to the design of working conditions in a digital economy and to further facilitate entrepreneurial activity across borders;
12. improve gender parity and ensure stronger involvement of women in the workforce by enabling compatibility of career and family work as well as equal employment opportunity and thereby reducing the gender pay gap;
13. step up the efforts to support youths who are currently not in employment, education, or training (NEET) back into education or the labour market - based on best practices and the results of cross-sectoral, transnational cooperation;

Regarding Safeguarding the Oceans –

Achieving the 2030 UN Sustainable Development Goals, to

14. consistently implement the amended Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Waste and their Disposal signed by 187 states, considering its amendment and decisions on plastic wastes, adopted on 10 May 2019 by the Fourteenth meeting of the Conference of the Parties to the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Waste and their Disposal as important contributions to combating of the pollution of the seas by plastic waste in accordance with the resolutions of the BSPC;
15. support the further development of a legally-binding, globally-reaching mechanism for managing plastic waste towards the consistent combating of the pollution of the seas by plastic waste in accordance with the resolutions of the BSPC;
16. promote, through appropriate measures, the accelerated digitalisation of vessel traffic and green shipping to achieve the 2030 objectives as soon as possible;
17. support the plastic waste partnership established by the Fourteenth meeting of the Conference of the Parties to the Basel Convention to mobilize the resources, interests and expertise of business, government, academic and civil society to assist in the implementation of new measures to reduce the generation of these wastes, including microplastics, providing a range of practical support, including tools, best practices, technical and financial assistance;
18. organise concerted action for appropriate regulation at the global level to strengthen e-navigation and pave the way for autonomous shipping;
19. use the ongoing changes and processes on ecologically and biologically significant areas and maritime spatial planning systematically as a sufficient and necessary tool to achieve the Sustainable Development Goal 14 on protecting and restoring ecosystems of the UN 2030 goals and intensify all continuing efforts in meeting the SDG 14 targets;
20. jointly develop far-reaching measures and proposals for the UN Conference on oceans 2020 and try to further evolve these together at the UN level and achieve more decisive action at the international level to ensure political support for these measures in the field of improving the state of the oceans and its recovery;
21. support in-depth marine research and innovation in the conservation and sustainable use of marine biological diversity;

22. ensure that the provisions of the UN Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context (1991) (Espoo Convention) are complied with in the implementation of projects with transboundary impacts in the Baltic Sea area;
23. ensure that large scale projects that affect the coastlines and coastal areas and that have a major impact on ecosystems in the Baltic Sea region have to comply with the obligations arising from relevant international treaties and conventions, including the Espoo Convention and the Helsinki Convention;
24. with regard to the detection of unexploded ordnance and buried/deposited ammunition present in the Baltic Sea, and with reference to current HELCOM activities, work together and develop a cross-border, sustainable strategy for dealing with this, call on the CBSS to explore the possibility to create a financing tool, i.e. to monitor, contain/secure, salvage or destroy, as the unexploded ordnance in the Baltic Sea may constitute a danger to humans and the environment, especially with regard to shipping routes and coastal waters used by tourists; based on such monitoring results a commission of experts has to evaluate and analyse the risks outgoing from the buried/deposited ammunition annually and issue recommendations for action;

Regarding Migration and Integration, to

25. explore the possibility of a Baltic Sea-wide agreement on the future management of migration;
26. consider – as best practice examples – the implementation of “one stop institutions” where migrants can receive all necessary services in one place as well as the possibility of personal integration plans;
27. take measures to facilitate direct and regular contacts between newcomers and locals, local institutions, civil society organisations, communities and individuals;
28. support dialogue platforms as open and regular communication and coordination tools for involved stakeholders to broaden the societal dialogue;
29. improve within the framework of strategic approaches to integration the receptiveness of host societies through increased democratic participation in integration, with a stronger focus on the municipal level as the area of daily coexistence;
30. support and promote a municipal multi-stakeholder governance of refugee integration including systematic participation and multi-stakeholder exchange between politics, the business sector and civil society;
31. examine the extent to which the regular exchange of best practice examples throughout the Baltic Sea region will make it possible to harmonise migration strategies;

Furthermore, the Conference Decides, to

32. welcome with gratitude the kind offer by the Parliament of Lithuania to host the 29th Baltic Sea Parliamentary Conference in Vilnius on 22-25 August 2020.

BILAGA 4

Resolution antagen vid den 9:e parlamentariska Barentskonferensen, Haparanda den 17–18 september 2019

RESOLUTION of the 9th Barents Parliamentary Conference 17-18 September, Haparanda, Sweden

On the invitation of the Swedish Parliament, the Riksdag, representatives of the national parliaments of Finland, Norway, Russia and Sweden, and representatives of the regional parliamentary bodies of the Arkhangelsk Region, Republic of Karelia, Murmansk Region, Nenets Autonomous District, the Nordic Council, the Baltic Sea Parliamentary Conference, the Parliamentary Association of the North-West of Russia, the Sami Parliamentary Council, as well as invited guests and experts from relevant governmental authorities and non-governmental organisations, met on 17-18 September 2019 in Haparanda, County of Norrbotten, Sweden.

The main topic of the Conference was Connecting the Barents Region – Infrastructure for a Sustainable Future. The Speaker of the Swedish Parliament, Dr Andreas Norlén, opened the Conference.

THE PARTICIPANTS IN THE CONFERENCE

taking into account the principles and provisions of the 1993 Declaration on Cooperation in the Barents Euro-Arctic Region (Kirkenes, Norway) reiterated in the 2013 Declaration on the 20th Anniversary of the Barents Euro-Arctic Cooperation, adopted at the meeting of the Heads of Government of the members of the Barents Euro-Arctic Council in Kirkenes, Norway, which forms the basis for multilateral cooperation in the Barents region;

taking into account the Resolution of the 8th Barents Parliamentary Conference (Naryan-Mar, 2017), reaffirming the importance of promoting various forms of parliamentary cooperation in the Northern part of Europe;

taking into account the programme of the Swedish Chairmanship of the Barents Euro-Arctic Council 2017-2019, focusing on implementing the 2030 Agenda for Sustainable Development and the Paris Agreement at the regional level, with the youth perspective as a top priority;

recognizing the central role of the Barents Regional Council;

recognizing the important role of indigenous people and taking note of the IV Barents Indigenous Peoples Congress and II Barents Indigenous Peoples Summit (Lycksele, Sweden, 2019);

emphasizing the uniqueness of the Barents region in terms of climate, population, culture and industrial activity;

highlighting the need for further action aimed at harmonization and synergy within the framework of regional and cross-border cooperation between various forums such as the Arctic Council, Barents Euro-Arctic Council, Council of the Baltic Sea States, Nordic Council of Ministers and Northern Dimension Partnerships;

highlighting youth as an important part of the Barents cooperation;

underlining the role of interaction with civil society and people-to-people contacts within Barents cooperation;

acknowledging the importance of respect for democratic values and human rights, lack of discrimination, gender equality and minority rights;

RECOMMEND THAT NATIONAL AND REGIONAL GOVERNMENTS OF THE BARENTS REGION**Regarding cross-border cooperation and coordination within the transport sector**

1. Recognize the important role of cross-border transport connections and welcome the revised Draft Joint Barents Transport Plan;
2. Welcome the outcome of the BEAC Ministers of Transport Meeting on 11-12 September 2019 in Umeå, Sweden;
3. Create an efficient and sustainable cross-border transport system in the Barents region;
4. Take the lead in implementing the 2030 Agenda, for example, Sustainable Development Goal 9 “To build resilient infrastructure, promote inclusive sustainable industrialization and foster innovation” and develop qualitative, reliable and sustainable infrastructure, including regional and cross-border infrastructure.

Regarding transportation and economic development in the Barents region

5. Recognize that sustainable cross-border cooperation promotes the development of industry and commerce in the Barents region;
6. Increase cross-border cooperation to stimulate entrepreneurship, especially among young people;
7. Implement initiatives within the field of transport aimed at sustainable, integrated, efficient transport systems, connecting ports, railways and road transport;
8. Increase cooperation between actors to improve logistics systems and to harmonise different modes of transport.

Regarding green transportation and sustainable solutions

9. Recognize the challenges of climate change and the need for cooperation and joint action in the transport sector in the region;
10. Recognize the need to properly and resolutely address climate change and have the ambition to develop an efficient transport system in the Barents region in order to reduce the region’s carbon footprint.
11. Cooperate in developing coordinated transport plans, while paying particular attention to the rights and traditional way of life of the indigenous peoples and to the specific climate and environmental conditions of the Barents region.

Regarding public transport, mobility and people-to-people contacts in the Barents region

12. Stress the importance of transport and infrastructure for social development and people-to-people contacts in the region, meeting the needs of both women and men in efficient transport systems;
13. Improve cross-border public transport and passenger traffic in the region to facilitate and encourage people-to-people contact and cooperation;

14. Recognize that passenger traffic is an important aspect for the development of sustainable domestic and international tourism;
15. Support activities aimed at creating effective transport systems that reflect the needs of local populations, the climate and geographical features in the Barents region;
16. Strengthen and increase coordination of mobility by facilitating exchange programmes which involve students and young people in the Barents region;
17. Continue the important cooperation on preparedness and response, such as the Barents Rescue exercise, in order to improve safety for the people and the environment.

Regarding digital mobility and connectivity, the need for intelligent transportation systems and automation

18. Acknowledge that the interconnectedness of transport and spatial planning, as well as recognize that the concept of "mobility as a service" and the promotion of environmentally friendly alternative modes of transport could contribute to sustainable development in the Barents region;
19. Cooperate across borders to develop and implement new digital ITS solutions including broadband infrastructure and telecommunication;
20. Improve digital access and solutions as a tool in improving health services and business opportunities, especially in the sparsely populated areas of the region.

Regarding road safety and vision zero

21. Increase cross-border cooperation in order to improve road safety;
22. Adopt measures to reduce mortality, recognize the concept of zero mortality in road accidents as a long-term goal along with Sustainable Development Goal 3.6 "By 2020 halve the number of global deaths and injuries from road traffic", and strive for positive development in the region aimed at improving road safety;
23. Take appropriate measures, including promotion of emergency response systems in accidents, in order to realize the right of road users to safety and to receiving timely assistance in road accidents and other emergency situations on the roads.

THE PARTICIPANTS IN THE 9th BARENTS PARLIAMENTARY CONFERENCE

Reaffirm their commitment to cooperation in order to consolidate and further develop the Barents region as a peaceful, stable, innovative and prosperous part of Europe;

Welcome the upcoming chairmanship of the Parliament of Norway of the 10th Barents Parliamentary Conference in the year 2021;

Welcome the upcoming chairmanship of Västerbotten, Sweden, of the Barents Regional Council 2019-2021;

Promote further strengthening of cooperation between parliamentarians participating in the Barents Euro-Arctic cooperation.

BILAGA 5

Missivbrev till redogörelsen för den parlamentariska Östersjökonferensen

SVERIGES
RIKSDAG

2020-03-13

Nordiska rådets svenska delegation

Redogörelse för verksamheten inom den parlamentariska Östersjökonferensen 2019

Riksdagens delegation till den parlamentariska Östersjökonferensen godkände genom skriftlig procedur idag redogörelsen för verksamheten 2019 inom den parlamentariska Östersjökonferensen (Baltic Sea Parliamentary Assembly, BSPC).

Redogörelsen översänd för att bifogas Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2019.

Vänliga hälsningar,

Pyry Niemi (S)
Ordförande för riksdagens delegation till den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)

BILAGA 6

Missivbrev till redogörelsen för den arktiska parlamentarikerkonferensen

SVERIGES
RIKSDAG

2020-02-19

Nordiska rådets svenska delegation

Redogörelse för verksamheten inom den arktiska parlamentarikerkonferensen 2019

Riksdagens delegation till den arktiska parlamentarikerkonferensen godkände vid sitt möte i dag redogörelsen för verksamheten 2019 inom den arktiska parlamentarikerkonferensen (Conference of Parliamentarians of the Arctic Region, CPAR).

Redogörelsen översänds för att bifogas Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2019.

Vänliga hälsningar

Mattias Karlsson (M)

Ordförande för riksdagens delegation till den arktiska parlamentarikerkonferensen (CPAR)

